

*Poruncă nouă vă dau vouă:
să vă iubiți unul pe altul (In. 13, 34)*

CUPRINS

Porunca iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

C A L E A	Credința și dragostea dinții	C R E D I N Ț A
	Taina Împărtășaniei. Vrednicia împărtășirii	
	<i>Arhim. Teofil Părăian...</i> 5	
	Monahul Nicolae de la Rohia – texte alese 26	
A D E V Ă R U L	Despre cădere și „afecte” - Monahia prof. Lucia Ioniță 36	N Ă D E J D E A
	Scopul vieții - Gabriela Dăscălete 39	
	Predica de pe Munte – cale spre Împărăția Cerurilor (II) 35	
	<i>Prof. Pătru Veronica</i> 43	
V I A Ț A	De la Facere la Apocalipsă	D R A G O S T E A
	Rătăcirii și regăsiri	
	Ortodoxia neamului românesc - Adin Roman 49	
	Despre globalizare și atomizare - PS Irimej Bulović 51	
	Misiunea Bisericii	
	Ținerii - Familia - Lumea	
	Despre fericirea cotidiană („Ajunge zilei	
	răutatea ei”) – Monahia Siluana Vlad ... 53	

*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu,
miluiește-mă pe mine, păcătosul.*

CUPRINS - continuare -

Actualitatea religioasă comentată

Un patriarh în furtună – <i>Dr. Iosif Niculescu</i>	87
Mănăstirea Bucium – <i>Cristian Șerban</i>	91
Abonamente. Difuzare. Publicitate	98
Cartea ortodoxă prin poștă	99

Pace ție, cititorule!

Pelerinaj la Optina - 1915

Sfat duhovnicesc

Pr. Vasile Tigroo

Eu nu am avut posibilitatea să vorbesc cu părintele Iosif (Litovkin) de la Optina decât foarte puțin. În momentul vizitei mele la Optina era bolnav și nu avea putere nici cât să iasă să-și primească oaspeții. Printre altele, i-am spus că din când în când mă luptă tot felul de gânduri.

Mi-a răspuns:

- Roagă-te lui Dumnezeu așa <<Doamne, Iisuse Hristoase, alungă de la mine toate gândurile necurate!>>. Dar nu lupta împotriva lor tu însuși – pune-ți toată nădejdea în Domnul. Dacă ai căzut, și slăbești, și-ți pierzi curajul, strigă: <<Ai milă de mine, Doamne, că sunt slab și neputincios!>>.

Trebuie să recunosc acum că sfatul acesta m-a surprins la început. Mă deruta ideea aceasta – cum să nu lupt împotriva gândurilor nepotrivite?! Dar după ce am reflectat asupra răspunsului, am înțeles profunzimea înțelepciunii din acest sfat atât de simplu.

A nu lupta împotriva gândurilor înseamnă să nu le dai atenție – să le lași să se ducă așa cum au venit. Dacă începi să te cerți cu ele, să te iei la harță cu tot felul de cugete, în primul rând pierzi timp prețios și apoi cazi în cursă, te prind în lanțul lor, că își vor încolăci brațele în jurul tău – legiune!; te înconjoară ca un roi de viespi și te rănesc din toate părțile. Dar dacă, având grijă de munca ta (de ascultarea ta), privești țință spre Domnul când ești confruntat cu orice ispită și-L chemi pe El în ajutor, scapi de capcanele vrăjmașului.

Așa am înțeles eu sfatul pe care mi l-a dat de Dumnezeu luminatul Bătrân... (*The Orthodox Word* 211 / 2000)

**Credința și
dragostea dintâi**

TAINĂ

ÎMPĂRTĂȘANIEI

VREDNICIE ÎMPĂRTĂȘIRII

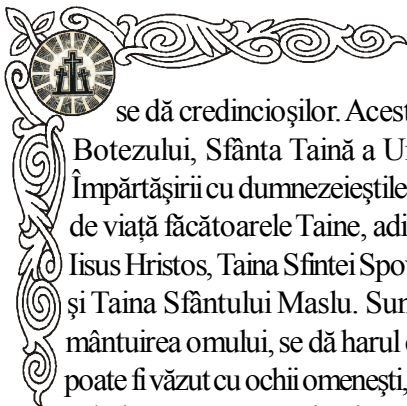
Arhim. Teofil Părăian

Tainele harului și Tainele credinței

Ca să putem vorbi despre importanța împărtășirii pentru credincioși trebuie să știm mai întâi de toate cu ce ne împărtășim. Ne împărtășim cu „*dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele Taine ale lui Hristos*”. Ce sunt Tainele cu care ne împărtășim? Sunt Trupul și Sângele Mântuitorului. De ce numim Taină împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos? Sfânta noastră Biserică are două feluri de Taine, este o Biserică a Tainelor. Credința noastră este „ușa Tainelor”, iar Tainele Bisericii noastre sunt de două feluri: Tainele harului și Tainele credinței.

Tainele credinței sunt adevărurile de credință mai presus de înțelegerea noastră, cum e Taina Întrupării Fiului lui Dumnezeu, Taina Jertfei Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Taina Învierii, Taina Înălțării Mântuitorului nostru Iisus Hristos și Taina Sfintei Treimi. Acestea sunt Tainele credinței noastre.

Tainele harului, sunt mijloacele prin care harul lui Dumnezeu se dă credincioșilor. Acestea sunt șapte la număr: Sfânta Taină a Botezului, Sfânta Taină a Ungerii cu Sfântul Mir, Sfânta Taină a Împărtășirii cu dumnezeieștile, preacuratele, nemuritoarele, cereștile, de viață făcătoarele Taine, adică cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos, Taina Sfintei Spovedaniei, Taina Cununiei, Taina Preoției și Taina Sfântului Maslu. Sunt Taine pentru că prin ele se lucrează mântuirea omului, se dă harul cel nevăzut, harul care este real, dar nu poate fi văzut cu ochii omenеști, harul Mântuitorului nostru Iisus Hristos trebuitor pentru mântuire și pentru împrejurări speciale din viața omului.

Taina Sfântului Botez corespunde cu nașterea după suflet, cu nașterea din Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cu nașterea din Dumnezeu. *Sfântul Ioan Evanghelistul* zice că: „*Cei ce cred în Fiul lui Dumnezeu s-au născut de la Dumnezeu*”. Tot el, în *Epistola sobornicească* spune: „*Cel născut din Dumnezeu nu mai păcătuiește*”. Este un început de viață nouă, un început al unei vieți pe care nu o au cei care nu primesc Taina Sfântului Botez, este începutul unei înnoiri sufletești fără de care nimeni nu poate intra în Împărăția lui Dumnezeu.

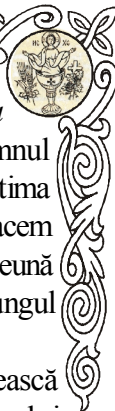
Prefacerea darurilor în Trupul și Sângele Domnului

Este firesc să ne întrebăm de unde putem avea Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos ca să ne împărtășim, ca să ne cuminecăm? Îl putem avea de la Sfânta noastră Biserică. Domnul Hristos, la Cina cea de Taină - se spune în Sfânta Evanghelie de la Matei, în Sfânta Evanghelie de la Marcu, în Sfânta Evanghelie de la Luca și în Epistola întâi a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni - a luat în mâinile Sale pâine, a binecuvântat, a sfințit, a frânt, a dat ucenicilor și le-a zis: „*Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor*”. Apoi, binecuvântând paharul cu vin, l-a dat ucenicilor Săi, zicând: „*Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, care pentru voi și*

pentru mulți se varsă spre iertarea
păcatelor”. În Sfânta Evanghelie de

la Luca avem și cuvântul: „*Aceasta să faceți întru pomenirea
Mea*”. Același lucru îl spune și Sfântul Apostol Pavel, că Domnul
Hristos a rânduit ca ceea ce a făcut El la Cina cea de Taină, la ultima
cină înainte de sfânta Sa răstignire, de ultimele Sale pătimiri, să facem
și noi, să se facă în Biserică, să se facă de către slujitorii sfințiți împreună
cu credincioșii, să se facă de către drept măritorii creștini de-a lungul
veacurilor, ceea ce se și face la slujba numită Sfânta Liturghie.

Sfânta Liturghie are rostul ca în cuprinsul ei să se sfințească
cinstitele daruri ce sunt puse înainte și care închipuiesc Trupul și
Sângele Mântuitorului, să se prefacă în Trupul și Sângele Mântuitorului.
Adică din închipuitoare să devină realitate. E Taina cea mai taină, Taina
cea mai adâncă. De ce? Pentru că în Sfânta Cuminecătură vedem
altceva decât ceea ce credem. Vedem pâine și vin și credem că este
Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Aceasta este
învățătura Bisericii. Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos
îl avem din puterea lui Dumnezeu, nu din puterea omului. Omul nu
poate să facă Trup și Sânge al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, dar
poate să mijlocească harul lui Dumnezeu, care să prefacă pâinea și
vinul - prescura și vinul - anume pregătite pentru a deveni Trupul și
Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos în vederea împărtășirii
credincioșilor. Când credincioșii cântă la Sfânta Liturghie: „*Pe Tine
Te laudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ție îți mulțumim, Doamne,
și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru*” atunci preotul se roagă lui
Dumnezeu să trimită pe Duhul Sfânt ca să prefacă darurile ce sunt
puse înainte în Trupul și Sângele Mântuitorului. Mai întâi, preotul zice:
„*Doamne, Cel ce ai trimis pe Prea Sfântul Tău Duh în ceasul al
treilea apostolilor Tăi, pe Acela Bunule, nu-L lua de la noi, ci Îl
înnoiește întru noi, cei ce ne rugăm Ție*”. De trei ori spune cuvintele
acestea de rugăciune, și apoi roagă pe Tatăl ceresc să trimită pe Duhul
Sfânt, să prefacă „*pâinea aceasta în Trupul Hristosului Tău*” -
vorbind noi cu Domnul Hristos – „*iar ceea ce este în potirul acesta
cinstit Sângele Hristosului Tău, prefăcându-le cu Duhul*

Tău cel Sfânt”. Este clipa în care, din pâinea și vinul puse înainte, avem

Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Oamenii - în vremea ce a trecut de când s-a statornicit lucrul acesta și s-a răspândit în Sfânta Biserică, în creștinătate - s-au întrebat mereu, cum s-au întrebat și oamenii din vremea Mântuitorului: „*Cum poate Acesta să ne dea Trupul Său să-L mâncăm?*”. Domnul Hristos n-a dat nici o explicație. De ce n-a dat nici o explicație? Pentru că nu se poate explica așa ceva. A statornicit lucrarea aceasta fără să o lămurească, fără să o explice, pentru că nu poate fi explicată, dar poate fi primită prin credință. Dacă crezi că cinstitele daruri se prefac în Trupul și Sângele Mântuitorului și că te împărtășești cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos – bine. Dar dacă nu crezi, n-ai cum să afli lucrul acesta!

Sfânta noastră Biserică cere de la Dumnezeu să trimită pe Duhul Sfânt pentru că prin Duhul Sfânt se realizează Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să trimită pe Duhul Sfânt ca El să prefacă pâinea și vinul în Trupul și Sângele Mântuitorului. Și aceasta o cere de la Dumnezeu Tatăl, așa încât la Sfânta Liturghie ne întâlnim - în clipa aceasta a slujirii, în clipa rugăciunii care se numește *epicleză*, *chemare* - cu Prea Sfânta Treime: cu Dumnezeu Tatăl, căruia ne rugăm; cu Duhul Sfânt, care vine să prefacă pâinea și vinul în Trupul și Sângele Mântuitorului, și cu Dumnezeu Fiul – Domnul nostru Iisus Hristos, care primește Trup și Sânge prin ceea ce se realizează la Sfânta Liturghie. E o Taină, o Taină a tainelor, o Taină care nu poate fi lămurită, o Taină care nu poate fi înțeleasă. Este o Taină care rămâne taină și poate și în veșnicie nu vom avea deplina înțelegere a acestei Taine.

Lucrarea Sfintei Împărtășanii în om

Toate acestea se realizează în vederea împărtășirii credincioșilor, în vederea cuminecării credincioșilor. Se spune mai departe - tot în rugăciune, dar vorbind cu Dumnezeu - de ce anume cerem

ca pâinea și vinul să se prefacă în Trupul și Sângele Mântuitorului. Și

zicem: „*Ca să fie celor ce se vor împărtăși spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtășirea cu Sfântul Duh, spre plinirea Împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată sau spre osândă*”. Iată, cinci lucrări pe care le are Sfânta Împărtășanie, sfânta împărtășire cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos în credincios. Sunt cinci lucrări pe care le pomenim în cuprinsul Sfintei Liturghii. Deci, spune Sfântul Apostol Pavel, că cine nu se curățește pe sine, cine nu se face vrednic de împărtășire, acela mănâncă și bea sieși osândă, primind în sine, mâncând Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Dar cine se împărtășește cu vrednicie, acela trebuie să vadă împlinindu-se în el:

- *trezirea sufletului*: să nu fie ca un adormit față de lucrurile sfinte, să nu fie ca un adormit față de lucrurile înalte, să fie simțitor față de ceea ce îi oferă Dumnezeu,

- *iertarea păcatelor*: când se împărtășește cineva, se împărtășește spre iertarea păcatelor și spre viața de veci,

- *împărtășirea cu Sfântul Duh*: noi credem că pe Duhul Sfânt Îl avem în noi de la Botez, dar dorim împărtășirea cu Sfântul Duh în înțelesul de a ajunge la simțirea prezenței Duhului Sfânt în noi. Știți că la Sfânta Liturghie este o binecuvântare - care e luată din Epistola a doua către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea cu Sfântul Duh să fie cu voi, cu toți*”. Iar credincioșii răspund: „*Și cu duhul tău*”. Adică, cu noi toți să fie harul Domnului nostru Iisus Hristos, cu noi toți să fie dragostea lui Dumnezeu Tatăl, cu noi toți să fie împărtășirea Sfântului Duh.

- *plinirea Împărăției cerurilor*, Sfânta Liturghie fiind ea înseși Împărăția cerurilor. Noi ne rugăm lui Dumnezeu să vină Împărăția lui Dumnezeu când zicem rugăciunea *Tatăl nostru*, dacă ne rugăm cu adevărat. Pentru că sunt unii care nici nu se roagă când zic rugăciunea „Tatăl nostru”, ci spun cuvinte de rugăciune, fără să se roage. Una e să spui rugăciuni, să spui rugăciunea ca pe o poezie, și alta este să te

rogi lui Dumnezeu prin rugăciunile pe care le spui. Te rogi când ceri cu adevărat, când vrei să se îplinească. Să te rogi înseamnă să te angajezi în fața lui Dumnezeu, să ai conștiința că vorbești cu Dumnezeu.

- *îndrăznirea cea către Tine*: să avem încredințarea că Dumnezeu ne ajută, că Dumnezeu ne primește, că Dumnezeu ne este favorabil. Și lucrul acesta îl putem avea în vedere prin împărtășire și în legătură cu împărtășirea cu Sfintele Taine.

Există o rânduială de rugăciune înainte de Împărtășanie, o rânduială a împărtășirii. Cineva care vrea să se apropie de Sfintele Taine, să primească Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să-L primească pe Domnul Hristos Însuși întreg în sine, trebuie să se pregătească cu rugăciune. Este în cartea de rugăciuni o rânduială pentru cei ce se împărtășesc, rugăciuni care trebuie citite de cei care doresc să se împărtășească. La fel în Ceaslov, la fel în Liturghier sunt rugăciuni anume hotărâte pentru pregătirea împărtășirii cu Sfintele Taine. Sunt rugăciuni scrise de Sfântul Vasile cel Mare, din veacul al IV-lea; rugăciuni scrise de Sfântul Ioan Gură de Aur, din veacul al IV-lea; rugăciuni scrise de Sfântul Simion Noul Teolog, din veacul al XI-lea; rugăciuni scrise de Sfântul Ioan Damaschin, din veacul al VIII-lea. Toate acestea sunt adunate și puse nouă ca îndatorire să ne rugăm și în rugăciunile acestea se spune iarăși despre lucrările pe care le face în noi, unirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

În cinci rugăciuni care se citesc după ce ne împărtășim sunt zece lucrări pe care le are Sfânta Împărtășire în viața credinciosului. Eu am să amintesc aici niște cuvinte din rugăciunea întâi de mulțumire după Sfânta Împărtășire. Zicem către Domnul Hristos: „*Dă să-mi fie și mie acestea spre tămăduirea sufletului și a trupului, spre alungarea a tot potrivnicului, spre împăcarea sufleteștilor mele puteri, spre luminarea ochilor inimii mele, spre credință neînfruntată, spre dragoste nefățarnică, spre împlinirea înțelepciunii, spre paza poruncilor Tale, spre adăugirea dumnezeiescului Tău dar și spre plinirea Împărăției cerurilor*”, deci zece lucrări. Care sunt lucrările?

- *tămăduirea sufletului și a trupului* - aceasta e prima lucrare pe care o avem noi în vedere în această înșirare.

- *alungarea a tot potrivnicului* - toată răutatea să fie alungată prin primirea Sfintei Împărtășiri, primirea Trupului și Sângelui Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

- *împăcarea sufleteștilor mele puteri* - e foarte mare lucru să ai o liniște sufletească, să nu ai împotriviri în propria ta ființă, în propriul tău suflet.

- *luminarea ochilor inimii mele* - un credincios trebuie să fie și un om luminat.

- *credința neînfurcată* - adică să avem credința cea adevărată, credință care nu poate fi contrazisă de ceva, să avem credință ortodoxă.

- *dragoste nefățarnică* față de Dumnezeu și față de oameni.

- *plinirea înțelepciunii Tale* - adică să avem mai multă înțelepciune, noi cei care ne împărtășim.

- *paza poruncilor Tale*, adică paza poruncilor lui Dumnezeu să fie în grija noastră.

- *adăugirea dumnezeiescului Tău har și*

- *plinirea Împărăției Tale.*

Iată de ce este importantă apropierea de Sfintele Taine, de ce este important să ne împărtășim cu dumnezeieștile, preacuratele, nemuritoarele și de viață făcătoarele taine ale lui Hristos. De ce? Pentru că ele lucrează în noi ceva. Trebuie să fie o transformare a sufletului nostru spre bine, să se simtă prezența Mântuitorului nostru Iisus Hristos în existența noastră cu aceste zece lucrări pe care le pomenește rugăciunea întâi din rugăciunile de mulțumire pentru Sfintele Taine.

Mai amintesc ceva din rugăciunea a treia de mulțumire pentru Împărtășire, unde ne rugăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zicând: „*Intră în alcătuirea mădulelor mele*”. Deci, Domnul Hristos a rânduit ca noi să ne împărtășim cu Trupul și Sângele Lui, mâncând Trupul și Sângele Lui. De ce? Ca să între în alcătuirea noastră, ca să se facă trup în noi. Ca trupul nostru să fie din Trupul Mântuitorului, ca

sângele nostru să fie din Sângele Mântuitorului. De aceea, noi împărtășindu-ne cu dumnezeieștile Taine ale Mântuitorului, ne rugăm Mântuitorului zicând: „*Intră în alcătuirea mădularilor mele, în rărunchi și în inimă – adică în cele mai adânci locuri ale existenței noastre - Arde spiritul tuturor păcatelor mele, curățește-mi sufletul, sfințește-mi gândurile - băgați de seamă - întărește-mi încheieturile împreună cu oasele - prin puterea Ta, Doamne. Numărul celor cinci simțuri îl luminează, peste tot mă pătrunde cu frica Ta. Pururea mă acoperă și mă apără și mă păzește de tot lucrul pierzător de suflet. Îmbunătățește-mă, înțelepțește-mă și mă luminează. Arată-mă sălaș numai Duhului Tău și să nu mai fiu sălaș păcatului, ci Ție casă prin intrarea Împărtășirii. Ca de foc să fugă de mine tot lucrul rău, toată patima. Rugători aduc Ție pe mai marii cetelor cerești, pe Înaintemergătorul, pe înțelepții apostoli și cu aceștia și pe Preacurata Maica a Ta, ale căror rugăciuni primindu-le, Hristoase al meu, pe mine, slujitorul Tău, fiu luminii mă fă*”. Sunt niște gânduri aduse din cer pe pământ. Nu se poate ca un om pământean să aibă astfel de lumini din gândurile lui. Luminile acestea de gând sunt lumini mai presus de lumea aceasta. Le-a adus Dumnezeu oamenilor sfinți și oamenii sfinți ni le-au dat nouă, păcătoșilor, ca să ne sfințim și noi mintea și inima. Să ne curățim și noi lăuntrul nostru prin aceste daruri minunate și prin aceste cuvinte minunate.

Ne rugăm și Maicii Domnului în rugăciunea de mulțumire pentru primirea împărtășirii cu Sfintele Taine zicând: „*Prea Sfântă Stăpâna mea, de Dumnezeu Născătoare, care ești lumina întunecatului meu suflet, nădejdea, acoperământul, scăparea, mângâierea și bucuria mea, îți mulțumesc că m-ai învrednicit a fi părtaş preacuratului Trup și scumpului Sânge al Fiului Tău. Ceea ce ai născut izvorul nemuririi, înviază sufletul meu cel omorât de păcat, Maica Dumnezeului celui milostiv, ceea ce ești iubitoare de milostivire, miluiește-mă și dă-mi umilință și smerenie în gânduri*”. Sunt niște

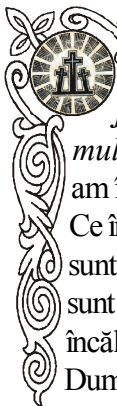

lucruri pe care le urmărim prin împărtășirea cu Sfintele Taine dacă suntem conștienți, dacă nu facem doar niște lucruri formale.

De viață (veșnică) făcătoare

Domnul nostru Iisus Hristos a lăsat această posibilitate de a ne uni cu El și a numit împărtășirea *hrană, hrănire*, pentru că a zis: „*Trupul Meu este adevărată mâncare și Sângele Meu e adevărată băutură*” și: „*Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică și cel ce nu mănâncă Trupul Meu și nu bea Sângele Meu nu are viață veșnică*”. Mântuitorul nostru Iisus Hristos a numit Trupul și Sângele Său pâine, pâine din cer. „*Eu sunt pâinea care s-a coborât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta va trăi în veci*”. Când Domnul Hristos a asemănat Trupul și Sângele Său cu hrana care ne ajută să trăim o viață sfântă și curată și mai presus de lumea aceasta, atunci Domnul Hristos a arătat prin cuvintele acestea trebuința de a ne împărtăși, de a primi în noi hrana aceasta: Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru că așa cum nu putem să trăim fără hrană trupească, tot așa nu putem să trăim nici fără hrană sufletească. Iar hrana sufletească este Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Sfânta Cuminecătură sau Sfânta Euharistie.

Ce înseamnă Euharistie? Euharistie înseamnă mulțumire. De fapt, cuvântul acesta nu prea are circulație, este un cuvânt teologic. Chiar dacă în limba greacă înseamnă mulțumire, prin cuvântul acesta nici grecii nu înțeleg mulțumirea propriu-zisă, ci înțeleg Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru care noi mulțumim și aducem închinare Mântuitorului. La Sfânta Liturghie se spune de două ori „să mulțumim”: „*Să mulțumim Domnului*” - e un îndemn pe care îl dă preotul și după care credincioșii spun: „*Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Treimii Celei de o ființă și nedespărțită*”. Și la urmă, după ce ne împărtășim cu dumnezeieștile Taine, se spune: „*Drepti primind dumnezeieștile,*

sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile, de viață făcătoarele, înfricoșătoarele Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului”. De ce să mulțumim? Mulțumim că ne-am împărtășit. Cu ce ne-am împărtășit? Cu dumnezeieștile Taine. Ce înseamnă aceasta dumnezeiești? Sunt lucruri mai presus de lume, sunt lucruri de la Dumnezeu, sunt lucruri pe care ni le dă Dumnezeu, sunt lucruri învăluite de Dumnezeu, sunt dumnezeiești. Așa cum fierul încălzit în foc arde ca focul fără să fie foc, tot așa și sufletul învăluit în Dumnezeu primește ceva din Dumnezeu, se aseamănă cu Dumnezeu.

Cum sunt Sfintele Taine? Sunt *dumnezeiești*. Cum mai sunt? *Sfinte*. Sigur că dacă sunt dumnezeiești, nu pot să nu fie sfinte. Sunt sfinte cum Sfânt este Dumnezeu care ni le-a dat. Cum mai sunt? *Preacurate*. Nu pot să fie întinate, ci sunt preacurate pentru că numai așa pot fi sfinte, numai așa pot fi dumnezeiești. Cum mai sunt? *Nemuritoare*. Adică nu se sfârșesc niciodată, rămân în veșnicie. Fiecare împărtășire cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos dă posibilitatea de a se alcătui omul prin Trupul și Sângele Mântuitorului, și Trupul și Sângele Mântuitorului nu moare, ci rămâne veșnic și se păstrează în lumea aceasta și mai presus de lume pentru că nu poate muri cel ce este nemuritor: „*În mormânt Viață, pus ai fost Hristoase*”. Cine a fost pus în mormânt? *Viața*. Cum moare Viața, se întreabă Părinții? Viața nu moare. Și atunci nici dumnezeieștile Taine un mor, sunt nemuritoare. *Sunt cerești* – nu se pot realiza prin puterea pământească, prin puterea omului, ci numai prin puterea lui Dumnezeu. Sunt *de viață făcătoare*. Cuvântul acesta *de viață făcător* îl întâlnim, după câte îmi dau eu seama acum, în trei ziceri. Și anume: „*Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul*” sau „*Cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia născut Fiului Tău, cu care împreună ești binecuvântat, cu Preasfântul, Bunul și de viață făcătorul Tău Duh*”, deci în legătură cu Duhul Sfânt prin care se realizează prefăcerea pâinii și a vinului în Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Și mai vorbim despre puterea de viață făcătoare

Cruci – „cu puterea Sfintei și de viață făcătoarei Cruci”, auzim la sfârșitul slujbelor noastre de miercurea și de vinerea, în special.

Deci, sunt de viață făcătoare:

- Sfintele Taine,
- Crucea
- Duhul Sfânt.

Mai vorbim și despre „**mormântul cel purtător de viață**” al Mântuitorului. Cum adică? Trupul Domnului Hristos mort a fost așezat în mormântul Mântuitorului și noi zicem că mormântul e purtător de viață. Cum e purtător de viață dacă s-a pus un trup mort pe care l-au îngropat Iosif și Nicodim. Cum? Așa că n-a fost un trup numai trup, ci trup cu dumnezeire și dumnezeirea e viață, și atunci mormântul e purtător de viață și a izvorât viață, viață prin Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Dumnezeieștile Taine, Sfintele Taine, preacuratele Taine, cereștile Taine, nemuritoarele Taine, de viață făcătoarele Taine sunt și înfricoșătoare. Adică uimitoare, aceasta înseamnă înfricoșătoare, nu că te ia groaza când stai în fața Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Dimpotrivă, ai liniște, ai bucurie, ai blândețe, ai înțelegere, ai ceva ce nu poți avea în afară de Mântuitorul. Și atunci cum zicem noi că sunt înfricoșătoare? Sunt înfricoșătoare în înțeles de uimitoare. Noi zicem, vorbind cu Maica Domnului: „*Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea Ta*”. De fapt, înțelesul e acesta: toate s-au uimit, stau cu uimire în fața Maicii Domnului. Așa stăm noi și în fața Mântuitorului: cu uimire, ne uimim de prezența Mântuitorului, ne uimim de Tainele Mântuitorului, ne uimim de bunătatea Mântuitorului, ne uimim de îngăduința Mântuitorului, ne uimim de iubirea Lui, ne uimim de jertfa Lui, ne uimim de toate mărețiile Lui, de Învierea Lui. Tot așa ne uimim de dragostea pe care și-a arătat-o Domnul Hristos pentru noi, lăsându-ne posibilitatea de a ne împărtăși cu Sfintele Taine. Toate acestea arată importanța pe care o au pentru noi.

Vrednicia împărtășirii

În anul 1942, în 30 august era *Părintele Arsenie* la mănăstire la Sâmbăta, unde eram și eu, și a vorbit atunci despre haina de nuntă din pilda cu nunta fiului de împărat, așa cum este prezentată ea în Sfânta Evanghelie de la Matei, unde se spune că un om care nu avea haină de nuntă a intrat împreună cu cei care aveau haină de nuntă și stăpânul venind și văzându-l, l-a întrebat de ce a intrat acolo, și el n-a zis nimic. Atunci a poruncit să fie scos cel care n-avea haină de nuntă și să fie aruncat în focul cel veșnic, în focul gheenei, unde este plângerea și scrâșnirea dinților. De ce? Pentru că a sfidat, pentru că a vrut să facă un lucru pe care nu trebuia să-l facă și atunci a fost pedepsit.

Părintele Arsenie a vorbit despre haina de nuntă (vrednicia de a participa la nuntă) și, după aceea, a trecut și la un cuvânt despre vrednicia cu care trebuie cineva să primească cel mai mare dar pe care îl dă Dumnezeu omului, adică să primească Sfânta Euharisite, Sfânta Cuminecătură, să primească Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Și a adus aminte cuvântul Sfântului Apostol Pavel din Epistola întâi către Corinteni, unde spune: „*Să se cerceteze omul pe sine și numai așa să mănânce din această pâine și să bea din acest pahar, pentru că cine mănâncă și bea cu nevrednicie, mănâncă și bea sieși osândă. De aceea, între voi mulți sunt slabi și bolnavi și bună parte mor*”. Și a comentat *Părintele Arsenie* cuvântul acesta. Era pentru prima dată în viața mea, la 13 ani și jumătate, când m-am întâlnit cu aceste gânduri pe care, după aceea, le-am purtat în minte, iată, o viață întreagă.

Mântuitorul a numit Trupul și Sângele lui Dumnezeu *Pâinea vieții*, S-a numit pe Sine *Pâinea vieții*, că a avut în vedere Sfânta Împărtășire ca un fel de hrană sufletească. Lucrul acesta arată necesitatea: e necesar să te hrănești, e necesar să ai *Pâinea vieții*. E necesar, e de trebuință să te împărtășești cu dumnezeieștile Taine. Chiar numai aceasta dacă ai ști-o și n-ai mai ști ce lucrează Sfintele Taine în viața credincioșilor, deja avem

motive să ne dorim să ne împărtășim și să căutăm să ne împărtășim. De

altfel, Sfânta Liturghie de aceea se face, ca să se împărtășească credincioșii, preotul și credincioșii. Sfânta Liturghie nu este un spectacol, nu este ceva ce se desfășoară în fața noastră, ci este o lucrare la care iau parte credincioșii. Preotul și credincioșii pregătesc cinstitele daruri, sfintele daruri, ca să devină Trupul și Sângele Mântuitorului, ca să se împărtășească preotul și credincioșii.

Pentru că mulți dintre credincioșii noștri duc o viață sub nivelul cerut de rânduiala Bisericii noastre, de rânduiala credinței noastre, pentru că mulți sunt nepăsători și pentru ca să nu fie în primejdie să se împărtășească cu nevrednicie s-a rânduit cumva, printr-o tradiție - care nu se mai potrivește cu tradiția de la început a Bisericii, când se împărtășeau toți credincioșii care luau parte la Sfânta Liturghie - s-a ajuns să se împărtășească credincioșii mai rar, cât de rar. Pe unii nici nu-i mai interesează, unii nici nu mai știu că ar putea și să se împărtășească. Alții s-ar împărtăși oricum, cu toate păcatele lor, n-au nici o sfială în fața darului lui Dumnezeu, sunt nepăsători, sunt nesimțitori și ar vrea, totuși, să se împărtășească. Și atunci s-a rânduit așa, ca înainte de a se împărtăși, credincioșii să se spovedească, să-și spună păcatele și să dorească îndreptarea. Nu-i de ajuns să spui păcatul, ci să te mărturisești ca păcătos, să știi că ești păcătos, dar că vrei să te ajute Dumnezeu și să primești putere din puterea lui Dumnezeu. Cerem învrednicirea aceasta de a-L numi pe Dumnezeu Tată al nostru. Fără învrednicirea pe care ne-o dă Dumnezeu noi nu ne putem face vrednici din puterea noastră. Noi putem duce o viață superioară, o viață îngrijită, dar oricât de sfânt ar fi cineva nu se poate socoti vrednic de cele sfinte și așteaptă o învrednicire de la Dumnezeu. Și Dumnezeu ne dă învrednicire! Nu ne luăm noi învrednicirea. Și la rugăciunile noastre zicem: „**Învrednicește-ne, Doamne, în seara aceasta fără de păcat**”. „**Învrednicește-ne, Doamne, în noaptea aceasta fără de păcat**”. „**Învrednicește-ne, Doamne, în ziua aceasta fără de păcat să ne păzim noi**”. Cerem de la Dumnezeu învrednicire specială pentru a scăpa de păcate, pentru a fi curați cu sufletul, pentru a duce

o viață așa cum Îi place lui Dumnezeu. Și Dumnezeu ne învrednicește, nu noi ne învrednicim! Dar noi trebuie să ducem o viață care să ne recomande. Pentru că altfel ne împărtășim cu nevrednicie. Sfântul Apostol Pavel ne atrage atenția asupra acestui fapt: să fim cu grijă, să nu ne împărtășim cu nevrednicie, să ne împărtășim cu vrednicie. Însă oricum, împărtășirea nu este o recompensă, adică o răsplată pentru viața curată pe care o ducem, ci împărtășirea este un dar, este un ajutor de la Dumnezeu. Și atunci noi nu avem motive ca gândindu-ne că suntem nevrednici, să înlăturăm posibilitatea de a ne împărtăși. Dacă primim dezlegare de la duhovnic să ne împărtășim, ne putem împărtăși, încredințați fiind de ajutorul lui Dumnezeu, de învrednicirea pe care ne-o dă Dumnezeu.

La Cina cea de Taină Domnul Hristos a împărtășit pe ucenicii Săi care erau de față, cei 12 apostoli, 12 ucenici dintre care, după socoteala noastră, doi au fost nevrednici și, totuși, Domnul Hristos i-a împărtășit, nu i-a respins. Pe cine n-ar fi trebuit să-l împărtășească? Pe Sfântul Apostol Petru. Și n-a zis Domnul Hristos: „Ție nu-ți dau Trupul și Sângele Meu pentru că și așa o să te lepezi de Mine” și s-a lepădat de 3 ori; și pe Iuda care L-a vândut. Domnul Hristos știa că L-a vândut și n-a zis: „Pe tine nu te împărtășesc, tu și așa M-ai vândut”, ci i-a împărtășit. Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că Domnul Hristos e bun cu oamenii. Deci, împărtășirea cu Sfintele Taine este o necesitate, este o trebuință, numai că lucrul acesta nu-l facem noi din puterea noastră, ci îl facem după rânduială. Îl facem după rânduiala Bisericii și îl facem după ce ne-am mărturisit păcatele, după ce ne-am arătat părerea de rău pentru păcate, și după ce am hotărât să fim mai cu grijă, ca să înlăturăm păcatele care sunt piedică în fața Sfintei Împărtășiri.

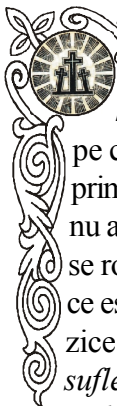
Oamenii duc o viață de nepăsare, o viață în care nu mai înseamnă mare lucru pentru ei nici prezența la biserică, nici participarea la Sfânta Liturghie. Mulți nu știu că trebuie să meargă la biserică și să slujească ei înșiși. Preotul zice: „*Pentru cinstitele daruri ce sunt puse înaintea Domnului să ne rugăm*”. Nu zice „Pentru cinstitele

daruri ce sunt puse înainte mă rog eu și voi auziți numai cum mă rog”. Nu!

Ci el spune: „*Domnului să ne rugăm*”. Deci toți credincioșii participă la sfânta slujbă. Or, pentru că s-a pierdut această conștiință, pentru că s-a pierdut legătura cu Dumnezeu, s-a pierdut legătura cu Sfintele Taine, oamenii nu mai doresc să se împărtășească. Să știți că **eu nu trag de oameni să se împărtășească!** Sunt unii care vor să creeze o opinie, vor să se împărtășească credincioșii des, și aș vrea și eu. Nu vor ei cât vreau eu să se împărtășească! Numai că **eu trag de oameni să se spovedească** și nu se spovedesc. Dacă nu se spovedesc, bineînțeles că nu se pot nici împărtăși. Dacă nu țin să se spovedească, sigur că nu țin nici să se împărtășească. Îi interesează nu schimbarea vieții lor, nu darul pe care îl primesc prin Sfânta Împărtășire, ci se împărtășesc pentru că se mai împărtășesc și alții, că s-au pomenit așa, că întotdeauna în Postul Paștilor s-au spovedit și părinții lor și i-au îndemnat și pe ei și să se pregătească și prin împărtășire ca să ia Sfintele Paști. Ca și când Sfintele Paști ar fi mai mari decât Sfânta Împărtășire. Să știți că nu sunt mai mari Paștile! Ce primim noi la Paști - pâine și vin – e pâine și vin binecuvântate în biserică la Paști, dar nu e o împărtășire. Nu se împărtășesc credincioșii cu Trupul și Sângele Mântuitorului, ci se împărtășesc cu pâine și vin binecuvântate de Biserică! E mai puțin ceea ce primim la Sfintele Paști decât Sfânta Împărtășire cu Trupul și Sângele Mântuitorului. Așa încât nu putem spune că ne pregătim prin împărtășire ca să primim Sfintele Paști. Sfintele Paști nu-s mai importante decât Sfânta Împărtășanie. Sfânta Împărtășanie e mai înaltă, mai însemnată decât Paștile. Am putea zice că ar fi bine *să ne pregătim prin Sfintele Paști ca să ne împărtășim, nu să ne pregătim prin Sfânta Împărtășanie pentru Sfintele Paști.*

Eu n-am nimic împotriva. Eu doresc ca oamenii să se împărtășească și să se împărtășească cât de des posibil, dar să ducă o viață și care să-i recomande, să știe ce fac, să știe ce primesc, să știe ce doresc, să știe cum să trăiască ca să poată să primească cel mai mare dar din câte daruri i se pot da omului în lumea aceasta!

Orice dar din viața aceasta, orice dar al lui Dumnezeu cât ar fie el, nu e de înălțimea Sfintei Împărtășiri! E cel mai mare dar pe care îl putem primi. Și atunci, dacă îl primim oricum, dacă îl primim cu nepăsare, dacă îl primim cu neluare aminte, cu nesimțire nu avem folos, ci avem osândă. Am spus că preotul zice după ce se roagă să se prefacă pâinea aceasta în Trupul Domnului, ceea ce este în potir (vinul) în Sângele Domnului, prin venirea Duhului zice: e.:, *Ca să fie celor ce se vor împărtăși spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtășirea cu Sfântul Duh, spre plinirea Împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine...* - și nu se oprește aici, ci mai zice: **- iar nu spre judecată sau spre osândă**” pentru că se poate să fie și spre judecată și spre osândă. Când? Atunci când oamenii nu sunt doritori, când fac lucrul acesta formal, când se împărtășesc așa, numai ca să fie numărat la oamenii cumsecade. La mine vin unii și le spun că nu se pot împărtăși o vreme pentru păcatele lor, ca să se pregătească mai bine, să se preocupe mai mult de o viață curată și sfântă. Zice: „Părinte, deci ziceți că nu mă pot împărtăși 2 ani? Dar nici acum nu mă pot împărtăși?” El gândește că acum se poate și, după aceea, 2 ani nu se mai poate împărtăși. Nu e adevărat! Nu se poate împărtăși până când se împlinește vremea aceea și dacă își umple viața cu rugăciune mai multă, cu prezența la sfânta biserică, cu postul după rânduiala Bisericii. Dacă nu face asta, nu se poate împărtăși nici la vremea hotărâtă, adică până, știu eu, peste 2 ani.

Sfântul Ioan Gură de Aur are un cuvânt în comentariul de la Epistola a doua către Corinteni în legătură cu incestuosul din Corint. Adică un credincios, un creștin făcea niște păcate pe care nici păgânii nu le făcea. Și anume: trăia cu a doua soție a tatălui său, deci nu cu mama lui, ci cu soția tatălui. Sfântul Apostol Pavel având în vedere aceasta l-a pedepsit, l-a îndepărtat de Biserică, de rânduială. Sfântul Ioan Gură de Aur în legătură cu aceasta a zis că **„pe mine nu mă interesează să treacă anii, ci mă interesează vindecarea; că dacă au trecut anii și nu s-a vindecat, degeaba au trecut**

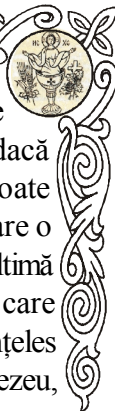

anii, iar dacă s-a vindecat înainte de a trece anii, de ce să mai

așteptăm să treacă anii?”. Deci, preotul duhovnic trebuie să știe cum se prezintă cel care vrea să se împărtășească, dacă poate sau nu a se poate împărtăși atunci, dacă poate sau nu poate să se împărtășească mai târziu. Aceasta e o chestiune pe care o hotărăște preotul care primește mărturisirea credinciosului. În ultimă analiză, împărtășirea credincioșilor depinde de duhovnicul care hotărăște dacă poate sau nu se poate cineva împărtăși. Bineînțeles că dacă oamenii duc o viață sfântă, o viață după voia lui Dumnezeu, o viață îngrijită n-ai motive să-i respingi. De ce să nu se împărtășească?

La mine vin credincioși – mai ales vara și în Postul Paștilor și în Postul Sfintei Marii - care s-au împărtășit de curând: ieri, alaltăieri. Vin la mine la spovedit, de obicei nu pentru că au ceva deosebit de spus, ci pentru că dacă au venit la mănăstire, vor se spovedească și la mine. Eu zic: „Vrei să te împărtășești?” și zice: „Dar se poate?”. Îl întreb: „Când te-ai împărtășit ultima dată?” și zice „Ieri la catedrală la Sibiu” sau „Alaltăieri”. Zic: „Vrei să te împărtășești și astăzi?” și zice „Dar se poate?”. Ca și când după ce te-ai împărtășit, gata, ai terminat cu treaba asta, trebuie să treacă o vreme îndelungată. Nu este așa! **Te poți împărtăși în fiecare zi dacă primești binecuvântarea** să te împărtășești în fiecare zi și dacă duci o viață care să te recomande să te împărtășești în fiecare zi! Numai că dacă faci aceasta dintr-o modă, dacă faci aceasta să te mai vadă și alții că tu ești sfântul acela care se împărtășește, atunci sigur că nu se poate și nu e bine. Or, dacă o faci în nădejdea binelui și în nădejdea mântuirii și în nădejdea mântuirii prin Sfintele Taine, e un lucru bun!

La noi este un îndemn la Sfânta Liturghie, de fapt, două îndemnuri. Unul nu-i îndemn propriu-zis, dar apare ca un îndemn, și anume: *„Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor. Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor”*. Apare ca un îndemn pentru noi, deși nu e

un îndemn, pentru că privit în contextul lui, este o aducere aminte.

Pentru că noi, preoții, spunem cu rugăciune neauzită de credincioși: „*Cu aceste fericite puteri și noi, Iubitorule de oameni, strigăm și grăim: Sfânt ești și Preasfânt, Tu și Unul născut Fiul Tău și Duhul Tău cel Sfânt. Sfânt ești și Preasfânt și slava Ta este plină de măreție. Că Tu ai iubit lumea aceasta atât de mult încât ai trimis pe Fiul Tău, Cel Unul născut, ca tot ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Și Acesta venind și toată rânduiala cea pentru noi plinind, în noaptea în care a fost vândut, și mai ales pe Sine Însuși S-a dat pentru viața lumii, luând pâine în sfintele și preacuratele fără prihană mâinile Sale, binecuvântând, sfințind și frângând, a dat sfinților Săi ucenici și apostoli, zicând*”. Și apoi zicem cuvintele cu glas tare: „*Luați, mâncați...*”. Deci „*Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu*” nu este un îndemn în context, dar este un îndemn pentru credincioși căci credincioșii numai partea aceasta o aud.

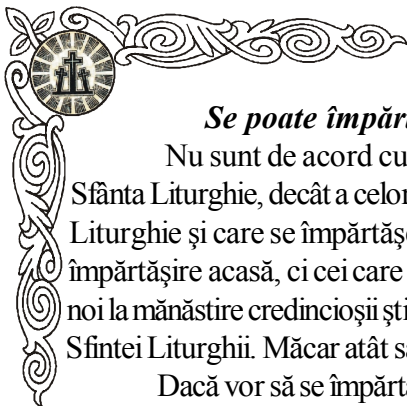
Și apoi, îndemnul cel adevărat pentru împărtășire este: „***Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați***”, cuvinte pe care le spune preotul sau diaconul cu Sfântul Potir în mână și le atrage atenția că sunt chemați de către el - de către preot, de către diacon - să se împărtășească credincioșii din biserică. Sunt atâtea și atâtea Liturghii la care nu se împărtășește nimeni, ca și când ar fi spus preotul degeaba „apropiați-vă” că tot nu se apropie oamenii. De ce nu se apropie? Pentru că le e frică de faptul că nu sunt vrednici. Ce v-am spus? **Vrednicia nu ne-o dăm noi, ci ne-o dă Dumnezeu. Dacă Dumnezeu ne-a dat Sfintele Taine, ne dă și vrednicia pentru Sfintele Taine.** Și atunci trebuie să dorim, să căutăm, să ne silim, să facem în așa fel încât să ne putem împărtăși. Pentru că doar de aceea ne cheamă. Și preotul nu zice: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați, dar fiți atenți, să nu cumva să vă apropiați aceia la care nu au trecut șase săptămâni de când v-ați împărtășit ultima dată”. Nu! Pot să se împărtășească credincioșii la fiecare Sfântă Liturghie dacă primesc binecuvântarea pentru aceasta.

Și e bine să o primească. Noi nu suntem împotriva celor care vor să se împărtășească, ci suntem pentru împărtășirea a cât mai mulți credincioși, care duc o viață pe care o binecuvântează Dumnezeu, pentru că sunt atâtea feluri de viață pe care Dumnezeu nu le binecuvântează. Nu-i binecuvântează Dumnezeu pe bețivi, pe hoți, pe ucigași, pe mincinoși, pe cei răi de gură; nu-i binecuvântează Dumnezeu pe certăreți, pe cei care vorbesc de rău. Nu-i binecuvântează Dumnezeu pe păcătoși, în general. Nu-i binecuvântează atâta vreme cât sunt în păcate. Dar îi binecuvântează pe toți aceia care, chiar dacă au făcut astfel de păcate, le-au făcut altădată, dar acum nu le mai fac. Pe aceia îi binecuvântează Dumnezeu. Gândiți-vă că au fost între sfinți și oameni care din tâlhari au ajuns sfinți. Sfântul Moise Arapul, de exemplu, a fost un tâlhar. Și tâlharul doar nu mângâie, tâlharul bate, tâlharul omoară. Și, după aceea, a ajuns sfânt, mai sfânt decât mulți alți sfinți. Sau tâlharul de pe cruce care s-a mântuit primul, care a ajuns în rai, a fost un tâlhar. Și noi zicem: „*Ca tâlharul mărturisindu-mă, strig ție: pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta*”, și aceasta o spunem în fața Sfântului Potir. Ne gândim la tâlhar, noi, care, de fapt, nu suntem tâlhari; nici unul dintre cei care suntem aici nu suntem tâlhari. Dar, ne rugăm ca tâlharul să ne pomenească Domnul Hristos, și sigur ne pomenește. Nu se poate să nu ne pomenească!

Iată niște gânduri pe care m-am gândit eu că sunt potrivite cu subiectul pe care l-am avut despre necesitatea, despre trebuința de a ne împărtăși cu Sfintele Taine. Luați fiecare legătură la preoții la care vă spovediți și trăiți o viață care să vă recomande, și sigur o să vă puteți să vă împărtășiți mai des decât vă împărtășiți de fapt. Nu așteptați să treacă luni, nu așteptați să treacă ani, nu așteptați să treacă săptămâni, nu așteptați să treacă zile și zile în nepăsare, ci folosiți-vă de darul lui Dumnezeu, că de aceea ne-a dat Domnul Hristos posibilitatea de a ne împărtăși, ca să ne împărtășim.

Dumnezeu să ne ajute!

Răspunsuri la întrebări

Se poate împărtăși în afara bisericii?

Nu sunt de acord cu nici un fel de împărtășire în afară de Sfânta Liturghie, decât a celor bolnavi care nu pot lua parte la Sfânta Liturghie și care se împărtășesc acasă. Nu cei care organizează o împărtășire acasă, ci cei care nu pot ajunge la Sfânta Liturghie. La noi la mănăstire credincioșii știu că nu se pot împărtăși decât în cadrul Sfintei Liturghii. Măcar atât să facă pentru binele lor de mântuire.

Dacă vor să se împărtășească numai așa ca să împlinescă o formalitate, de fapt nu ei greșesc, ci greșesc preoții care-i împărtășesc.

În cazul în care un om moare în timpul oprit de la Sfânta Împărtășanie ce se întâmplă cu sufletul lui?

Dacă el este sub canon e primit de Dumnezeu oricum. Dacă nu se împărtășește pentru că nu vrea el să se împărtășească, atunci e vinovat.

Canoanele care se dau pentru oprire de la Sfânta Împărtășanie sunt în așa fel rânduite că dacă cineva ajunge în primejdie de moarte, atunci nu se mai pune problema că e oprit. În fața morții nu e oprit nimeni. Dar în viață e oprit. Și, mai ales, sunt opriți de la Sfânta Împărtășanie aceia care trăiesc într-un sistem de păcătuire. De exemplu, aceia care au niște dușmăanii, care nu iartă. Cum să te împărtășești cu Cel care a zis: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri” sau „De nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tată vostru Cel din ceruri nu va ierta vouă greșelile voastre”! Nu se poate împărtăși cineva care are ură, care are dușmănie, cineva care trăiește în nelegiuire, în concubinaj, cineva care nu ține seamă de Dumnezeu, care întoarce spatele lui Dumnezeu. Dar, în fața morții nu se mai pune problema, atunci îi iertăm pe toți și Dumnezeu știe ce va face cu ei!

Pentru un novice e cam greu de acceptat ca prin împărtășanie să mănânci bucăți din trupul Domnului

Noi nu știm mai mult de la Domnul Hristos decât ceea ce ne-a descoperit El: că acolo unde se preface pâinea și vinul în Trupul și Sângele Mântuitorului nu mai avem pâine și vin, ci avem Trup și Sânge. Nu ne împărtășim cu părți din Trupul

Domnului Hristos, ci cu Domnul

Hristos întreg. Cum vine asta, nu știu!

Am putea să luăm o comparație: așa

cum un munte intră într-o fotografie, el rămâne tot așa de mare, dar intră într-o fotografie mică, tot așa și Domnul Hristos cel mare și întreg și întins și necuprins și adânc și mai presus de ce poate omul cugeta și spune, intră în ființa omenească. Cum e asta? E o taină. Nu știm. Întrebarea este cum se întâmplă lucrul acesta că Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos primindu-L, Îl primim întreg pe Mântuitorul cât putem noi să-L cuprindem. Cum se întâmplă asta? Răspunsul cel mai adevărat, cel mai sigur și cel mai neîndoios este: așa cum știe Mântuitorul! Cum știe Cel ce ne-a făgăduit lucrul acesta, așa se întâmplă! Nu se întâmplă cum știm noi, pentru că noi nu știm și nici nu putem să știm!

Când luăm Sfintele Taine, pâinea și vinul, ajung în stomac pentru că trebuie să fie în trupul nostru un locșor unde trebuie să ajungă...

Nu există un loc anume al Mântuitorului în noi. Locul Mântuitorului credem că este inima în înțelesul că Sfântul Apostol Pavel spune: „Hristos să se sălășluiască prin credință în inimile voastre”. Dar, în realitate noi nu știm lucrul acesta cum se întâmplă și unde se întâmplă. Dacă zice: „*Intră în alcătuirea mădurelor mele...*”, deci în oase, în plămâni „*în rărunchi și în inimă*”, deci nu numai în inimă, ci și în rărunchi înseamnă că Domnul Hristos se răspândește în toată ființa noastră.

În ziua când ne împărtășim nu avem voie să sărutăm icoanele și să îngenunchem?

Este rânduiala Bisericii ca după ce ne împărtășim nu mai îngenunchem pentru că am intrat într-o sferă în care nu mai trebuie să ne prezentăm întru smerenie, că ne-a ridicat Domnul Hristos. Așa cum duminica nu se îngenunchează, așa cum nu se îngenunchează de la Paști până la Rusalii, până la Duminica Tuturor Sfinților, așa cum nu se îngenunchează din 20 decembrie până în 14 ianuarie (așa e rânduiala Bisericii) tot așa nu se îngenunchează în ziua în care te împărtășești decât de la Vecernie încolo. Nu mai săruți icoana pentru că tu Îl porți pe Cel care este închipuit pe icoană.

MONAHL NICOLAE DE LA ROHIA

– texte alese –

În cele ce urmează doresc să fac o scurtă incursiune în gândirea monahului - teolog **Nicolae Steinhardt** de la Mănăstirea Rohia (1912-1989) – cel care a fost scriitorul evreu, convertit la creștinism în închisoarea de la Jilava, unde a fost botezat de către Părintele Mina Dobzeu – și care, după eliberare s-a făcut călugăr în această frumoasă Mănăstire a Țării Lăpușului, din Ținutul Maramureșului.

Aceste cugetări le-am adunat din mai multe cărți ale sale cum ar fi: “Jurnalul Fericirii”, “Dăruind vei dobândi” și altele, cu nădejdea și credința că vor fi de folos celor care le vor citi, eu având intenția ca prin aceste citate din opera autorului să reușesc să deschid apetitul cititorilor, în special al celor tineri, pentru a parcurge ulterior întreaga sa operă, ce este de o profunzime și de o frumusețe deosebită:

“Pentru cine este înzestrat cu darul înțelegerii, prostia - măcar de la un anume punct încolo - e păcat: păcat de slăbiciune și de lene, de ne folosire a talentului. . .

Poți să nu păcătuiești de frică. Este o treaptă inferioară, bună și ea. Ori din dragoste: cum o fac sfinții și caracterele superioare. Dar și de rușine. O teribilă rușine, asemănătoare cu a fi făcut un lucru necuviincios în fața unei persoane delicate, a fi trântit o vorbă urâtă în fața unei femei bătrâne, a fi înșelat un om care se încrede în tine. După ce l-ai cunoscut pe Hristos îți vine greu să păcătuiești, ți-e teribil de rușine”. (1)

„Pentru creștinism bănuiala este un păcat grav și oribil. Pentru creștinism încrederea e calea morală a generării de persoane. Numai omul își făurește semenii proporțional cu încrederea pe care le-o acordă și le-o dovedește. Neîncrederea e ucigătoare ca pruncuciderea; desfințează ca om pe cel asupra căruia este manifestată. Omul însuși, făurit de Dumnezeu, își transformă pe aproapele său în persoană - printr-un act creator secund - datorită încrederii pe care i-o arată.

Dând nume animalelor, potrivit poruncii dumnezeiești, omul le rânduește în cuprinsul creației; purtând aproapei dragoste și acordându-i încredere, face din el o persoană, altceva decât un individ.

Iată pentru ce bănuiala este atât de nocivă. Din persoană omenească ea îl transformă pe cel bănuț în - în ce? Nu în brută, ar fi prea bine, ci în ceva nespus mai făcător de rău, în făptura cea mai abjectă, mai pernicioasă, mai cancerigenă ce poate fi - în șmecher.

Corolar: când însă ne formăm convingerea că un individ ori un grup de indivizi intră sub calificarea de ticălos ori ticăloși, altul e procedeul (tot creștin): neîntârziată, neșovăitoarea luare de măsuri - stârpirea. (2)

„Cele șapte păcate capitale: 1) Prostia, 2) Recursul la scuze: Nu știu, n-am știut, 3) Fanatismul, 4) Invidia, 5) Trufia neroadă, 6) Turnătoria, 7) Răutatea gratuită. Mai adaug o a opta: dragostea cu sila”. (3)

„În camerele din închisori - pentru că acolo e violent amplificată, exacerbată - am înțeles cât de mizerabilă este situația noastră în lume: prin simpla noastră existență deranjăm pe alții. N-avem încotro. Se cuvine să înțelegem că orice am face și oricât ne-am strădui, tot supărăm. Singura soluție e resemnarea. Ce putem face? Să tăcem, să tăcem. Să nu facem răul, nici binele cu sila. Dar și tăcând, tăcând, tot

nemulțumim. O dată pentru totdeauna se cade să ne băgăm în minte: deranjăm doar pentru că suntem prezenți. Și să nu ne oprim aici: mai trebuie să recunoaștem că și ei ne deranjează pe noi? Gând înfiorător: Căci nu suntem mai buni ca ceilalți, tot în aceeași oală ne aflăm și fierbem înăbușit”. (4)

Introducerea răului în lume, ca principiu activ, este un act de creație, analog actului divin. Satana îl ispitea pe Adam șoptindu-i: **“Veți fi ca Dumnezeu”**. Grăind astfel satana nu a mințit pe de-a întregul: făptura timp de o clipă, a devenit divină; a creat paralel cu divinitatea : răul care a contaminat lumea. Ceea ce și explică de ce singurul lucru pe care l-a dus Iisus de pe pământ la cer sunt stigmatele. (5)

Ciudată contradicție între Vechiul și Noul Testament. În cel Vechi, Atotputernicul deși se înfățișează ca un Dumnezeu aspru, răzbunător până la neamul al șaptelea și legiuitor al talionului, după ce îi îngăduie diavolului să-l încerce pe Iov în fel și chip, intervine la sfârșit spre a restabili dreptatea. Mult încercatul Iov își redobândește sănătatea și averile, și moare îmbelșugat, sătul de zile. Când Avraam, dând ascultare poruncii divine, înalță cuțitul spre a-și ucide fiul, apare îngerul care oprește brațul tatălui și cruță jertfa. Dumnezeuul legii implacabile se dovedește până la urmă îndurător.

Nu tot astfel în noul legământ. Aici Hristos nu este numai încercat, se îngăduie să moară pe cruce și îngerii nu coboară să-l salveze ca pe Isaac. Martirii mor și ei cu toții, în chinuri ca și Învățătorul lor. Dumnezeu a cărui milă a fost dezvăluită oamenilor și care-i trece pe aceștia de sub blestemul legii la har, în mod cu totul neașteptat se poartă nespus de dur. Explicația pare a fi una singură: înainte de întrupare sufletele nu se puteau mântui, mergeau toate în iad, până și ale dreptilor. Datoare era prin urmare divinitatea să le răsplătească binele măcar aici pe pământ. După ce Hristos coboară cu sufletul în iad, situația e alta: oamenilor li se deschid cerurile și pot cunoaște fericirea veșnică. Nu mai este necesar ca răsplata să se producă pe plan material iar

ă plinătatea ei și lăsată să
 a capătul nopții. Și mai e un
 am trecut de la copilărie la
 ul. Ni se poate vorbi pe șleau.
 laptele. (6)

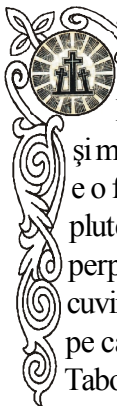
tament este nemilos și strașnic,
 e: Noul Tstament se încheie cu
 sitor de deznădeide și absurd

)

n
a
1.
c,
eu (
d

chiar, sunt dăruit cu un vis miraculos, o vedenie. Nu-L văd pe Domnul Hristos întrupat, ci numai o lumină uriașă - albă și strălucitoare - și mă simt nespus de fericit. Lumina mă înconjoară din toate părțile, e o fericire totală și înlătură totul; sunt scaldat în lumina orbitoare, plutesc în lumină, sunt în lumină și exult. Știu că va dura veșnic, e un perpetuum immobile. **“Eu sunt”** îmi vorbește lumina, dar nu prin cuvinte, prin transmisiunea gândului. Eu sunt și înțeleg prin intelect și pe calea simțirii, înțeleg că e Domnul și că sunt înlăuntrul luminii Taborului, că nu numai o văd ci și viețuiesc în mijlocul ei.

Mai presus de orice sunt fericit, fericit, fericit. Sunt și pricep că sunt și mi-o spun. Și lumina parcă e mai luminoasă decât lumina și parcă ea vorbește și-mi spune cine e. Visul mi se pare a dura mult, mult de tot. Fericirea nu numai că durează încontinuu, dar și crește mereu; dacă răul n-are fund, apoi nici binele nu are plafon, cercul de lumină se lățește din ce în ce, iar fericirea după ce m-a învăluit mătăsos, deodată schimbă tactica, devine dură, se aruncă, se prăvălește asupra-mi ca niște avalanșe care, - antigravitațional - mă înalță; apoi iar, procedează în alt fel: duios, mă leagănă - și-n cele din urmă, fără menajamente, mă înlocuiește. Nu mai sunt. Ba sunt, dar atât de puternic încât nu mă recunosc. De atunci îmi este nespus de rușine. De prostii, de răutăți, de scârnăvii. De toane. De violenții. Rușine. (9)

Asupra apropierii de Hristos, proba care nu înșală, criteriul definitiv este buna dispoziție. Numai starea de fericire dovedește că ești al Domnului. Virtuosul îmbufnat nu e prietenul Mântuitorului, ci jinduitorul după diavol. Ascetul arțăgos nu e autentic.

Există mijloace obiective, în artă, de a recunoaște autenticul și a da la o parte copia. Pentru a deosebi creștinul de caricatura ori imitația sa nu există procedeu mai sigur decât a cerceta dacă postulantul este sau nu un om vesel și mulțumit. Dacă ipochimenul e intolerant, ori morocănos, ori agitat ori mahmur, ori necăjit, nu e creștin oricât de perfect, de fidel ar fi virtuții. E virtuos, dar nu e creștin.

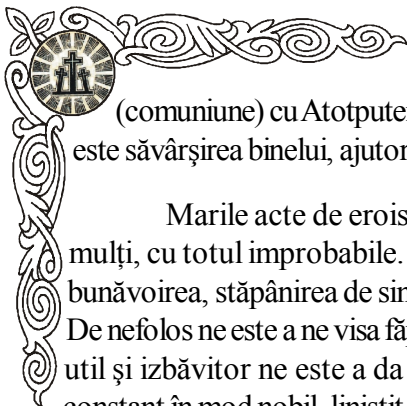
Creștinul e liber, așadar e fericit. Acesta și este sensul genialei și inspiratei fraze a lui **Kierkegaard**: **“contrariul păcatului nu e virtutea, contrariul păcatului e libertatea”**.

Vămile văzduhului sunt numeroase. Aici pe pământ, la vama care nu poate fi înșelată, proba constă în starea de fericire.

Virtuosul neîmblânzit nu știe și nu poate rosti “dulce Iisuse”, toată sfera “dulcelui” îi este străină, inaccesibilă și uită că jugul Domnului e blând și povara lui ușoară. Poate că din Evanghelia după Matei, la Predica de pe munte, s-au pierdut unele rânduri ca acestea: **“Ați auzit că s-a spus celor de demult: să nu săvârșiți păcate. Eu însă vă spun vouă că oricine se întristează nesăvârșind păcate, a și păcătuit în inima lui”**. (10)

Condiția căzută a omului este nefericită. Ceea ce nu înseamnă că nu avem dreptul la fericire. Ba și datoria de a fi fericiți. Creștinismul este o școală a fericirii. Cea dintâi datorie a unui creștin este să fie fericit. (11)

Cum vom cunoaște, noi creștinii, noi ciracii și urmașii celor care din prima clipă au crezut în El (Hristos), cum vom cunoaște că o faptă, o acțiune, o purtare, un gând al nostru, este sau nu creștinesc? După gradul de scandal al faptei ori gândului aceleuia. Cu cât va fi mai scandalos faptul ori gândul, cu atât va fi mai sigur, mai indubitabil că e creștin. Iar de nu va fi decât foarte puțin, sau deloc scandalos faptul ori gândul, cu atât va fi mai sigur, mai indubitabil că nu e creștin. Dacă bunăoară, răspund fratelui meu: **“Acum nu pot să te ajut, e vremea rugăciunii”**, zicerea mea nu-i cătuși de puțin scandaloasă, e cuminte și dovedește evlavie. Dar numai creștinească nu-i. Dacă judec: Mai degrabă renunț la dulceața slujbei decât să nu-mi ajut fratele, să-l las singur și de izbeliște în necazul lui, să nu-mi fie milă de el, poate provoc scandal și smintesc pe vreun fariseu, dar mă port creștinește. Dacă mă aflu în extaz și nesocotesc nevoia unui bolnav, dau poate dovadă de mare pietate, dar nu-s creștin. (12)

Pe acest pământ, cel mai sigur mijloc de a intra în comunicare (comuniune) cu Atotputernicul, mijlocul fără greș și instantaneu este săvârșirea binelui, ajutorarea aproapelui aflat în necaz. (13)

Marile acte de eroism și mucenicie sunt, pentru cei mai mulți, cu totul improbabile. Dar gentilețea, răbdarea, politețea, bunăvoirea, stăpânirea de sine, stau la îndemâna oricui și oricând. De nefolos ne este a ne visa făptuitori de vitejii și jertfe fără pereche; util și izbăvitor ne este a da atenție mărunțișurilor și a ne purta constant în mod nobil, liniștit și răbduriu. (14)

Orb, neghiob și strâmt la minte ce am fost. Și ferecat în chingile bunului simț celui mai lamentabil. Cum de nu mi-am putut închipui că Hristos - Dumnezeu care a primit să Se întrupeze și să moară pe cruce aidoma celui mai nefericit și mai ticălos dintre muritori, ne va cere să dăm din prinosul ori din puținul avutului nostru, ori chiar avutul acesta întreg? Cum de ne-ar fi chemat la acțiuni atât de simple, de aparținătoare lumii acesteia, de posibile adică!

Paul Claudel nu mi-l definise oare pe Dumnezeu atribuindu-I grăirea: De ce vă temeți? Sunt imposibilul care vă privește. Hristos, așadar, aceasta chiar ne cere: Imposibilul. Să dăm ceea ce nu avem **“iar dăruind vom dobândi”**. (15)

Conform **“teoriei jertfei”** propusă de filosoful francez Georges Bataille: Omul se cunoaște după capacitatea lui de jertfă, după cât e în stare să “risipească”, să “irosească” din avutul și bunurile sale în mod neutilitar, numai pentru plăcerea înălțătoare și euforizantă de a dăruii altuia ori de a sărbători cu fast un eveniment, ori a-și acorda sloboda bucurie de a ieși când și când din monotonia și sordidul vieții cotidiene.

Interpretând ungerea cu mir ca o jertfă cu bun miros, ca o manifestare de iubire și ca un simbol al îmbălsămării Sale apropiate, certându-și ucenicii pentru a fi dat în vileag o minte obtuză, o concepție

meschină a vieții și un atașament avar pentru arginți, Isus iarăși ni se înfățișează ca un adevărat gentleman. Și totodată ca un model pentru toți creștinii care se cade să fie cât mai puțin înrobiți de bunurile trecătoare ale acestei vieți și cât mai convinși că Hristos e vrednic de orice sacrificiu, că nimic nu-i bun ori prea mult, ori prea costisitor pentru EL. (16)

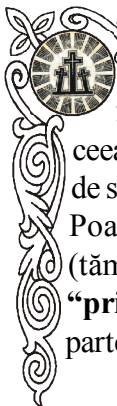
Se cuvine a cunoaște că iertarea este de patru feluri: **1) iertarea greșităților noastre, 2) iertarea celor cărora noi le-am greșit, 3) iertarea de sine, 4) iertarea păcatelor și a greșelilor de către Dumnezeu.** (17)

Greșităților noștri le iertăm greu. Sau dacă iertăm nu uităm. (*Și iertarea fără uitare e ca și cum nu ar fi, bătătură fără câine, gură fără dinți*). Ne iertăm și mai greu pe noi înșine. Și această ținere de minte otrăvește. Spre a dobândi pacea lăuntrică trebuie să ajungem prin căință, dincolo de căință: la a ne ierta.

Cel mai greu ne vine a ierta pe cei cărora le-am greșit. Cine ajunge să poată ierta pe cel față de care a greșit cu adevărat, izbutește un lucru greu cu adevărat, bate un record.

Neiertarea de sine are un caracter mai grav decât s-ar zice: înseamnă neîncredere în bunătatea lui Dumnezeu, dovada încăpățânatei și contabilei noastre răutăți. E și cazul lui Iuda, care n-a crezut nici în puterea lui Hristos (că-l poate ierta) și nici în bunătatea lui Hristos (că vrea să-l ierte). (18)

La diavolul - contabil nu încapă nici ștersătura cea mai mică, Hristos dintr-o dată, șterge un întreg registru de păcate. Hristos, boier, iartă totul. A ști să ierți, a ști să dăruiești, a ști să uiți. Hristos nu numai că iartă, dar și uită. Odată iertat nu mai ești sluga păcatului și fiu de roabă, ești liber și prieten al Domnului. Și cum i se adresează Acesta lui Iuda, pe care îl știe doar cine e și de ce a venit? Prietene, îi spune.

Acest **“prietene”** mi se pare mai cutremurător chiar decât interzicerea folosirii sabiei și decât vindecarea urechii lui Malhus. Exprimă ceea ce la noi, oamenii, se numește înaltul rafinament al stăpânirii de sine în prezența primejdiei, virtute supremă cerută samuraiului. Poate că vorbe pașnice (nu scoateți sabia) și fapte milostivnice (tămăduirea rănii) să le fi putut grăi și face și un sfânt. Dar **“prietene”** implică o măreție și o liniște care, numai venind din partea divinității, nu dau impresia de irealitate. (19)

Atâta timp cât nu ieșim din posibil, din contabilitate, nu putem nici concepe, nici pretinde paradisul. (20)

Contabilitatea, celălalt nume al demonismului, arma preferată și statornica metodă de lucru. (21)

Iorga: **“Ai dreptate să ierți numai ce s-a făcut în pagubă ta”**. Omul, dacă raționează în calitate de creștin și vrea să se poarte conform cu doctrina creștină, poate - și trebuie - să nu țină seama de nedreptățile săvârșite împotriva-i, de insultele ce i se aduc lui, ca individ. dar dacă ocupă o funcție de răspundere, ori se află în fruntea treburilor publice, nu are dreptul să invoce principiul iertării spre a rămâne distant și rece în fața răului și a lăsa pe nevinovați pradă ticăloșilor. (22)

Dragostea implică iertarea, blândețea, dar nu orbirea și nu prostia. Identificându-se de cele mai multe ori cu marea răutate, slăbiciunea față de prostie e tot una cu a da mână liberă canaliilor. (23)

Nu aruncați mărgăritarele noastre înaintea porcilor. Dar Hristos nu a grăit numai atât ci a completat: Ca nu cumva să le calce în picioare și, întorcându-se, să vă sfâșie și pe voi. Așa întocmai fac și ne-oamenii. Căci lumea se împarte în oameni și ne-oameni. Aceștia din urmă răsplătesc binele ce li s-a făcut, atacându-și și sfidându-și binefăcătorii. Ni se cere, de aceea, multă atenție. Bune și frumoase sunt bunătatea și mărinimia, dar nu față de oricine. Nu-i drept și cuminte să ne lăsăm

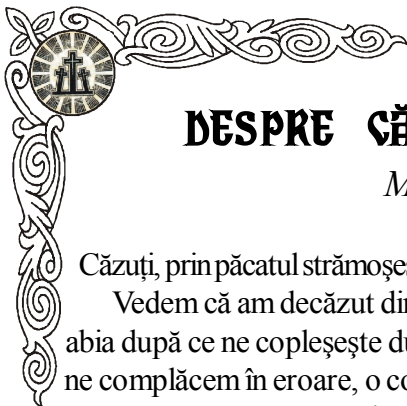
înșelați, batjocoriți și exploatați de ne-oameni. Bunătatea și mărinimia nu se confundă cu orbirea, prostia și naivitatea. Niciodată bunătatea și mărinimia nu trebuie să se prefacă în acea jalnică și absurdă slăbiciune care să îngăduie ne-oamenilor să calce în picioare cele sfinte și mărgăritarele. (24)

Îl slăvim pe Domnul poftind la cină pe cei desconsiderați, nu numai pe cei sărmani ci în general pe cei care nu se bucură de atenția semenilor, cei uitați sau părăsiți. Acestora să le dovedim gentilețe, cuviință, solitudine. (25)

Note bibliografice:

1. N. Steindardt, *Jurnalul Fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994, pag. 19.
2. *Ibidem*, pag. 106.
3. Zaharia Sângeorzan, *Monahul de la Rohia, N. Steihardt răspunde la 365 de întrebări*, Editura Humanitas, București 1998, pag. 43.
4. N. Steindardt, *op. cit.*, pag. 343.
5. *Ibidem*, pag. 192.
6. *Ibidem*, pag. 397.
7. Zaharia Sângeorzan, *op. cit.*, pag. 35.
8. *Ibidem*, pag. 112.
9. *Ibidem*, pag. 97.
10. N. Steinhardt, *op. cit.*, pag. 345.
11. Zaharia Sângiorzan, *op. cit.*, pag. 112.
12. N. Steihardt, *Dăruind vei dobândi*, Editura Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmărulei, Baia Mare, 1992, pag. 116.
13. *Ibidem*, pag. 131.
14. *Ibidem*, pag. 134.
15. *Ibidem*, pag. 140.
16. *Ibidem*, pag. 158.
17. *Ibidem*, pag. 105.
18. N. Steihardt, *Jurnalul...*, pag. 117.
19. *Ibidem*, pag. 129.
20. *Ibidem*, pag. 36.
21. N. Steihardt, *Dăruind...*, pag. 30.
22. N. Steihardt, *Jurnalul...*, pag. 63.
23. *Ibidem*, pag. 126.
24. N. Steihardt, *Dăruind...*, pag. 264.
25. *Ibidem*, pag. 271.

Texte selectate și introducere de Drd. **Stelian Gomboș**

DESPRE CĂDERE ȘI AFECTE

Monahia – prof. **Lucia Ioniță**

Căzuți, prin păcatul strămoșesc, încercăm să ne ridicăm, să urcăm. . .

Vedem că am decăzut din starea mai bună pe care am avut-o, abia după ce ne copleșește durerea erorii – uneori rămânem orbi, ne complăcem în eroare, o considerăm „urcuș”.

„Căzuți, prin păcatul strămoșesc, de la Logosul divin până la iraționalitatea simțirii, care nu sesizează decât suprafața materială a lumii, ne ridicăm prin Logosul venit aproape de noi ca Om, pornind de la credința ce ne-o dă la Botez, ca manifestare a prezenței Lui acoperite prin iraționalitatea **virtuților** și **contemplarea** sensurilor spirituale ale lumii, ca început de licărire a prezenței Lui, până la **vederea Lui** descoperită și până la **unitatea cu El**” – ne spune acestea marele teolog, până nu demult aflat printre noi, părintele Dumitru Stăniloae.

„Problema” noastră, a celor de astăzi – mai puțin a celor vechi – constă în faptul că ne cam oprim la „primul stadiu”, la **virtuți** - de **contemplare** nu prea suntem conștienți, poate nici n-o înțelegem sau, oricum, nu punem preț pe ea. Și atunci, cum să ne mai putem bucura sufletul atât de învăluit în „valurile cele lumești”, de prezența Lui, de **vederea Lui** descoperită? Cât despre **unitatea cu El** nu mai poate fi vorba. . .

„**Urcușul l-au făcut în contrast cu lumea creată**”, conchide același mare teolog, voind să ne lumineze mintea. Vor fi iubit jertfa mucenicilor de care e plin calendarul. . .

Reducem lumea din jurul nostru la latura ei materială, neglijăm – nu ne mai interesează – adâncul ei spiritual. „Patimile”, mari și mici, ne acaparează, ne simțim bine lăsându-ne în voia lor; o vorbă doar, dacă nu ne convine și punem în Marea Balanță adevărul nostru, întoarcem spatele semenului nostru considerându-ne „jigniți”. De ce am încerca să ne vedem așa cum suntem, când noi suntem zei?! Și ne întrebăm, în continuare,

de ce suferim de atâtea boli... și necazurile ne năvălesc ființa? Privim

doar la gradul nostru de spiritualizare, îl urcăm pe pedestal, dincolo de marginile acestuia – „*piatra pe care o așezăm în fața noastră pentru a nu vedea prăpastia*”, stimat Blaise Pascal!

Atașamentul exagerat față de tot ce-i lumesc duce la „îmbolnăviri”, dar pe noi nu ne afectează în nici un fel, rămânem „zei” – primim bolile ca pe ceva „firesc” – „toată lumea e bolnavă!”

Trupul și sufletul. „*Trupul primește, prin faptele cele morale, frumusețea sufletului*”, ne învață marele înțelept al Domnului – Sfântul Maxim Mărturisitorul... „*Să avem viața Ta ca o icoană a virtuții pusă în văzul tuturor spre imitare*”, continuă marele teolog. Și tot el, conducând dezbaterea asupra căderii, limpezește, simplu, controversata problemă asupra răului: „*Răul stă... în necunoașterea cauzei celei bune a lucrurilor*”, iar această necunoaștere „...*deschide larg simțirea... umplându-l pe om de cunoștința pătimasă a lucrurilor... asemenea dobitoacelor*”. Astfel încât, ajunge omul „*a socoti zidirea văzută drept Dumnezeu*” și „*prin grija exclusivă de trup, slujește cu toată sârguința zidirii în loc de Ziditor*” – prețuind astfel plăcerea și durerea, respectiv binele și răul – pentru trup.

„*Afectele nu au fost create la început împreună cu firea oamenilor*”, ci ele odrăslesc în fire, după ce au pătruns în partea cea mai puțin rațională a ei, din pricina căderii din starea de desăvârșire - ne învață Marele înțelept al Domnului, nu al lumii! Astfel, „*s-a făcut în om străvezie și vădită asemănarea cu dobitoacele cele necuvântătoare*”. „*Dar* – continuă Marele Maxim Mărturisitorul – „*și afectele devin bune în cei ce se străduiesc*”, când omul „se desface” de cele trupesti, nu mai jinduiește după ele și năzuiește spre „câștigarea bunurilor cerești”. Sfântul Mare teolog analizează în continuare (Filocalia, vol. 3) transformarea acestor *afecte*, a răului cuprins în substanța lor, în „*dor spiritual după cele dumnezeiești...*”.

Iar pr. prof. Dumitru Stăniloae, voind să se înlesnească înțelegerea de dincolo de veacuri a spuselor Sfântului Maxim Mărturisitorul, consideră *afectele* „*trăsături iraționale*, pătrunse în firea omului după

căderea în păcat” – „în starea primordială omul își călăuzea viața cu totul rațional” – „acum, chiar în starea de renaștere, nu mai pot fi scoase din fire”. Însă, nu trebuie să cădem în păcatul (alt păcat!) deznădejdiei: „afectele pot fi folosite spre un scop bun”. Aici, **credința** vine în ajutor omului - cea puternică, solidă - „ea convertește afectele spre alte ținte, spre Dumnezeu”.

„Dumnezeu e lipsit de afecte” – considerăm că ar putea fi un slogan, alături de pretextul psalmic: „nu vă încredeți în fiii oamenilor”. De aceea – conchide iarăși pr. prof. Dumitru Stăniloae – „afectele care conservă firea în viața de aici nu se pot muta împreună cu noi la viața nemuritoare și veșnică”. „Dincolo”, omul se curățește de ele – depinde și de ceea ce a făcut aici și de ceea ce a lucrat – și cât a lucrat cu sine însuși.

„De-lapidare” cu inima

prof. Vasile Solcanu

Arunci cu pietre
în fratele tău?
Oferă-i inima...
Slujește-i cu mintea
în inima ta...

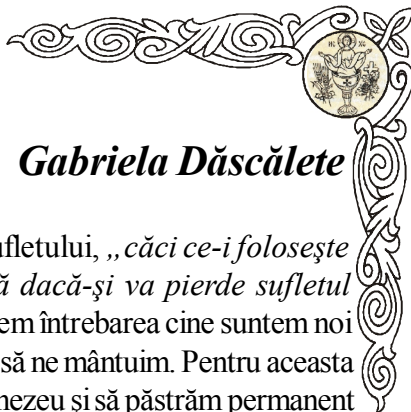
Lasă bobul de grâu
să încolțească în pământ neumblat...
Lângă lanul de grâu
Fratele tău cultivă vița devie...

Același soare
coace și lanul și via...
Să udăm împreună
cu apa limpede
din fântâna inimii,

Scară cu cumpăna... minții.

SCOPUL VIEȚII

Gabriela Dăscălete

Scopul vieții este mântuirea sufletului, „*căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă dacă-și va pierde sufletul său?*”. Tot timpul trebuie să ne punem întrebarea cine suntem noi cu adevărat și ce trebuie să facem ca să ne mântuim. Pentru aceasta trebuie să-L căutăm mereu pe Dumnezeu și să păstrăm permanent legătura strânsă cu El.

Dumnezeu a dăruit lumii tot ceea ce este mai bun și mai frumos pentru suflet și trup, dar, în același timp, i-a dat omului și posibilitatea de a-și *alege calea*. Binele se poate câștiga doar ducând o luptă cinstită și curată, chiar dacă uneori împrejurările vieții sunt cumplit de grele. Nu de puține ori binele pe care îl faci îți este răsplătit cu multă răutate de către cei din jur, dar trebuie să nu uităm că Dumnezeu ne încercă prin intermediul semenilor noștri, arătându-ne astfel iubirea pe care o purtăm în suflet. Să nu uităm că Mântuitorul s-a sacrificat din nemărginita Sa iubire pentru oameni. Să ne gândim ce s-ar fi întâmplat cu noi dacă Dumnezeu și-ar fi întors spatele definitiv la lumea atât de scufundată în păcate... Însă, alegerea Bunului Dumnezeu a fost una singură și categorică, și anume: L-a trimis în lume pe Însuși Fiul Său să ne scoată dintru întuneric la lumină, mai precis să ne mântuim. Dumnezeu ne-a dăruit viața. Datoria noastră este să-L căutăm permanent și să-I simțim prezența. Viața fără Dumnezeu nu are nici un sens. Și dacă ar fi, într-adevăr, fără sens, viața, de fapt, nu ar mai exista.

În decursul veacurilor s-au petrecut atâtea minuni, atâtea Sfinți Părinți ne-au dovedit, prin credința lor și jertfirea de sine, că nu trebuie nicidecum să ignorăm prezența lui Dumnezeu pentru că este vie și lucrătoare. Viața pe pământ este doar o călătorie spre veșnicie. Este ca și cum am pregăti lucrarea pentru examenul final. Iar atunci când va

veni momentul, fiecare dintre noi ne vom prezenta cu ea în fața Dreptului Judecător care este unicul Dumnezeu.

De aceea, este bine ca în viață să-L căutăm permanent și să formăm o punte de legătură între cer și pământ. Pentru aceasta, Dumnezeu ne cere doar să săvârșim binele, iubindu-ne unii pe alții sincer și curat. Dându-i voie Mântuitorului nostru Iisus Hristos să ne fie călăuză pe parcursul vieții noastre, permițându-i să intre în camera sufletelor noastre, nu se poate să nu ne mântuim. Spre tărâmurile veșniciei ne vor conduce numai și numai *faptele*.

Mă întreb: este oare chiar atât de greu să ne iubim unii pe alții, în timpul acesta scurt cât suntem împreună aici, pe pământ? La ce bun atâta ură, atâta dispreț, atâta invidie, atâta lăcomie, atâta mândrie, atâta nepăsare și multe alte răutăți?

Să încercăm din rășputeri să depărtăm tot ceea ce este rău de la noi și să ne gândim cu blândețe și dragoste la Fericitările pe care le-a rostit Domnul nostru Iisus Hristos în Predica de pe Munte, și anume: *„Fericiți cei săraci cu duhul, că a voastră este Împărăția lui Dumnezeu. Fericiți voi, care flămânziți acum, că vă veți sătura. Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia. Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui. Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. Fericiți cei însetați după dreptate, că aceia se vor sătura. Fericiți veți fi când oamenii vă vor urî pe voi și vă vor izgoni dintre ei și vor lepăda numele voastre că rău din pricina Mea. Bucurați-vă și vă veseliți, că, iată, plata voastră multă este în cer”*. Citind cu atenție această predică vei putea simți cu adevărat cât de minunate sunt lucrurile Domnului pregătite pentru noi, oamenii.

Fără Dumnezeu nimic bun nu se poate face, fără Dumnezeu ne facem oricând o pradă ușoară spiritului rău care este diavolul. Dacă vrei să simți fericirea pe care o dorești, dacă vrei să înțelegi cu adevărat scopul vieții tale pe pământ, rămâi în permanență cu Dumnezeu, rămâi cu Adevărul. Astfel, *teama, îndoiala și deznădejdea vor dispărea din sufletul tău*, oricât de grea ți s-

ar părea viața. Într-adevăr,

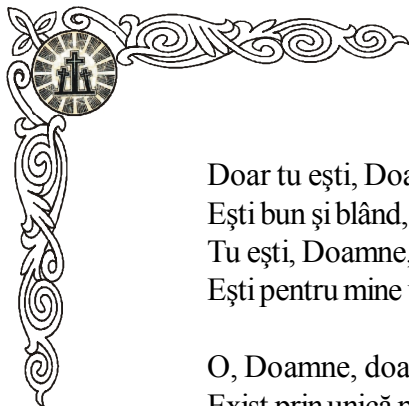
suntem cu toții ispitiți și, uneori, foarte greu încercați, dar nu trebuie să abandonăm lupta, trebuie să ne păstrăm *credința* și să avem deplina *certitudine* că Mântuitorul nostru Iisus Hristos și Măicuța Sa, Fecioara Maria, sunt permanent cu noi și ne întăresc.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a venit în lume, a trăit printre oameni și i-a învățat cum să se iubească cu adevărat unii pe alții, iertându-se, de este cu puțință, de 70 de ori câte 7. S-a dăruit prin jertfirea de sine și, apoi, a treia zi a înviat, tocmai pentru a ne dovedi tuturor că vorbele și venirea Sa în lume nu au fost în zadar.

Dacă oamenii ar fi mai buni și s-ar iubi curat și sincer unii pe alții drama suferinței nu ar mai exista. Fiecare dintre noi avem o icoană a sufletului care arată credința noastră interioară. Datoria noastră este aceea de a ne putea sfinți după puterea noastră prin curăția inimii și prin iubire. Tinerețea, împrejurările vieții, slăbiciunea firii, banii, poftele lumești trecătoare și multe altele ne fac să uităm scopul vieții noastre pe pământ. Nu este bine să ne lăsăm pradă răului și să ajungem în ceasul morții nepregătiți. Ar trebuie să încercăm să reparăm tot răul până nu este prea târziu. Să încercăm să-i redăm vieții noastre adevărata frumusețe, trăind în pace, curăție sufletească și trupească, în mare iubire, adică împăcați cu Bunul Dumnezeu. Permanent este bine să avem în imagine ziua în care, cu siguranță, vom sta în fața Dreptului Judecător.

Să-L rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne conducă pașii pe cărările drepte și curate în această viață și chiar dacă mulți ne fac să suferim, să ne rugăm cu dragoste în suflet și pentru dâșii. Să urmăm pildele sfinților care mult au pătimit, însă: „prin credință, nădejde și dragoste și cu multă răbdare, au reușit să ajungă acolo unde și-au dorit, rugându-se acum și pentru noi.

„Nu ești înfrânt cât ai nădejdea
Și țelul ei îți este sfânt.
Nădejdea iarăși te-ntărește
Poți fi trântit, dar nu înfrânt!”

Cuvânt Tatălui Ceresc

Doar tu ești, Doamne, fără de păcat,
Ești bun și blând, înțelept și binecuvântat,
Tu ești, Doamne, „Calea, Adevărul și Viața”,
Ești pentru mine unica speranță.

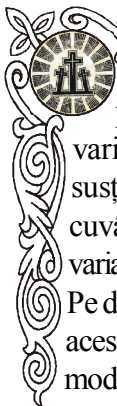
O, Doamne, doar Tu ești nădejdea mea
Exist prin unică puterea Ta,
Știu că exiști și cred cu-adevărat
Că pe Iisus Hristos din morți ai înviat.

O, Doamne, dacă m-ai creat
Din calea Ta nu vreau să mă abat
Oricum ar fi și orice s-ar întâmpla
Te voi chema prin rugăciunea mea.

Eu simt căldura razelor ce vin
Din cerul Tău de dincolo de astre
Cu mângâierea Ta mă întărești
Și-mi dăruiești răbdare și speranță.

Chiar dacă de atâtea ori greșesc
Cu gândul, fapta și cuvântul
Căindu-mă, la Tine, Doamne, alerg
Că Tu ești singurul care-mi cunoști lăuntrul.

Gabriela Dăscălete

cuprinde doar 34 de versete, iar restul pasajelor sunt răspândite pe parcursul întregii Evanghelii. Marea asemănare dintre cele două variante (de la Matei și Luca) e evidentă, iar „exegeza modernă susține că varianta din Evanghelia lui Matei este o redare fidelă a cuvântării Mântuitorului, așa cum aceasta a fost rostită, în timp ce varianta din Evanghelia de la Luca redă numai un rezultat al Predicii”.⁵ Pe de altă parte, ar fi mai plauzibilă ideea că Matei ar fi împrumutat aceste cuvântări de la Luca și le-ar fi compilat într-o predică într-un mod diferit de Luca, care le dispersează în toată Evanghelia. Aceste considerații nu ne obligă să vedem în Predică o compoziție arbitrară.

Trebuie ținut cont și de faptul că varianta de la Matei este mai lungă, mai unitară și mai completă, în timp ce cea de la Luca este mai scurtă și mai fragmentară. Exegeții explică aceasta și prin scopul urmărit de cei doi evangheliști. În timp ce Matei vroia să-și convingă cititorii săi iudeo-creștini de mesianitatea lui Iisus Hristos, în sensul că El este Mesia cel promis de prooroci, e ușor de înțeles că el trebuia să redea mai pe larg atitudinea Mântuitorului față de Vechiul Testament, pe când Luca scriind pentru păgâno-creștini a socotit fără rost pentru cititorii săi să redea raportul dintre noua învățătură a Mântuitorului și legea Vechiului Testament. Dar Predica de pe Munte nu este o compilație făcută din aceste idei răzlețe, ci este o cuvântare unitară ținută de Domnul și redată de Matei, după ideile principale pe care le cuprindea. Toate câte ni se comunică în Predică corespund pe deplin cu situația în care se afla Domnul pe vremea aceea. Astfel, ne aflăm în fața unui raport destul de fidel al Predicii de pe Munte pe care a ținut-o în timpul activității Sale în Galileea înaintea învățăcelor și a poporului adunat în jurul Său. Luca face numai un extras din Predica de pe Munte comunicată nouă de Matei pe care l-a alcătuit anume “pentru trebuințele și mentalitatea păgâno-creștinului – «preaputernicului Teofil», cărui îi dedică Evanghelia”.⁶

În Predica de pe Munte întâlnim mai multe fragmente care par a fi predici mai scurte ale lui Iisus, iar nu colecții tematice ale unor cuvântări separate. Între Predicile de la Matei și Luca există mai multe puncte similare (ambele încep cu Fericitirile, se încheie cu pilda

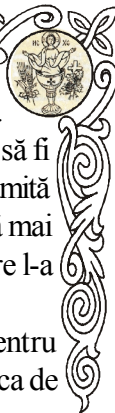

casei zidită pe stâncă, iubirea față de vrăjmași apare la ambii), ceea ce ne spune că la baza ambelor cuvântări există o sursă comună.

Este posibil ca înainte ca unul din cei doi evangheliști să scrie să fi existat un conținut mai schematizat al unei predici rostită cu o anumită ocazie. Putem concluziona spunând că Matei a folosit o sursă mai veche căreia i-a amplificat conținutul potrivit scopului pe care l-a urmărit, prin introducerea unui material suplimentar relevant.

Contextul istoric din Matei 4, 25-31 ne pregătește pentru un discurs important, rostit într-o anumită împrejurare. Predica de pe Munte este o cuvântare rostită de Mântuitorul după alegerea apostolilor, după unii în primul an al activității publice a Mântuitorului, iar după alții cam pe la începutul anului al doilea al activității Sale. De aceea, Predica ar putea fi înțeleasă ca fiind într-un fel „predica rostită la ordinarea acestora (a apostolilor)”⁷. Predica a fost rostită în perioada în care învățătorii religioși nu și-au formulat opoziția și, suficient de târziu ca faima lui Iisus să se fi răspândit în toată țara.

La începutul lucrării Sale în Galileea, Mântuitorul predica în sinagogi, dar nu după multă vreme, datorită entuziasmului ascultătorilor, a făcut să fie necesară propovăduirea în aer liber. La început se exprima spunând: „*Pocăiți-vă, căci Împărăția Cerurilor este aproape*”⁸, apoi aceste cuvinte fac loc unor expuneri cu privire la natura Împărăției pentru cei ce doreau într-adevăr să învețe. Numirea de Predica de pe Munte o are de la locul unde a fost rostită, numit după tradiție Muntele Fericii, identic, după părerea majorității exegeților, cu colina Kurun-Hattin (Coarnele Hatinului), la o distanță cam de 7 km în direcția nord-vestică de la orașul Tiberias, nu departe de țărmul vestic al Lacului Ghenizaret. Muntele are două culmi, una mai înaltă și alta puțin mai joasă, despărțite printr-o curmătură care formează un frumos platou. Aici Domnul ocupă loc, iar vreo piatră sau colț de stâncă Îi va fi servit ca scaun. Potrivit obiceiului celor vechi, Domnul învață nu stând în picioare, ci după ce a ocupat loc. Luca ne spune că Domnul s-a suit pe munte și a petrecut o noapte întreagă în rugăciune Dimineața a ales din mijlocul învățăceilor pe cei 12 apostoli, iar apoi „pogorându-

se cu dânșii într-un loc șes (adică pe platoul dintre cele două culmi ale muntelui) a vindecat pe mulți bolnavi și ocupând loc a vorbit către mulțime”.⁹

Faptul că Predica este adresată în primul rând ucenicilor se poate deduce atât din Matei 5, 1-2 cât și din Luca 6, 20. Deoarece Luca se exprimă la persoana a doua în Fericiri, iar Matei în cuvântări, cum ar fi: „Voi sunteți sarea pământului...” și caracterul profund etic al Predicii ca întreg, nu poate însemna decât că a fost ținută pentru cei care au renunțat la păgânism pentru viața din Împărăție. Din încheierea fiecărei narațiuni putem observa, însă, că și alții erau prezenți. În comentariul său la Predica de pe Munte, Fericitul Augustin afirmă: „Dacă cineva este întrebat ce înseamnă *muntele*, acesta poate fi înțeles foarte bine ca însemnând marile învățături ale mântuirii pentru că Muntele Fericirilor nu a fost cu nimic mai puțin important decât Muntele Sinai, pe care s-a dat legea evreilor. Este un singur Dumnezeu Care prin Sfinții Săi Prooroci și Slujitori ... nu a dat poporului învățături mai mici ... ci, prin Fiul Său, a dat pe cea mai mare, dar unui popor ce a devenit acum potrivit să fie liber prin dragoste. (...) De aceea, nu este surprinzător că marile învățături sunt date pentru Împărăția Cerurilor, și cele mai mici pentru o împărăție pământească...”.¹⁰ Iar Sfântul Ioan Gură de Aur precizează: „După ce Iisus S-a urcat pe Munte și a șezut, ucenicii au venit lângă El. (...) Mulțimile priveau numai la minunile lui Hristos; ucenicii, dimpotrivă, doreau să audă lucruri mari și înalte. Lucrul acesta L-a îndemnat pe Iisus să învețe și să înceapă predica Sa de pe munte”.¹¹

Care este locul Predicii de pe Munte în planul de bază al lui Matei? *Predica* domină întreaga sa Evanghelie, căci evanghelistul Matei a fost un rabin convertit, un legalist creștin, ceea ce se poate observa din alcătuirea sistematică a poruncilor lui Iisus.

Structura și tema Predicii de pe Munte

Legea morală a Noului Testament este cuprinsă în Evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Legea Noului Testament este

legea desăvârșită, destinată tuturor oamenilor. Ea a fost dată cu scopul de a aduce o transformare interioară a omului, iar împlinirea ei îl conduce pe acesta spre mântuire. Este o lege a iubirii deoarece în această poruncă se cuprinde toată legea și proorocii.¹²

Predica de pe Munte prezintă explicit Legea morală a Noului Testament. Ea e un mănunchi al celor mai de seamă principii ale moralei creștine, ale cărei învățături și adevăruri „Mântuitorul le-a expus și dezvoltat în fața poporului, mai târziu, în cuvântările Sale. Exegeții împart Predica de pe Munte în diferite feluri”.¹³

Predica de pe Munte se poate împărți astfel:

1. Feririle (Matei 5, 3-12)
2. Chemarea apostolilor (Matei 5, 13-16)
3. Raportul față de Legea mozaică (Matei 5, 17-19)
4. Dreptatea fariseilor și cărturarilor (Matei 5, 20-48)
5. Viața religioasă și formalismul fariseic (Matei 6, 1-18)
6. Atitudinea față de bunurile pământești (Matei 6, 19-34)
7. Purtarea față de aproapele nostru (Matei 7, 1-5)
8. Încheiere (Matei 7, 6-27).¹⁴

O structurare mai amănunțită a Predicii de pe Munte ar fi:

Introducere: Feririle (Matei 5, 1-12)

Sarea pământului și lumina lumii (Matei 5, 13-16)

Partea I: dreptatea desăvârșită (Matei 5, 17-48)

a) împlinirea Legii (Matei 5, 17-20)

b) exemple concrete sub forma a șase antiteze despre: mânie (21-26), adulter (27-30), divorț (31-32), jurământ (33-37), legea talionului (38-42), iubirea față de vrăjmași (43-48).

Partea a II-a: faptele bune (Matei cap. 6)

a) principiu general (Matei 6, 1)

b) exemple concrete: milostenia săvârșită în taină (2-4), rugăciunea săvârșită în taină (5-6), Rugăciunea Domnească (7-15), postul săvârșit în taină (16-18), luminătorul trupului (19-21), comoara în cer (22-23), Dumnezeu și mamona (24), încrederea în Providență (25-34).

Partea a III-a: avertismente (Matei cap. 7)

Nu judecați (Matei 7, 1-2)

Parabola paiului și a bârnei (Matei 7, 3-5)
 Nu profanați cele sfinte (Matei 7, 6)
 Cereți, căutați, bateți (Matei 7, 11)
 Regula de aur (Matei 7, 12)
 Poarta cea strâmtă (Matei 7, 13-14)
 Feriți-vă de proorocii mincinoși (Matei 7, 15)
 Parabola pomului și a roadelor sale (Matei 7, 16-20)
 Niciodată nu v-am cunoscut! (Matei 7, 21-23)
 Parabola celor două case (Matei 7, 24-27)
 Încheiere (Matei 7, 28-29).

Construcția narativă a *Predicii* descrie pe Iisus ca urcând muntele să învețe¹⁵ și după terminare coborând încă o dată.¹⁶ Tema *Predicii* de pe Munte este „*dreptatea cea mare*”, expresia cea mai clară a acesteia fiind la Matei 5, 20: „Căci zic vouă: că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în Împărăția Cerurilor”, dar și *iubirea* care este *cununa tuturor virtuților*, prin care ne asemănăm cel mai mult cu Dumnezeu, aceasta culminând cu *iubirea vrăjmașilor*, ca să fiți „desăvârșiți precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este”.¹⁷

(Note)

¹ Galateni 4, 4-5.

² Galateni 3, 24.

³ Romani 8, 3.

⁴ Arhid. Dr. Ioan Zăgrean, *Principii de morală creștină în Predica de pe Munte*, în *MA*, nr. 1-3, 1963, București, pag. 163.

⁵ Arhid. Dr. Ioan Zăgrean, *op. cit.*, pag. 164.

⁶ Dr. Vasile Gheorghiu, *Comentar la Sfânta Evanghelie după Matei*, Cernăuți, 1925, pag. 193.

⁷ *Dicționar Biblic*, Societatea Misionară Română, Cartea Creștină, Oradea, 1995, pag. 1053.

⁸ Matei 4, 17.

⁹ Dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, pag. 194-195.

¹⁰ Fericitul Augustin, *Predica de pe Munte a Domnului nostru Iisus Hristos*, trad. din lb. engl., introd. și note de Pr. Drd. Dorin-Octavian Picioruș, Editura Agnes, Sibiu, 2006, pag. 18-19.

¹¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Scrieri, Partea a treia, Omilii la Matei, Omilia XV*, EIBMBOR, București, 1994, pag. 173.

¹² Matei 22, 37-40.

¹³ Arhid. Dr. Ioan Zăgrean, *op. cit.*, pag. 165.

¹⁴ Dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, pag. 195.

¹⁵ Matei 5, 12.

¹⁶ Matei 7, 28 – 8, 1.

¹⁷ Matei 5, 48.

De la Facere la Apocalipsă. Rătăcirii și regăsiri

ORTODOXIE NEAMULUI ROMÂNESC

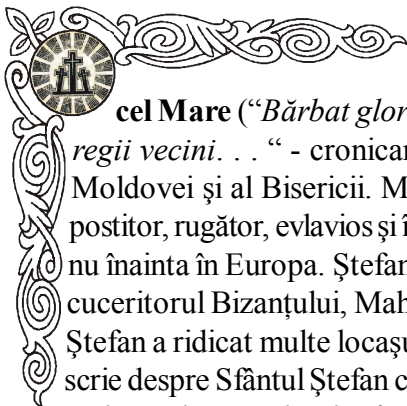
Adin Roman, masterand teolog

Com. Simand, jud. Arad

Ortodoxia este sufletul neamului românesc. În numele ortodoxiei, neamul românesc a biruit pe toți potrivnicii săi. Noi am fost ortodocși de la **Sfântul Apostol Andrei**. Noi, românii, am aparat civilizația europeană de invazia otomano-islamică. Voievozii noștri au fost străluciți războinici și pioși ortodocși. Asemenea împăraților bizantini am aparat neamul și ființa ortodoxiei.

Cronicarul turcilor, Leunclavius, îl numește pe **Mircea cel Bătrân**: *“Principe între creștini, cel mai viteaz și cel mai ager”*. Mircea cel Bătrân a fost un ortodox convins. Este pildă pentru toți conducătorii de state. În hrisovul, cu data adăugată mai târziu, 1387, dar în realitate din anii 1402-1408, referitor la mănăstirea Cozia, domnul poartă următorul titlu, de factura imperială: *“Eu, cel întru Hristos Dumnezeu binecredinciosul și de bine cinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpânitorul, Io Mircea, mare voievod și domn, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpânind și domnind toată Țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți, încă și spre părțile tătărești, și Amlașului și Făgărașului herțeg, și Banatului de Severinului, și pe amândouă părțile pe toată Podunavia până la Marea cea mare și cetăți Dirstorului stăpânitor”*.

Un alt domn evlavios a fost **Alexandru cel Bun**. El este organizatorul ierarhiei bisericești moldovene. Alexandru cel Bun a fost un domn pios, creștin și înțelept.

In 1457 a urcat pe tronul Moldovei Sfântul Voievod **Ștefan cel Mare** (*“Bărbat glorios și victorios, care a biruit pe toți regii vecini. . . “* - cronicarul polon Miechowski), apărătorul Moldovei și al Bisericii. Marele Ștefan al Moldovei a fost un postitor, rugător, evlavios și înțelept. A ținut piept turcilor pentru a nu înainta în Europa. Ștefan cel Mare și Sfânt a luptat cu însuși cuceritorul Bizanțului, Mahomed al II-lea Cuceritorul. Marele Ștefan a ridicat multe locașuri de cult. Medicul Matei Muriano scrie despre Sfântul Ștefan cel Mare: *“este un om foarte înțelept și demn de mare laudă, foarte iubit de supuși, căci e blând și drept, foarte vigilent și darnic”*. Îmbrăcat cu ortodoxia, marele Ștefan a biruit pe toți dușmanii țării și ai credinței strămoșești.

Un alt mare voievod ortodox a fost **Mihai Viteazul**, unificator de țară. A fost un ortodox convins. *“In țara mea aș fi putut să rămân liniștit și sigur, fără nici o teamă, dacă nu m-ar fi chemat credința mea față de creștinătate”* (memoriul lui Mihai Viteazul către împărat, din anul 1601). Alături de regii biblici și de împărații ortodocși, Mihai Viteazul stă cu cinste în apărarea dreptei credințe. Mihai Viteazul a fost un viteaz al credinței, un creștin înfocat. Asemenea binecredinciosului împărat Justinian I cel Mare, Mihai Viteazul veghea la păstrarea credinței pravoslavnice.

Apoi, mai avem pe domnitorul **Constantin Brâncoveanu**, care, decât să-și lepede credința ortodoxă, mai bine a suferit moarte de martir, el și copiii săi.

Neamul nostru românesc a păstrat ortodoxia cu sângele său. Am fost asaltați din toate părțile de dușmani, dar Dumnezeu era cu noi. Fără credința puternică în Dumnezeu nostru eram de mult pierduți. Conducătorii noștri actuali să ia seama la faptele voievozilor noștri drept credincioși. Alianța noastră e Dumnezeu, nu Uniunea Europeană. Dumnezeu nostru l-a învins pe Baiazid I Fulgerul la Rovine prin brațul marelui Mircea. Un stat care nu ascultă de Biserică e un stat ne(bun). Uniunea Europeană nu are ce să ne învețe. “Imperiul European”, pretins civilizat, s-a clădit pe un fond barbar. Noi avem cultură și civilizație creștin-bizantină. Noi ne tragem seva de la Bizanț, nu de la U.E.

sau S.U.A. Civilizația europeană s-a născut în Peninsula Balcanică nu în

Apusul Europei. Am avut oameni de talie europeană și mondială din adâncurile istoriei. Ce poate să ne învețe pe noi "Europa" care nu-l are cap pe Hristos? Este cumva "Europa" ortodoxă ca să-mi asum preceptele ei "morale"?

Ce e Europa? Zeificarea omului. Homo europeus este propriul său zeu. Românii ar trebui să-și vadă de credința ortodoxă și de valorile ortodoxe. Numai prin păstrarea acestor valori nealterate și a dogmelor Sfinților Părinți ne vom putea păstra ființa națională autentică și vom rezista în fața atâtor oferte și propuneri venite din partea corifeilor societății de consum și ale promotorilor noilor religii.

Să ne ajute Dumnezeu să ne înfățișăm la Judecata Lui ortodocși.

DESPRE GLOBALIZARE ȘI ATOMIZARE

PS Irimej Bulović

Dragii mei,

Trăim azi în epoca a două extreme periculoase. Prima dintre ele îl reprezintă procesul **globalizării**, ceea ce înseamnă *distrugerea oricărei identități, inclusiv cea spirituală*. Iar la celălalt capăt se situează procesul atomizării. Globalizarea, sub orice formă anulează identitatea spirituală a oricărei persoane. Când vorbim de globalizare, ne gândim la mai multe aspecte, dar în primul rând la cel material. Din păcate relațiile între-umane se bazează pe acest aspect. Globalizarea distruge identitatea umană, în același timp însă adâncind și mai mult prăpastia dintre bogați și săraci.

Cealaltă extremă, **atomizarea**, e cu totul diferită de globalizare. În procesul de atomizare se evidențiază în mod extrem *autoizolarea, dorința omului de a se construi pe sine însuși fără ajutorul nimănui*.

La cele două extreme, spiritualitatea ortodoxă e chemată să dea răspunsuri, să ofere soluții. Spiritualitatea ortodoxă nu e

ideologie, nu e doctrină. Spiritualitatea se regăsește în Sf. Liturghie unde avem contactul personal între om și Dumnezeu, dar și între om și om. Toată creația e văzută ca un templu al lui Dumnezeu. Trebuie să afirmăm, pornind de la realitățile primare, că atât omul cât și Dumnezeu sunt persoane.

În misterul Sf. Liturghii depășim cele două extreme: globalizarea și atomizarea.

Omul este o ființă chemată la unirea personală și nu-și poate dezvolta darurile primite decât în relațiile interpersonale atât cu Dumnezeu, cât și cu oamenii. În relațiile cu ceilalți însă nu se pierde, nu se dizolvă, nu dispare. Atunci când ne respectăm identitatea noastră interioară vom învăța să o respectăm și pe a celorlalți.

Căci nu există organizație în Biserică să nu aibă alt scop decât cel al Bisericii. Chiar dacă avem identități naționale diferite, avem o singură identitate pravoslavnică. Această identitate aparține Bisericii Sfinților, a trupului lui Hristos cu măduarele Sale.

Dacă ne uităm la Biserica Ortodoxă de peste tot, vom observa lucruri asemănătoare, indiferent de fondul național. Da într-adevăr, există tradiții diferite dar există o singură Biserică. Vorbind însă despre tradițiile locale ale bisericilor ortodoxe naționale putem să observăm tradiții culturale cu totul diferite, dar cele spirituale se apropie de o singură tradiție: cea ortodoxă. Aici intervine diferența cult-cultură. Iar cultul e modalitatea de a ne trăi și mărturisi credința...

Revenind la cele 2 ispite (globalizarea și atomizarea) putem concluziona, în opoziție cu acestea, că **Sfântul Duh** e cel mai de dorit pentru omul contemporan. Totuși, să nu ne mândrim cu aceasta. Trebuie să fim conștienți de cele 2 extreme la care trăiesc oamenii: globalizarea și atomizarea. Omul trebuie să fie conștient de el însuși, dar să respecte și libertatea celorlalți. (a consemnat Ovidiu Bucșe)

DESPRE FERICIREA COTIDIANĂ

(II)

„Ajunge zilei răutatea ei”

Monahia Siluana Vlad

Răspunsuri la întrebări

Vorbiți-ne, vă rugăm, despre stările de stres și nervozitate din viața de zi cu zi.

Ce este stresul? La Centrul nostru de formare și consiliere de la Craiova facem și un seminar de inteligență emoțională. Omul este ființă creativă, este o ființă care caută soluții, care caută starea de bine, pentru că așa l-a făcut Dumnezeu, neliniștit până nu ajunge la El. Omul găsește metode și fără Dumnezeu. De exemplu, Dumnezeu ne-a făcut capabili să trecem Dunărea. Știți că Sfântul Nicodim și-a scos rasa, a pus-o pe Dunăre și a trecut Dunărea. Dar eu nu fac asta; dar ce fac? Când mă urc pe vapor, zic rugăciunea de călătorie și îmi fac semnul Crucii, deci nu mă bazez doar pe partea tehnică. Dacă noi am fi mers să biruim firea prin prezența lui Dumnezeu în noi, prin harul nostru, am fi zburat acolo unde aveam nevoie și n-am mai fi avut nevoie de avioane, de submarine, de bărci. Dar pentru că noi suntem ca un singur om și pentru că omul a ales tehnica, a ales realizarea minții materializată în afară, noi putem să mergem așa, dând slavă lui Dumnezeu; Dumnezeu

ne cheamă acum să ieșim din rând,
prin sfințenie și în mod văzut sau
nevăzut să mergem pe apă.

Stresul este refuzul suferinței și căutarea plăcerii. Omul se stresează pentru că se împotrivese. În sângele nostru, când ne împotrivim, se creează substanțe chimice cu care să ne distrugem inamicul. Sunt oameni care, atunci când îi mușcă țânțarul, se umflă. De ce? Pentru că se creează o pornire împotriva țânțarului, că se urcă și pe pereți după el. Acest om produce în sângele lui o substanță ca să otrăvească țânțarul. Numai că viteza cu care ajunge otrava acolo este mai mică și noi ne otrăvim pe noi. *Stresul este otrava pe care noi o primim pentru că nu primim suferința ca pe o cruce.* Dacă tata mă bate și eu zic: „Doamne, iartă-l, că-i tata” și mă duc mai deoparte, că doar n-o să stau acolo să mă bată, atunci această iertare, această rugăciune pentru el nu mă stresează; ce voi simți va fi umflătura de la pumn, atât, nu și stresul.

Astăzi oamenii nu mai obosec, se stresează. Îmi spune cineva: „Vai, sunt atât de obosită”. Eu, Maica Siluana, nu cunosc altă stare decât oboseala. M-am născut într-un sat din Bărăgan în care copilul, când scotea degetul din gură, se apuca să măture, trebuia să facă treabă și viața era o osteneală de dimineața până seara. Tata o bătea pe mama – Doamne, iartă-l și-l odihnește - și mi-era frică, nu mă stresam. Muream de frică, muream de ură, muream de dragoste, muream de oboseală și dimineața o luam de la capăt și rezistam. O măicuță de la mănăstirea unde suntem cazați ne spunea că ce ciudat că noi, maicile tinere, nu mai rezistăm ca maicile bătrâne. De ce? Pentru că dumneavoastră, tinerii, ați crescut cu lapte praf, ați crescut cu cheia de gât; mama zice: „Lasă, să nu suferi, că fac eu pentru tine”. Acești oameni trebuie înrădăcinați în viață, trebuie să-și asume suferința vieții; viața doare, este durere aici în „valea plângerii”, e cruce. Dar **bucuria vine prin cruce**, numai așa, nu există altă bucurie. Bucuria venită prin euforizante trece odată cu euforizantele.

Deci, în clipa în care simți un stres, să spui: „Doamne, mi-am otrăvit sângele cu reacții de împotrivire, ajută-mă să accept

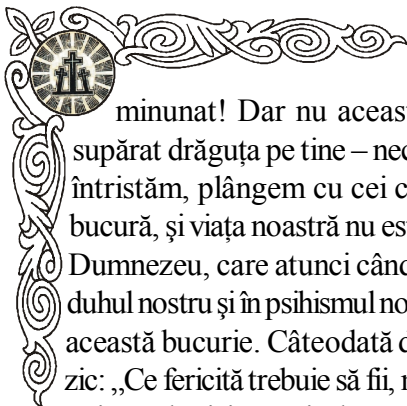
răutatea zilei!”. **„Ajunge zilei răutatea ei”**, spune Mântuitorul.

Nimeni nu poate să mai scoată răutatea zilei. **„În lume necazuri veți avea”**, zice Dumnezeu. Or, acest efort caraghios de a scăpa de necazuri ne stresează. Dar dacă știu că nu pot să scap de necazuri, zic, **„Astăzi ce necazuri vin? Doamne, acum să te întâlnesc în necazul pe care-l am”**. Dacă noi credem în Dumnezeu, orice s-ar întâmpla, este un exercițiu de întâlnire cu Dumnezeu. Altă soluție eu nu știu. Facem psihologie și spunem: **„Uite, am soluționat stresul!”**. Și? **„Am reușit, am o viață senină, pozitivă”** (știți că se cultivă acum stările pozitive). Și mori într-o stare sufletească pozitivă. Și te duci în iad într-o stare pozitivă.

Noi de ce ne-am născut? Să fim cu Dumnezeu. Cum ajung la Dumnezeu? Iată, așa cum mă învață mama – Sfânta Biserică. Altă soluție nu există. Și dacă sfinții noștri au biruit stresurile, atunci și noi. Nervozitatea e firească. Noi suntem, mai ales astăzi, când starea globală a lumii e nervozitatea, toți suntem nervoși. Și zicem: **„Asta e, sunt agitat, dar seara am să mă liniștesc. Doamne, ajută-mă să mă mai liniștesc”**. Important e: am contact cu duhul meu, am contact cu Dumnezeu? Și dacă eu sunt o fire mai agitată, gândul meu e să devin mai blândă, mai smerită. M-am născut din niște părinți agitați. Și unul era furios într-un fel, altul într-un fel și acum trebuie să dansez după muzica asta. Dar ce minune! Ce minune, că eu pot să duc la Dumnezeu aceste rămășițe, această drojdie. Cineva poate s-a născut dintr-un părinte bolnav de TBC. Ce minune! Să vadă lumea că un om care a moștenit TBC-ul poate să fie fericit. Iată că unul care are un handicap i se bucură de viață și dă slavă lui Dumnezeu, și unul sănătos nu e bucuros. Mulți oameni spun: **„Dă, Doamne, sănătate că-i mai bună decât toate”**. Nu cred! Am văzut oameni sănătoși care s-au spânzurat. Care-i bunătatea? Dumnezeu să fie cu noi, aceasta este bunătatea.

Acceptă nervozitatea, acceptă stresul, zi **„Doamne, fii cu mine”** și vei vedea că bucuria prezenței lui Dumnezeu este permanentă. Câteodată e la foc mic, câteodată e la foc mare, dar nu este exuberanța aceea dată de bucuria lucrurilor exterioare.

Să fim cumpătați. Am luat examenul – minunat! – bem o bere – minunat! Dar nu aceasta este bucuria, că după aceea s-a supărat drăguța pe tine – necaz mare! Nu te întrista prea tare. Ne întristăm, plângem cu cei ce plâng, ne bucurăm cu cei care se bucură, și viața noastră nu este în valurile acestei vieți psihice, ci la Dumnezeu, care atunci când va voi El, va coborî Duhul Sfânt în duhul nostru și în psihismul nostru și în trupul nostru și vom răspândi această bucurie. Câteodată devine vizibilă. Sunt oameni care îmi zic: „Ce fericită trebuie să fii, maică”. Și eu zic în gândul meu: „Ia să stai matala aici numai o lună și să vedem dacă mai zici asta”. Acesta este adevărul. Dar în mine, *în noi, este o bucurie care nu este de la noi și care dă sens vieții noastre și pentru care merită să suferi orice și care poate fi contagioasă*. Un deținut a vrut să vină la credință ca să aibă și el bucuria de pe fața noastră, care nu era o bucurie cauzată de ceva exterior, care dispare. Deci, curaj! Trăiește-ți nervozitatea, nu înghiți calmante și fă-ți o oază pe zi de împăcare cu tine, spune-I lui Dumnezeu ce-ai făcut, respiră liniștit, intră puțin înăuntru. Noi nu știm să intrăm înăuntru. Tot timpul ne uităm la televizor, ascultăm muzică, vorbim... Haideti să intrăm în pielea noastră!

Maică, vorbești-ne despre teologia lucrului mărunț din sânul familiei. Cum să ne bucurăm mai mult de cei din jurul nostru și cum să trecem mai ușor peste momentele grele? Cum să păstrăm harul în familie?

Sfatul meu întotdeauna este: „Nu treceți peste”. Dacă trecem peste nimerim din nou; trebuie să trecem *prin*. Cel mai greu e acasă, în familie, într-adevăr, pentru că acolo se văd toate cele ascunse ale omului. Doi tineri când se căsătoresc, majoritatea se căsătoresc din dragoste. Și după luna de miere încep anii de fiere, când fiecare îl descoperă pe celălalt și zice: „N-am văzut așa ceva, nu erai așa”. Și n-a mințit, nu era așa. Nouă ni se pare că băiat mai bun ca Ionel nu există. Și nu există, dar știți Ionel ce face? Bea apa din sticlă; nu l-a învățat maică-sa să pună în pahar. Și pune sticla goală în frigider. Și-i spune: „Măi,

la noi nu se făcea așa. Ia pune-ți în pahar, ce, mama ta nu te-a învățat?

Știam eu că nu-i o soacră bună, dar... Și pune apă la loc în sticlă. Și Ionel, zi de zi, săptămână de săptămână, face mereu același lucru, până când Măriuca nu mai suportă și zice: „Eu plec la mama, așa ceva nu mai suport”. „Ce nu suporti?” „Îți bați joc de mine”. „Cu ce?” „Că nu pui apă în pahar”. Și așa e. Dacă ți-a spus o dată și zici: „Măi, pe ea a apucat-o să fac așa, hai să fac de dragul ei acest lucru”. Aceasta este teologia lucrului mărunț. Ce anume îl supără pe cel de lângă mine? Hai să țin cont de ce-l supără. E o prostie, dar asta pe el îl mângâie. Aceasta este!

Dar în momentele grele să facem așa: un soț se ruga la Dumnezeu: „Doamne, cum s-o iubesc eu pe asta? Uită-Te la ea cum e. N-am știut”. Și Dumnezeu zice: „Așa cum o iubesc Eu”. Am pățit odată într-un troleibuz în București: un țigan beat, cam la 30 de ani, scotea limba la mine. Și lumea râdea; era cam pe la 4-5 după-masa într-o iarnă. Eu ziceam în gând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”. Și la un moment dat mă trezesc cu el, cu capul în poala mea și cu limba scoasă la mine. Când l-am văzut am uitat de: „Doamne, Iisuse...” și am zis: „Doamne, Tu-l iubești pe acesta, fă ceva cu el”. În mod spontan mi-a ieșit strigătul și atunci el s-a ridicat de acolo, s-a închinat și a zis: „Măicuță, am așa probleme cu nevastă-mea, face vrăji”, și mi-a zis toate necazurile. Am ajuns la stația la care trebuia să coboare, și zice: „Mă dau jos, dar poate vreți să vă duc până acasă, să vă apăr”. „Nu, că mă apără Dumnezeu”. Zice: „Am văzut”. Eu nu știu ce a văzut el, dar atâta știu, că aceea a fost rugăciunea. Când am zis: „Doamne, îl iubești, fă ceva cu el”, eu nu aveam ce să fac.

Dacă noi am fi conștienți că nu putem face nimic și am striga: „Doamne, ce să fac eu acum, că nu pot să fac nimic?”, atunci Dumnezeu te ajută cu ceva. Altfel nu se bagă. Un domn cu două valize foarte grele, în gară la Brașov, trebuia să-și ia tichet de loc în altă direcție. Și zice: „Nu le car pe astea până acolo, le las aici. „Doamne, uite, le las aici, ai grijă de ele, mă duc să-mi iau tichet”. S-a întors, valizele la loc: „Doamne mulțumesc, acum am eu grijă”. În 5 minute le-a

pierdut. Este o mișcare lăuntrică de încredințare în mâna lui Dumnezeu și ne încredințăm în mâna Lui. Nu-I zicem: „Te învăț eu cum să faci, uite așa să faci!”. Dacă nu... „*Ce fel de Dumnezeu e Acesta, Care nu face cum L-am învățat eu!*?”. Zice: „Eu vreau să mă mărit cu Ionel!”. „De ce?”. „Ca să fiu fericită”. Atunci zi: „Doamne, vreau să fiu fericită”. De ce crezi tu că vei fi fericită cu Ionel? Ca pe urmă să zici: „Vreau să divorțez de Ionel ca să fiu fericită”.

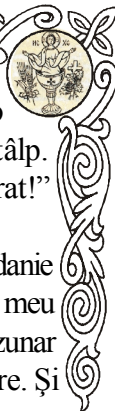
Apoi, harul Sfintei Cununii a transformat relația noastră în ceva dumnezeiesc; să ne aducem aminte de asta. Eu am putere să iubesc acest om, această femeie, așa cum este. Am putere să-l iert. Iubirea în familie după un an de căsnicie nu mai este palpitantă, este mai mult iertare. Și când nu mai aveți și nu mai aveți încotro, folosiți o metodă pe care am folosit-o și eu – am momente de consiliere câteodată... A venit o tânără și a zis: „*Maică, eu divorțez, dar nașii spun că-i păcat... Eu nu mai pot să-l suport, că nu mă mai iubește. Cum să trăiesc cu cineva care nu mă iubește?*”. „Păi, uite, nu mai divorța, că în câteva luni moare”. „Cine?”. „Soțul tău”. „Maică, glumiți?”. „Nu glumesc”. „Vai de mine, mă duc acasă”. S-a dus acasă: „Maică, dar vă rog frumos, nu-i așa că ați glumit?”. „N-am glumit”. „Și ce să fac?”. „Roagă-te pentru el, du-te la maslu...”. S-a dus la maslu, s-a spovedit, s-a rugat, au trecut cele trei luni și n-a murit. „Maică, am plâns, dar am descoperit un bărbat...”.

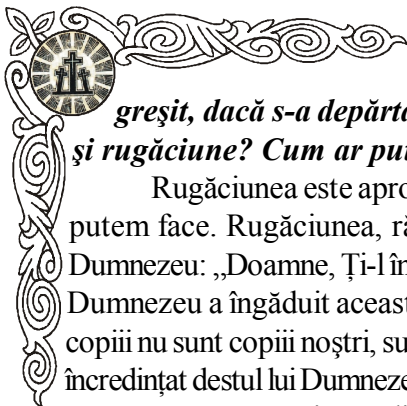
Altă tânără a venit să divorțeze tot pentru că n-o mai iubește. „De unde știi?”. „Când venea acasă mă pupa. Acum două luni când a venit m-a împins și a trecut glonț pe lângă mine”. „Și ce-ai făcut?”. „M-am dus la mama.” „Și el a venit?”. „A venit, dar nu l-am mai primit”. „Hai să vorbim și cu el”. „Puteți să vorbiți, dar eu nu mai vreau să-l văd”. Îl întreb pe el ce s-a întâmplat. Și zice: „Maică, mă scăpam pe mine”. Și nici ei n-a putut să-i spună. Deci, uneori dintr-o prostie ne distrugem viața, nu știm ce-i în capul celuilalt. Să întrebăm. De multe ori problemele din viața noastră sunt absolut fantastice, nu sunt adevărate. Semănăm cu acela beat – acesta e un banc spus de un călugăr: unul beat a căzut pe trotuar; când s-a ridicat s-a lovit

cu capul de stâlp și a căzut la loc. Zice: „Încolo n-o mai iau, o iau încolo”. Se ridică, se învârt, buf! cu capul în stâlp. „Nici încolo nu-i bine, o iau în partea cealaltă”. Se întoarce, buf! tot în stâlp. Disperat, după vreo zece încercări zice: „Săriți, m-au înconjurat!” E doar în capul nostru, o neputință în capul nostru.

Trebuie strigat, trebuie chemat Dumnezeu, trebuie spovedanie la duhovnic. Uneori duhovnicul nu are timp. Pentru ca părintele meu duhovnic să-mi răspundă la toate întrebările, trebuia să-l țin în buzunar și să-l scot: „Părinte, acum cum fac?”, că voiam să fac ascultare. Și părintele mi-a zis: „Te învață rugăciunea”. Și ziceam: „Doamne, cum să mă învețe rugăciunea «Doamne, Iisuse Hristoase», când tanti asta se uită urât la mine? Ce să fac? Cum s-o iubesc?”. Și când nu mai puteam și nu mai puteam îi scriam părintelui scrisori și după ce puneam scrisoarea la poștă, primeam răspuns, nu de la părintele, ci ori venea în gând, ori citeam într-o carte, ori îmi spunea o vecină, ori îmi spunea cineva. Deci, să ne dăm lui Dumnezeu și totul se schimbă!

Cu copiii e mai problematic. Să stăm de vorbă cu ei și să renunțăm la pretențiile pe care le avem de la ei. Copiii de astăzi sunt foarte chinuți pentru că părinții vor note mari. Vor nota 10, și vor fi aduși la deznădejde. Nu sunt buni copiii decât dacă iau 10. Nu-i adevărat! Eu cunosc un om fericit care s-a dus la tatăl lui și i-a zis: „Tată, nu mă mai duc la școală, mi-a zis învățătoarea că nu-s bun de nimic, că nu știu cât face 7x4”. Și tatăl lui era șofer de cursă lungă, l-a luat, l-a urcat în mașină, l-a luat de braț, i-a pus mâna pe volan și zice: „Nu e șofer mai bun ca mine în Craiova. Tu o să fii al doilea după mine, sau mai bun decât mine”. Copilul a ținut minte lucrul acesta, și este un foarte bun șofer și acum e și student, cred că la teologie, dar a avut un tată care n-a vrut să-l facă cu orice preț inginer, un tată înțelept. Noi trebuie să fim ceea ce face ca viața noastră să-I dea slavă lui Dumnezeu, să ne bucurăm de viață. Duhovnicul ne ajută, ne dă sfaturi; nașii ne ajută, ne dau sfaturi, dar numai strigarea la Dumnezeu în momentul dificil ne ajută efectiv să ieșim din necaz!

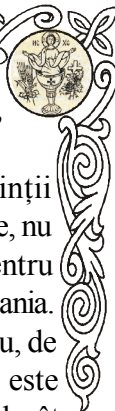

***Ce poate să facă un părinte
dacă copilul a luat-o pe un drum
greșit, dacă s-a depărtat de Dumnezeu? În afară de post
și rugăciune? Cum ar putea să-l apropie de Dumnezeu?***

Rugăciunea este apropierea, este singurul lucru pe care-l putem face. Rugăciunea, răbdarea, încredințarea copilului lui Dumnezeu: „Doamne, Ți-l încredințez, păzește-l astăzi”. Poate că Dumnezeu a îngăduit această lecție pentru că noi nu înțelegem: copiii nu sunt copiii noștri, sunt copiii lui Dumnezeu și noi nu i-am încredințat destul lui Dumnezeu. Și acum, poate, în această suferință putem să învățăm să-i încredințăm lui Dumnezeu. Sunt situații din care copiii se întorc la Dumnezeu și la viață, din locuri absolut incredibile. Să credem, așa cum episcopul i-a spus mamei Fericitului Augustin, că nu poate să piară fiul unei asemenea rugăciuni. Să avem încredere! Dar, nu știm când și cum lucrează Dumnezeu. La dependenți, la alcoolici, ca să se întoarcă, să se vindece, să iasă de sub robia acestei dependențe - spun cei care se ocupă cu consilierea lor, că trebuie să ajungă la fundul sacului. Uneori oamenii nu se întorc decât de la fundul sacului. Uneori, experiența căderii este mai de folos mântuirii și vieții celei adevărate decât o menținere pe linia de plutire prin fel de fel de compromisuri: o mamă care plătește datoriile copilului, care intervine ca să treacă clasa, care intervine ca să nu ajungă la pușcărie... Unul dintre tinerii pe care-i consiliem noi la penitenciar a ajuns să facă două crime îngrozitoare. Dacă mama l-ar fi lăsat în închisoare după prima abatere, acolo poate că s-ar fi trezit la timp, probabil. Dar, iată, că nici acum n-a fost prea târziu, și acum se poate ca omul să se întoarcă la Dumnezeu. Și dacă aceasta este calea, dacă pe acolo a rânduit Dumnezeu în îngăduința Lui să ne lase să ne rătăcim, să avem încredere! Pilda fiului risipitor este valabilă și pentru noi, dar noi am vrea să nu ni se întâmple. Pentru aceasta ar trebui să ne încredințăm tot timpul lui Dumnezeu, să-i încredințăm pe copiii noștri tot timpul lui Dumnezeu, de mici. De obicei, pățim asta când am cerut mai mult de la copii decât de la noi. Dar nu e o regulă. Trebuie să aveți nădejde, că Dumnezeu face minuni, dar în felul Lui și nu în felul nostru.

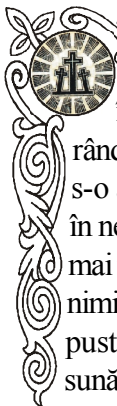

***Cum să se poarte părinții
cu fiul / fiica lor care se află la
vârsta adolescenței și trece prin stări sufletești agitate,
cu reacții violente?***

La noi vin foarte mulți, și adolescenți, și părinții adolescenților, care ne cer un sfat. Aici este ca și în duhovnicie, nu există un sfat valabil pentru toată lumea. Ce este valabil pentru toată lumea este rugăciunea, spovedania părinților și Împărtășania. Adolescentul e sfâșiat în toate părțile: de impulsurile dinăuntru, de cerințele acestei lumi, de nerușinarea acestei lumi, care este provocatoare. Atunci părinții n-au cum, n-au ce să mai facă, decât ce-au făcut până atunci, ce-au putut. I l-au dat pe Dumnezeu, i-au dat dragostea, l-au asigurat că dragostea e necondiționată, i-au arătat că cele rele sunt pieritoare, i-au arătat că omul are putere să-și înfrângă impulsurile, să le domine. Dar dacă mama îi va spune: „Nu e frumos ce faci”, când îl prinde pe copil, acesta se va ascunde de mamă și va crede că este un copil rău. Noi toți suntem răi, toți alunecăm spre asemenea gesturi. Și atunci, mama să îi spună: „Tu poți să nu faci asta”, iar tatăl să îi spună: „Uite, asta se întâmplă unui adolescent, dar Dumnezeu ne dă putere, tu poți să zici nu”. Nu că nu e bine. Cum să-i spui unui adolescent că nu-i bine să se emoționeze când vede o fată și că nu-i bine să-i transpire palmele? O să zică: „Sunt un dobitoc, nu sunt bun de nimic, îmi transpiră palmele”. Dimpotrivă, tatăl lui să-i zică: „Eu transpiram din cap până în picioare, că fetele astea sunt foarte frumoase, și așa e făcut omul, să se înfioreze în fața fetelor, și fata în fața băiatului”. Dar omul are puterea să-și stăpânească florii, are puterea să îi mărturisească și să nu-și asculte impulsurile. De aceea este om. Iar Dumnezeu poate să transforme acest impuls în vitalitate, în altceva care e creator pentru om. Or, copilul află acest lucru târziu, de la un părinte duhovnic, când au fericirea să aibă, de la un prieten duhovnicesc, dar până atunci, noi, părinții, am fost depărtați de Dumnezeu, iar apoi ne-a fost rușine să vorbim cu copiii noștri despre problemele reale. Ne e rușine să vorbim în termeni rușinoși, când zic părinții de asemenea fapte de ți-e rușine să le pomeniști. Dar pornirea

tânărului nu e rușinoasă, ci împlinirea ei poate să fie rușinoasă. Dar întâmpinarea ei și tratarea ei în modul în care a pus Dumnezeu rânduiala firii, și puterea pe care a dat-o Dumnezeu, copilul trebuie s-o afle de la părinți. Și atunci, dacă lumea asta toată e nebună, e în nervozitate, cum să fie adolescentul meu? Mai multă răbdare, mai multă rugăciune, mai multă ascultare. Sfaturile nu sunt bun de nimic! Sfatul nu e bun decât când este primit de la un duhovnic din pustie, un om care a făcut deja pași duhovnicești. Altfel nu e bun, sună ca ceva foarte străin. Copiii trebuie ascultați în necazurile lor.

A venit un preot la noi, la consiliere, cu o fetiță, și a zis: „A înnebunit, și am dus-o la psihiatru, care a zis că nu-i nebună. Am dus-o la psiholog și a zis că-i normală. Dar nu-i normală, maică! Ia chiloții murdari și-i pune în sertarul cu furculițe, ia pantofii și-i pune sub pernă și cărțile le pune în coșul de gunoi. Și face așa și se uită să vadă ce zicem”. Și i-am ascultat pe ei, pe urmă am ascultat-o și pe ea. Și i-am zis: „Uite, părinții așteaptă asta de la tine, tu ce aștepti de la ei, ce vrei să facă ei?”. „Ședință”. „De ce?”. „Să tacă și ei, să vorbesc și eu, să mă asculte și pe mine”. Ei n-o ascultau niciodată. Tatăl ei spunea: „Vorbește numai prostii. Eu o întreb ce-a făcut la științele naturii și ea îmi povestește ce zice Bogdan”. Pe ea o interesează Bogdan, cum s-o intereseze științele naturii, că Bogdan e mult mai frumos și mai interesant decât științele naturii. Și atunci, dacă o ascuți ce-ți spune, în primul rând ne împrietenim, în al doilea rând afli ce o preocupă. Când mă joc de-a tractorașul cu copilul meu, ce părinte îi spune copilului că scaunul e tractor? Copilul începe să plângă. Și de ce, când se face mai mare nu putem să ne jucăm de-a ce se joacă copilul nostru? Trebuie să avem răbdare să intrăm în lumea lor, ca să aflăm ce e în sufletul lor. Și i-am dat ca terapie să se plimbe o oră pe săptămână cu fetița și s-o asculte. Și venea disperat și zicea: „Maică, dar mă plictisesc de groază, nu pot”. Și copilul simțea că se plictisește, și-l tortura, și îi spunea. Până la urmă, cu rugăciunea, a biruit, că acum se înțeleg, la mine n-a mai venit.

Aceasta trebuie: răbdare și ascultare. Când ascultăm, există un simț al comunicării, o ascultare numită ascultare activă. Pur și

simplicu îl ascultă pe celălalt, nu interpretezi nimic, nu-l judeci, nu tragi concluzii, ci ascultă, te lași ca un burete să intre celălalt în tine.

Când nu mai poți zici: „Doamne miluiește”. Această ascultare este ascultarea adâncului celui din fața noastră, care se transmite prin ceea ce se aude. Nu ceea ce spune este ceea ce-ți transmite, ci ce se ascunde dincolo de cuvintele spuse. Or, această ascultare îi dă omului sentimentul de comuniune, de înțelegere. Ați văzut că spune: „Cu nimeni nu m-am înțeles, cum m-am înțeles cu dumneavoastră”, dar tu n-ai zis nimic. Și o mamă îmi spune: „Maică, dar aceleași lucruri îi spun și eu, cuvinte puține pe care le spui”. „Da, dar tu n-ascultă ce-ți spune ea, ce-ți spune el”. Puneți-l să vă povestească. O adolescentă, o elevă pe care a avut-o o profesoară de religie voia să se sinucidă pentru că n-o iubesc părinții. Părinții foarte iubitori. De unde a tras concluzia? Că n-o întrebau niciodată nimic. Când veneau acasă întrebau ce a mâncat, s-a plimbat, a făcut ce trebuie și după aceea nu întrebau nimic. Și dacă ea începea să spună ceva ziceau: „Iar începi cu ale tale?”. Părinții sunt foarte ocupați, trebuie să câștige bani mulți; pe urmă, sunt obosiți, trebuie să se uite puțin la televizor, să citească presa; mama trebuie să vadă telenovela, se mai ceartă cu tata să se dea mai încolo să vadă și ea, și copilul cu ale lui, cu prostii. Am fost și eu tânără și știu. Noi când am fost tineri am fost altfel. Oboseala noastră, responsabilitatea în care eram crescuți, fiind împinși de problemele celor maturi să devenim responsabili. Pe de-o parte i-am deresponsabilizat pe copii, i-am învățat să le dăm de toate (ca să învețe), pe de altă parte, noi nu-i ascultăm. Dar ca să fim părinți buni, aceasta este o înțelepciune pe care o dobândim cu ajutorul rugăciunii.

Care este teologia lucrului mărunț în viața a doi tineri care se iubesc?

Lucrul mărunț începe de când încep sentimentele. Când tresărim numai față de o fată, atunci să zicem așa: „Doamne, punem începutul teologiei. Va să zică, fata aceasta e darul tău”. Că așa a făcut Dumnezeu, a făcut-o pe Eva și a dus-o la Adam și a zis „Adame,

iată femeia”. O privesc ca pe darul lui Dumnezeu: „Doamne, Tu mi-ai oferit mie acest dar, ajută-mă să nu cumva s-o văd pe ea mai mult decât pe Tine”. Apoi. să mă uit la ea. Aceasta este teologia lucrului mărunț! Priviți lucrul! Că dacă nu privesc lucrul respectiv, mă apropiu prea mult de el, nu văd nimic. Uitați-vă, că dacă eu iau fata în brațe, vă spun că nu se vede nimic. Deci, n-o văd. N-am să știu ce fel de ochi are, n-am să știu ce fel de gene are, n-am să știu cum clipește (nimeni nu clipește ca fata de care ești îndrăgostit), n-am să știu ce degete are. Și nu pot să o țin de mână nu știu cât, că nu mă lasă”. Deocamdată nu mă lasă să o țin de mână, deocamdată ne îmblânzim. Să citiți „Micul prinț” și să învățați cum se pot îmblânzi oamenii. Astăzi stai la distanță și te uiți cu coada ochiului la mine, mâne întorci capul... Mi-a povestit un student la teologie, care acum e preot, ce i-a făcut lui nevasta când erau prieteni. El era student la teologie, ea era la fizică. Dar ea era foarte credincioasă, el era... făcuse și seminarul, acum era expert în ale harului și voia și el să iubească o fată, scăpase de la seminar și voia și el să iubească o fată. Fata îl plăcea, el o plăcea, s-au dus în parc, s-au așezat și el se dă mai lângă ea, mai lângă, mai lângă; ea stătea. Dar dacă fata nu se uita, nu îndrăznea nici el, și zice: „Vezi ce fac ceilalți?”. Și ea zice: „Da”. „Și noi ce facem?”. „Hai să citim un paraclis”. „În parc?”. „Dar unde?”. Acum nu pot zice că mă plictisesc, că ea știe că sunt la teologie... „Bine. Dar de unde luăm un paraclis?”. „Am eu în geantă”. Și începe să citească. Și-mi zice el: „De când îmi doream să ajung în parc și acum trebuie să mă închin. Și uitându-mă așa la ea, cum citea, mi-am dat seama cât e de frumoasă, ce delicată e, cum îi bate vena aici când citește, și m-am îndrăgostit de ea... Când stăteam de vorbă cu ea nu era așa frumoasă ca atunci?”. Și așa... încet-încet, ajungem să ne ținem de mână și să trăim asta ca o sărbătoare.

Ca să putem să trăim sărbătoarea sărutului la nuntă... să păstrăm mintea curată, imaginarul curat. Acum, cu imaginile astea pornografice, e foarte greu, și cu ispita de a ne uita la ele... chiar dacă nu ne uităm. Sunt unii care se uită cu plăcere: „Hm, ce interesant, da...” și

după aceea sigur că se zvârcolesc toată noaptea. Bietul om trăiește în virtual. Dar asta se traduce și în chinurile trupului. Sunt alții care se uită cu indignare, dar tot până la capăt se uită. „Ce porcărie, nu se poate, ia să văd”. Și pe urmă zice: „Nu știu ce am de am gânduri de hulă la rugăciune”. „Ei, ca să vezi!”. Omul sănătos când vede o imagine din aceasta nerușinată zice: „Doamne, fie-Ți milă de făptura Ta, nu se poate să nu-Ți fie milă”. Pentru că e o situație atât de grea, atât de degradantă. Dar dacă nu, suntem slabi și ne tulburăm: „Doamne, mă tulbur, că sunt om, dar ajută-mă să nu mai văd”.

De aceea Părinții spun, și mi se pare că Părintele Ghelasie de la Frăsinei zicea că e bine să ne uităm mult la icoane, să ne înconjurăm de icoane și să le privim, să ne închinăm lor, pentru că chipul sfântului, chipul Mântuitorului, chipul Maicii Domnului intră în mintea noastră și ne curăță imaginarul. Când sunteți hărțuiți de imaginea iubitei sau o imagine nerușinată, aduceți-L pe Mântuitorul în minte pe Cruce. În fața Sfintei Crucii nimic nu rezistă! Dar să aveți puterea să vă lipsiți de îndulcirea cu păcatul, ca să putem să trăim acea stare de disconfort în fața Crucii; și apoi vine bucuria că am biruit ispita.

Credeți că se poate porni o legătură de prietenie între doi tineri care se simpatizează, dar este o distanță de câteva județe între ei? Pare că distanța nu permite să se cunoască așa de bine și ar fi mai înțelept să nu se angajeze într-o astfel de legătură. Ce părere aveți?

Sunt de părere să ne angajăm în orice fel de legătură până când ajungem la hotărârea să ne căsătorim. Când ne împrietenim cu cineva nu ne facem făgăduințele, nu facem cununia; ne împrietenim, ne recunoaștem atracția și, încet-încet, în relația aceea de prietenie, care sper să fie cât mai duhovnicească, se decantează ceva, astfel ca noi să vedem ce anume ne leagă. Pot fi atracții doar pe bază de impulsuri trupesti. Trupul nostru este viu și funcționează. Noi suntem rupti: trupul trage într-o parte, sufletul într-o parte, duhul în altă parte. Dacă pornim pe cele ale *impulsurilor trupului*,

experiența demonstrează - și

nu-i nevoie să experimentați dumneavoastră, puteți învăța de la alții – că atracția trece repede; impulsul odată satisfăcut sau respins a dispărut și suntem liberi. Apoi, poate să fie o relație pe bază de *sentimente*. Astea sunt mai statornice, dar ați văzut... și astea trec. Am sentimente foarte puternice, când îl văd îmi bate inima, mi-e drag, mi-e drag să-l ascult vorbind. Foarte bine! Mă bucur! Dar las timpul să treacă – e proba timpului - și vedem dacă îmi mai bate inima tot la fel de tare și când scuipe, sau când vorbește urât cu maică-sa la telefon. Și nu-mi închipui că o să se poarte cu mine mai frumos decât cu mama lui. Și dacă, totuși, în continuare am sentimente puternice, înseamnă că e o *dragoste* puternică, dar să nu pornim de la gândul că-l fac eu om sau că o fac eu om! Aici e capcana cea mai mare! Nimeni nu face om pe nimeni, fiecare ne facem noi înșine, cu ajutorul lui Dumnezeu. Ne putem ajuta însă unul pe altul să devenim. Să așteptăm să vedem dacă ne leagă ceva și *duhovnicește*. Nici valorile culturale, spirituale, deși sunt foarte statornice, nu-s decisive. Ascultăm amândoi Bach, dar, când vin grijile căsniciei, el o să poată să asculte Bach, eu nu pot, că copilul are febră. Și atunci, ne mai leagă ceva împreună când asta nu mai e? De aceea, proba timpului este necesară. Și înainte de căsătorie să zicem atât: „*Doamne, cred eu destul în Tine încât să fiu convins sau convinsă că harul Tău mă va ajuta să îndur orice neputință a acestui om pe care-l iubesc?*”. Trebuie să cred că Dumnezeu poate să-mi dea har să îndur orice... Mamei nu-i dădea prin cap să-l lase pe tata. Zic: „Mamă, cum ai putut să-l ții?”. „Păi, cum era să-l las? Era bărbatul meu și era tatăl vostru”. A zis: „Doamne, iartă-l”, l-a îngropat, l-a plâns, fără să zică: „Am avut un bărbat minunat”. A avut un bărbat rău în felul lui, dar a fost bărbatul ei. A primit asta ca de la Dumnezeu. Altfel nu putem. Să căutăm și dimensiunea duhovnicească: dacă noi credem în Dumnezeu și dacă omul acela este trimis de Dumnezeu sau este o ispită.

Distanța fizică nu este o piedică; puteți să vă scrieți mult, puteți să comunicați mult, și după aceea o să vă acorde Dumnezeu timp să vă și vedeți... Distanța spirituală - dacă suntem de confesiuni

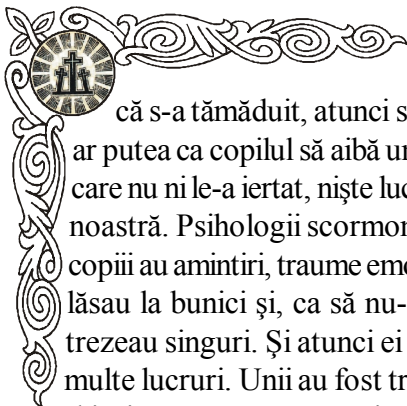
diferite - e mai periculoasă, pentru că, oricât de mare ar fi dragostea, sunt multe diferențe. Sunt multe femei care s-au căsătorit cu musulmani, dar sunt extrem de nefericite, deși își iubesc soții. E mai greu, dar și aici se poate, dacă omul e viteaz.

Iubirea nu e și ea un sentiment? Cum se cultivă iubirea? Cum să facem să nu treacă de la o săptămână la alta, de la o lună la alta?

Iubirea nu este un sentiment. Iubirea se trăiește și în sentimente, se trăiește și în simțirile trupului, dar este o putere dată nouă de Dumnezeu, este puterea de a renunța la noi, de a ne dărui celuiilalt. Sunt mai multe forme de iubire, noi știm că există iubirea *prieteniei*, iubirea *eros* și iubirea *agape* – aceasta din urmă este iubirea pe care ne-o cere Dumnezeu când zice: „*Să vă iubiți unul pe altul așa cum v-am iubit Eu*”. Noi învățăm în Biserică să iubim ca Dumnezeu, să iubim cu iubirea lui Dumnezeu. Ca și în relația cu Dumnezeu, în relația cu cel pe care-l iubim - că-i copilul nostru, că-i soacra noastră, că-i mama noastră sau că-i soțul nostru - noi nu ne bazăm pe sentimente. Îi mulțumim lui Dumnezeu când sentimentele sunt pozitive, le răbdăm pe cele negative, dar noi ne bazăm pe puterea pe care ne-o dă Dumnezeu, ca să ne iubim unul pe altul. Iubirea are formă de *iertare*, are formă de *plâns* - când ne moare cineva drag iubirea noastră este doliu, e jale, e plâns, și nu zicem „nu mai plânge, lasă...”. De ce să nu plângem? Plângem de dor, plângem de mila noastră că am rămas singuri. Avem însă nădejde că el e bine. Aceasta e iubirea mea și acest plâns nu se oprește niciodată dacă e moartea unui copil, dar asta nu înseamnă că nu zâmbim, că nu ne mai bucurăm de viață, dar plângem iubirea care acum se trăiește sub forma aceasta.

Am un băiat de 21 de ani, student, care a fost grav bolnav, dar cu ajutorul rugăciunilor s-a tămăduit. Dar are în prezent o ură față de părinți, și în special față de mama sa, pe care o jignește, râde de Biserică și de preoți. Ce este de făcut?

Răbdare și iar răbdare! Dacă Dumnezeu ne-a dăruit această minune că s-a tămăduit, atunci să primim aceasta ca pe un canon. S-ar putea ca copilul să aibă undeva, în adâncul lui, niște lucruri pe care nu ni le-a iertat, niște lucruri pe care noi le-am făcut fără voia noastră. Psihologii scormonesc în adâncurile omului și spun că copiii au amintiri, traume emoționale de când erau mici și părinții îi lăseau la bunici și, ca să nu-i facă să plângă, fugeau de ei și se trezeau singuri. Și atunci ei se credeau abandonati. Sunt foarte multe lucruri. Unii au fost traumatizați la naștere, o naștere mai chinuită. Dar încet-încet, prin rugăciune și prin iertare noi vom învăța să-l răbdăm pe celălalt și Dumnezeu va lucra cu sufletul lui și, mai devreme sau mai târziu, el va fi conștient de iubirea noastră.

Să ne bucure acum că este bine, că s-a tămăduit și să ne bucure că ne face asta nouă și nu sieși. „Doamne, dă-mi puterea să port asta!”. Bine că nu-și face sieși rău sau altora. Dumnezeu va da darul Lui, văzând răbdarea noastră. Și Sfântul Maslu, dezlegări și spovedania sinceră. De obicei, părinții care au avut multe avorturi au probleme mari cu copiii care sunt în viață. Împăcarea cu Dumnezeu, împăcarea cu copiii care-s plecați la Domnul, numărarea copiilor uciși prin avort printre copiii pe care-i avem, și să nu mai zicem că avem 2 copii, ci să avem 7 (5 pe care i-am omorât și 2 pe care nu i-am omorât sau pe care-i omorâm așa, cicălindu-i). Acest lucru ne va ajuta în relația noastră cu Dumnezeu, ne vom ierta și vom avea curajul să înfruntăm și necazurile pe care le aduc copiii pe care-i avem.

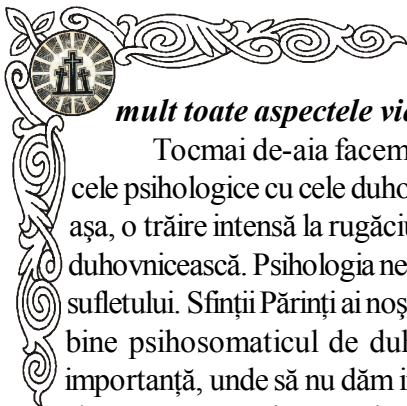
Maică, ce putem face când sufletul nostru oscilează, când ne uităm la ceas să vedem dacă mai e mult până se termină slujba? Cum să facem să ne păstrăm pe o linie de plutire, să nu renunțăm?

În primul rând, să ne aducem aminte că „eu nu sunt doar cel ce are emoții, cel ce are sentimente”. Eu pot să nu mai pot să stau la slujbă din două motive: 1. psihic, sufletesc, mă plictisesc; 2. mă dor picioarele. Deci, fie trupul, fie psihicul nostru se împotrivesc. Și diavolul lucrează prin punctele mele slabe. Dacă am dureri de

picioare o să facă să mă doară mai tare picioarele, dacă sunt o fire care se plictisește repede și am nevoie de divertisment, mă atacă pe acolo. Și eu zic: „Piei, drace! Doamne, ține-mă aici!”. Stau aici și dacă mi-ar zbura gândurile în altă parte. Mă dor picioarele, mă așez și stau puțin. Mai sunt unii care zic că leșină. Nu-i nimic, leșin și-am să mă trezesc. Și atunci diavolul renunță. Deci, să nu ne lăsăm. Dar, dacă simțim că ne umplem de sentimente rele, putem să ieșim puțin afară și să zicem: „Acum ai ieșit, cum te simți? Hai înapoi”. Îl duci până afară, îl duci înapoi.

Dumnezeu nu ne forțează și noi trebuie să beneficiem de tandrețea lui Dumnezeu. Nu se închid ușile nici când am intrat, nici când am ieșit, tocmai pentru că Dumnezeu ne știe neputința și spune: „Vino când poți, stai cât poți, pleci când nu mai poți, dar nu mă obliga pe Mine să scurtez slujba. Cel care poate mai mult, poate și pentru tine”. Să contăm pe cei care au rămas la slujbă că se roagă și pentru noi.

La rugăciunile de seară, mai ales, de dimineață, când vine ispita aceasta că nu pot că-s obosit, un Părinte sfătuia să zici: „Da, sunt obosit. Mă duc și zic numai Tatăl nostru”. Și atunci, dacă e de la diavol, ai să uiți că erai obosit și ai să te rogi cu drag până când îți termini rugăciunile. Dacă e de la Dumnezeu și ești obosit de-adevăratelea, după ce-ai zis „Tatăl nostru”, te vei simți ca atunci când ți-ai făcut toate rugăciunile, că Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului, ci primește darul care tu l-ai dat și prin care te-ai deschis darului Lui. Așa că, fă din acest efort un dar: „Doamne, Îți dăruiesc neputința mea”. La slujbă, după ce te-ai făcut măicuță sau călugăr, oricât te-ar durea nu te mai așezi; stai acolo ca o lumânare. Nimic nu-i mai urât decât să vezi o babă ca mine, pe jos, pe acolo, și nu știi dacă e o maică acolo sau niște haine căzute pe jos. Trebuie să stăm în picioare, ne tremură picioarele, dar asta e jertfa noastră. Și atunci Dumnezeu ne dă ce n-avem noi. Dăm ce avem și primim ce n-avem. Când nu se mai poate, atunci zici: „Doamne, iartă-mă”, te așezi sau te duci și te culci. Să nu ne forțăm, dar să fim onești cu noi, să nu-l lăsăm pe vrăjmașul să profite.

***Maică, nu e, totuși,
periculos să psihologizăm prea
mult toate aspectele vieții, chiar și pe cele duhovnicești?***

Tocmai de-aia facem psihologie, ca să nu le încurcăm pe cele psihologice cu cele duhovnicești. Pentru că dacă zicem: „Am, așa, o trăire intensă la rugăciune”, atunci eu am psihologizat viața duhovnicească. Psihologia ne ajută să deosebim bine componentele sufletului. Sfinții Părinți ai noștri, duhovnicii noștri deosebesc foarte bine psihosomaticul de duhovnicesc și ne spun unde să dăm importanță, unde să nu dăm importanță. Cele ale lumii ne învață și ele care sunt sentimente și care nu sunt. Și atunci, eu știu că cele care nu sunt emoții și sentimente, sunt duhovnicești. Este o luminare. Dacă Sfinții Părinți din secolul IV au pus Revelația în cuvintele mentalității de atunci, ale filozofiei de atunci, în felul acesta au ajuns la mintea omului de atunci, care filosofa tot timpul. Astăzi omul psihologizează, mentalitatea de astăzi psihologizează, ne pregătește cu tehnici și metode care se bazează pe psihismul nostru și lucrează, or noi trebuie să știm să le deosebim. Altfel, vom confunda gândirea pozitivă cu viața duhovnicească. În felul acesta ne ajută. Dar, sigur că nu e nevoie. Matale să nu psihologizezi nimic, să te rogi. Am mers la un seminar cu preoți și mi-au zis niște părinți: „Nu vrem metodele astea, vrem metodele Sfinților Părinți”. E simplu: „*Fă-te Sfânt Părinte și poți să mergi și pe apă. Dar, până atunci, te urci în barcă, că n-ai ce face*”. Deci, să îndrăznim, cu Dumnezeu, să folosim toată știința omenească, că toată e de folos dacă e cu Dumnezeu.

Spuneți-ne, care este viziunea lui Dumnezeu asupra femeii / fetei care poartă haine bărbătești, pantaloni și capul descoperit.

Dumnezeu o iubește. O iubește așa cum iubește pe toți oamenii, oricât ne-am schimba. Viziunea lui Dumnezeu este dumnezeiască, este iubire, este răbdare, îndelungă răbdare, este vedere dincolo de ceea ce se vede. Dumnezeu nu se uită la pantalonii făpturii Sale, și slavă Domnului că nu se uită! De ce? Pentru că te vede cum vei fi mai târziu, și lucrează prin pantalonii tăi, prin

tunsoarea ta, prin creasta ta verde.

Gândiți-vă, dacă un tânăr își taie și el, săracul, că-i complexat, și-și face o dungă albă, una albastră, o creastă verde, ce să-i zici? Dacă i-ai zice: „Ptiu, drace”, nu-i drac, el e Ionel sau Bogdănel. Acesta este un copil care are niște probleme și care își manifestă suferințele. Mai rău e dacă ajunge bătrân și-și ia suvițele din partea asta și le lipește în partea cealaltă. Aici ne așteptăm să-i cam treacă. Sau își dă cu fond de ten să nu se vadă zbârciturile. Aici e mai trist, dar dacă o tânără își dă cu 1 cm de fond de ten să nu se vadă coșurile ca să fie frumoasă, e mai ușor de înțeles. Or, Dumnezeu ne vede pe toți ca pe niște copii prostănaci și așteaptă să ne deșteptăm. Și-ți scoate în cale câte unul care te deșteaptă: unul te ceartă, unul te mângâie, unul te învață, unul te rabdă, unul te mai jumulește, și din toate învățăm. Am învățat să pun orice gunoi la coș cu ajutorul unui domn care, când eram în liceu și mâncam semințe și scuipam semințele pe jos, dar eram foarte mândră, eram deșteaptă-foc, eram cea mai bună din clasă, dar nu știam că trebuie să pun semințele alea într-un coș. Și el zice: „Vacă, ce-ai făcut aici?”. M-am indignat, dar când am văzut ce-am făcut am zis: „Vaca nu făcea așa mult ca mine”, și m-am luminat.

Deci, să nu deznădăjduim! Altfel, pățim ca Ion, care a ajuns în rai pentru că a făcut fapte bune: s-a căit, s-a spovedit și a ajuns în rai. Și era bucuros, era bine acolo, dar la un moment dat s-a întristat. Și l-a văzut Dumnezeu și a zis: „Ce-i, Ioane, de ce ești trist?”. „Doamne, mi s-a făcut dor de casă”. „De ce nu zici? Uite, de câte ori ți-i dor, te urci pe norișorul acesta și de acolo te uiți și vezi ce-i acasă”. Se urcă Ion pe nor, se uită, și vede soția care plânge și zice Ion: „Dragă, știam eu că mă iubești”; vede că băiatul s-a dus cu boii la apă: „Bravo, uite ce băiat harnic am”; dar ia uite ce face vecinul, o bate pe vecina. Atunci a luat Ion o bucățică de gheață și i-a dat în cap: vecinul a murit. Mai încolo, în sat, unul fura o butelie. „Nu se poate”, și i-a dat Ion și lui cu gheața în cap. Mai încolo cineva se îmbătase și băuse toți banii lui. „Săracul, și copiii acasă fără bani”. Pac! cu gheața în cap. Vine Dumnezeu: „Ce faci, măi Ioane, mi-ai trimis 3 inși nepregătiți aici. Ce faci acolo?”

„Doamne, ...”. „Măi, dacă-ți dădeam
Eu cu gheață în cap de câte ori ai făcut
tu prostiile pe care le-ai spovedit mai erai acum aici?”

S-avem răbdare! Nu știm ce se întâmplă cu cel din fața noastră, nu știm! El este pe cale. Să fiu om în calea lui, dacă sunt omul lui Dumnezeu; s-o îmbrobodim dacă intră în biserică neîmbrobodită. Am văzut biserici care au băsmăluțe la ușă. La mănăstirea Secu erau la poartă niște pânze negre pe care le dădeau părinții la vizitatori ca să nu intre despuiați în Sfânta Mănăstire. Găsim soluții ale dragostei în orice împrejurare dacă ne gândim la chipul lui Dumnezeu de acolo și la faptul că o repezeală de-a mea poate să-l alunge din biserică și să nu mai vină. Să-i facem loc.

Cum să te lași, nu să te delai, în voia lui Dumnezeu?

Uite așa, te arunci! „Doamne, făcă-se voia Ta!”. Și când îți vine să faci într-un fel, să zici: „O fi voia lui Dumnezeu?”. Și numai gândul acesta îți ajunge. Dacă vreau să fac un lucru zic: „Doamne, vreau să fac asta, dar făcă-se voia Ta, și nu a mea”. Și accept varianta care nu mi iese, că atunci înseamnă că așa a vrut Dumnezeu. Eu Îi spun ce vreau, pentru că eu știu ce vreau, am lucrat în sensul acesta, dar Îi las loc și lui Dumnezeu. Când nu știu ce vreau, atunci nu e de la Dumnezeu. Eu trebuie să aleg, Dumnezeu nu alege în locul meu. Am pus hotărârea, așa aș vrea să fac, dar Tu, Doamne, să hotărăști. Sau, în anumite situații, mă sfătuiesc cu părinții, care au mai multă experiență, mă sfătuiesc cu părintele duhovnic.

Cum poate un tânăr să se păstreze curat trupește până la căsătorie? Cum sunt priviți tinerii care trăiesc în desfrâu?

Ca să te păstrezi curat, noi știm un singur lucru: ne spălăm. Nu există altă posibilitate de a fi curat. Ai avut un gând urât? Spală-l prin spovedanie, arată-l lui Dumnezeu. Ai făcut un lucru pe care conștiința ta îl numește păcat? Spune-l lui Dumnezeu și spală-te de el. De câte ori ai căzut, de atâtea ori ridică-te. Dacă ne îndurăm să ne spălăm vom fi curați.

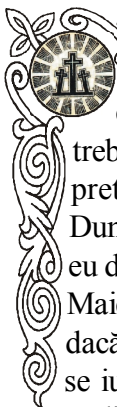

Apoi, trebuie să vedem de ce să fim curați? Pentru că abținerea în sine nu este o virtute, nu ne aduce fericire. De ce vreau să fiu curat? Ca să mă bucur. Eu vreau să iubesc, să fiu iubit, vreau să fiu fericit. Și cred că Dumnezeu, când ne-a făgăduit fericirea pe calea aceasta, mi-o va da. Altfel, n-avem de ce. Ai căzut – ridică-te; te-ai murdărit – spală-te; ai căzut în desfrâu – oprește-te, spovedește-te și spală-te. Dumnezeu le face pe toate noi. Sigur că este de preferat să urmărim modelul Măicuței Domnului și al sfințelor fecioare. Dar, dacă am greșit, iată, Maria Egipteanca de curând ne-a arătat ce poate să se întâmple. Nu există situație fără ieșire cât timp suntem în viață. Dar, să ne punem întrebarea: „Ce vreau?” Satisfacția aceasta de moment? Plăcerea aceasta de moment? Sau vreau fericirea adevărată? Doamne, vreau fericirea adevărată! Și atunci Dumnezeu zice: „Feriți-vă cei ce plâng, fericiți...”, că te apucă deznădejdea când vezi ce-i fericirea! Dar pe acolo vine fericirea adevărată! Și ai văzut că toți cei care au căutat-o pe calea cea *largă* au ajuns la înfruntare. Tinerii care sunt într-o celulă în pușcărie au pornit de la „toate sunt permise, fac ce vreau!” și au făcut ce-au vrut, până când au ajuns la pușcărie.

Dacă pornim de la poarta cea *strâmtă* devenim icoane. Pornești de la puțin și te lărgești până când intri în Împărăție, dar crezi. Dacă nu crezi, mergi pe calea cea largă. Ți dai seama că ai greșit și pui început bun. Unde? La penitenciarul de maximă siguranță. Ai pus începutul bun. Gata. Să dea Dumnezeu să punem de pe băncile facultății și din libertate, nu de la pușcărie. Dar să nu deznădăjduim!

E bine să fii pretențios atunci când îți alegi soțul?

Sigur că da, foarte pretențioasă. Noi trebuie să fim alese, noi trebuie să ne lăsăm alese. Să alegem din cei care vor să ne aleagă. Trebuie să fim pretențioase, în sensul că să știm ce vrem de la viață și să ne cunoaștem neputințele. Dacă eu sunt emotivă, dacă sunt nervoasă din fire, atunci voi avea grijă ca mama băiatului meu să fie o femeie cumsecade, că altfel degeaba este el băiat bun, dacă mama soacră

este rea. Trebuie să fiu extrem de puternică ca să fiu fericită într-o căsnicie în care mie mi se pare că mama soacră nu e cum trebuie. Trebuie să avem pretenții: soțul meu pretind să fie creștin, pretind să accepte să năștem toți pruncii pe care ni-i dăruiește Dumnezeu, pretind să nu se consoleze cu băutura când l-o scoate eu din minți - să nu se consoleze cu țuică, ci să se consoleze cu Maica Domnului, cu spovedanie; acestea să-mi fie pretențiile. Și, dacă doi tineri se spovedesc și se împărtășesc, nu se poate să nu se iubească! Cele mai reușite căsnicii în istoria comunităților tradiționale erau cele făcute de familiile mirilor sau cele făcute din interes. De ce? Pentru că într-o căsnicie se întâlnesc două neamuri, două seminții, care trebuie să se iubească. Și părinții știau mai bine: „E de-a lui cutare, n-ai ce să faci cu ei”. Și se iubeau tinerii și se luau, în ciuda sfaturilor părinților, și ieșeau iubiri tragice, pentru că se luau și se lăsau. Pentru că toată mentalitatea aceea, tot felul în care crescuse, apărea ca o piedică după ce dispărea spuma sentimentelor. Nu trebuie să ne căsătorim din interes material sau din sfatul părinților, dar din interes duhovnicesc, da. Mă mântuiesc eu lângă băiatul acesta? Am încredere că atunci când n-o să mai poată, va apela la ajutorul lui Dumnezeu? Dacă nu, nu pot să am încredere în nimeni, nici în mine. Eu nu pot să am încredere în mine, dacă nu aștept de la mine să mă duc la Dumnezeu. Acesta să ne fie reperul când suntem pretențioși.

Vorbiți-ne puțin despre lumea închisorilor. Cum se dovedește acolo iubirea?

De obicei, iubirea se poate naște aici. Pentru prima dată, mulți tineri își dau seama că părinții îi iubesc, de-abia după ce ajung la pușcărie. Cea mai mare surpriză a lor este că părinții vin la proces și apoi vin la poarta pușcăriei și-i așteaptă și, în sfârșit, le spun că-i iubesc. Sunt tineri care n-au auzit niciodată de la părinți: „băiatul mamei” sau „băiatul tatii” până acolo.

Odată, am întâlnit o bătrână în Gara de Nord, abia se mișca, cred că era săsoaică, avea așa o demnitate... Și de-abia mergea, am ajutat-o să ajungă la linia la care trebuia să ia trenul și am întreat-

o unde se duce. Mi-a spus că la Poarta Albă, că are acolo un fecior. A făcut rele și era la închisoare. „Dacă a făcut rele ce mai căutați la el?”. Era demult. Și zice: „Cum, păi e băiatul meu”. Deci, abia acolo descoperă tinerii că ei sunt băieții cuiva, până atunci n-au auzit vocea iubitoare a mamei, n-au auzit vocea iubitoare a tatălui.

Apoi, acolo, majoritatea deținuților găsesc Biblii. Acum, slavă Domnului, avem și noi, Biserica Ortodoxă, preoți în penitenciare, dar protestanții s-au dus demult și le-au dus Biblii, le oferă studiu biblic, și ei încep să citească. Au altă minte, o altă mentalitate, un alt fel de a gândi și de a vedea. Alții, se trezesc pur și simplu, de groază că au ajuns acolo, și încep să spună rugăciunile pe care le știau. Un bătrân mi-a spus: „Eu nu știu decât «Îngerelul»”, dar rugăciunea asta o zicea. Și așa încep ei să se iubească pe sine, să se întâlnească cu ei, să se întâlnească cu Dumnezeu, să se întâlnească cu cei din familie, dar e o lume în care greu se ajunge la iubire, pentru că răutatea acolo face roade. Se întâlnesc și învață și mai multe rele, își oferă compensații ca să uite de deznădejde și, de obicei, nu iubirea se învață în penitenciare.

Acum, deși în penitenciarul nostru de maximă siguranță sunt puțini care se declară ortodocși, și mulți sunt protestanți, în Postul Paștilor 85% din ei se spovedesc. Așa au apucat. Să dea Dumnezeu să-i apuce spovediți și să intre în rai înaintea noastră.

Dacă ne iubim duhovnicul, dar nu putem să comunicăm cu el, trebuie să-l schimbăm sau nu?

Mai bine să comunici decât să-l iubești. În primul rând, duhovnicul trebuie privit ca fereastra prin care ne vede Dumnezeu, ca locul în care este prezent Dumnezeu. Și apoi, trebuie să fim conștienți de faptul că noi comunicăm cu Dumnezeu, că lui Dumnezeu Îi spunem. Atunci când îl iubim pe duhovnic există pericolul de a dori să nu-l dezamăgim. Eu însămi, când am ajuns la credință - și am ajuns târziu, pentru că am fost atee, am trăit în perioada comunistă - am spovedit foarte ușor păcatele mari, dar pe alea mici nu, pentru că nu voiam să zică părintele: „Doamna asta a făcut așa niște găinării...”. De ce? Pentru că noi vrem să

avem o părere bună despre noi. De obicei, când ne spovedim mai mult ne plângem orgoliul, mândria noastră: „Cum am putut să fac așa ceva?”. Însă, încet-încet, harul pe care-l primim la spovedanie ne ajută să înaintăm în relația cu duhovnicul.

Iubirea noastră de duhovnic la început este pățimașă, nu în sensul păcătos al cuvântului, ci în sensul de dependență emoțională: pe acolo am văzut pe Dumnezeu, pe acolo am primit harul. La început, pentru mine Biserica era numai sub epitrahilul părintelui Galeriu, când scoteam capul de acolo era iadul. Încet-încet s-a lărgit Biserica și acum este toată lumea. De ce? Pentru că am crescut. Trebuie să avem răbdare, creștem încet. Și la început, părintele ne naște duhovnicește și depindem de el. Când pleacă mama ne speriem, când pleacă tata ne speriem, că am rămas singuri. Să îndrăznim să creștem, și pe măsură ce creștem ne desprindem. Și începem să mergem și singuri, părintele are și el tact, știe cum să ne crească, când să ne mai desprindă, când să ne încerce, cum se întâmplă cu copiii.

Deci, nu-l părăsi, decât dacă zice părintele să te duci la altcineva.

Doi tineri care vor să se căsătorească, să locuiască cu părinții sau să aibă propria locuință?

Nu mă pricep la așa ceva. Dacă aveți propria locuință, să vă mutați acolo. Dar sunt vremuri grele și, de obicei, oamenii nu locuiesc împreună cu părinții. Înainte familia era familia lărgită, cum o numim noi. Trăiau cu toții. Nici prin cap nu le trecea dacă să aibă o casă separată sau nu, după cum rânduia puțința. Și aici la fel. Important este să răbdăm, să iertăm, să nu îi judecăm pe ceilalți mai mult decât este cazul. Sigur că e de preferat să locuiți într-o casă proprie, dar nu prea departe, ca atunci când aveți probleme să vă duceți până acasă, să duceți nepoții la bunici. Nu este de competența mea să vă spun cum e mai bine.

Cum putem scăpa de obsesie sau iluzii?

Prin dezamăgire. Asta e o întrebare foarte bună. De iluzii scăpăm prin deziluzionare. De câte ori ai câte o deziluzie să zici: „Doamne, mulțumesc, c-am mai scăpat de una”. Pentru că numai așa ne

lecuim. Dacă un om a căzut într-o groapă a doua oară nu mai cade, știe că-i groapa acolo și o ocolește. Numai prostul cade de mai multe ori în aceeași groapă. Așa și cu iluziile. Dacă o dată eu am avut o deziluzie, o decepție, atunci eu nu mă mai încred în ce știu, în așteptările mele. Zic: „Doamne, mulțumesc pentru starea pe care o trăiesc acum, dar sunt în stare de orice”. Dacă cineva îmi spune: „Dacă ai ști ce mult te iubesc...”, să-i zici „Da? Mai așteaptă puțin, că nu se poate să nu-ți fac ceva neplăcut în curând”. Nu se poate! Noi suntem oameni și greșim. Dacă după aceea mai îmi spui că mă iubești, atunci încep să am nădejde.

De obsesie, însă, putem scăpa spovedindu-ne și învățând să acceptăm ce ne oferă viața, nu ce avem noi în capul nostru. Noi ne-am născut ca să ne bucurăm că suntem, nu că suntem într-un anume fel. Să învățăm de la Dumnezeu să fim în bucurie. Dacă sunt probleme serioase, părintele duhovnic poate considera că e nevoie de o intervenție din partea unui specialist, că sunt obsesii care se vindecă printr-o substanță chimică. De exemplu, dacă ai lipsă de calciu poți să ai o anumită boală, dacă ai lipsă de litiu poți să fii depresiv. Or, aceste remedii chimice, sau biochimice, sau din plante ne pot reda sănătatea trupească care ne ajută și sănătatea sufletească. Nu disprețuim acestea. Și părintele duhovnic va simți, îi spune Duhul Sfânt în Taina Spovedaniei, de unde vine dezechilibrul. Că se vede care-i lucrare de la diavol, care-i de la neputința omului, care-i de la neputința trupului sau a firii.

Poate fi bătaia uneori folositoare în educația copiilor?

Nu vă mai spun, că am zis asta la o întrunire și au zis: „Maica care recomandă bătaia”. Bătaia este ruptă din rai dacă e dată cu iubire. Dar dacă dai din ură, dacă te înfurie copilul sau cel pe care-l bați, pentru că ești într-o stare proastă, aceea este ruptă din iad, dacă-i din iadul sufletului meu. Eu am un frate mai mare care a mâncat o bătaie de la mama când avea 12 ani; tata era pe front sau prizonier, și el a furat bani ca să-i joace la rișcă. Mama l-a prins, l-a dezbrăcat, l-a legat în grajd de stâlpul din mijloc, a înmuiat o altă funie în apă, l-a

bătut și a zis: „Dacă mai furi eu te omor. Pentru că eu nu pot să te cresc, n-am cum să te cresc, taică-tău e pe front, în război, poate nu se mai întoarce. . . ce să fac cu tine hoț?” Iată, în cazul fratelui meu aceea bătaie i-a făcut bine.

Apelăm la bătaie dacă sunt situații cumplite. Eram în vizită la o familie și a venit o fetiță la tatăl ei și a zis: „Tati, dă-mi cureaua”. „De ce?” „S-o bat pe Roxana că m-a făcut mincinoasă”. Și eu zic: „Știi tu să dai?”. „Da, cu catarama”. „Și unde ai învățat tu să bați cu cureaua cu catarama?”. Se uită la taică-său. Și el zice: „Ce să fac, dacă altfel nu înțelege?”. Deci, de câte ori un copil nu înțelegea ceva, el ducea mai departe metoda de a educa cu catarama, pe care o primise de la tatăl lui. Acesta este un lucru rău, pentru că *bătaia nu este un stil de educație, este o măsură de excepție luată la un anumit moment*. Este un psiholog creștin, grec - s-a și tradus cartea la noi - care spune că în cazul copilului mic, care n-are experiența răului, o bătaie, o lovitură dată într-un anume loc, dar cu o stare sufletească de hotărâre și nu de ură sau de nervozitate, face să se asocieze gestul rău cu durerea, și se învață. De exemplu, vrea neapărat să pună degetul în priză. Nu putem să-l lăsăm pe copil să aibă experiența curentului electric ca să se lecuiască; la flacăra de la aragaz îl mai lăsăm să vadă, dar aici nu. Or, o lovitură foarte puternică peste degete, se va lipi de el durerea loviturii de obiectul de la priză, de exemplu. Dar rugăciunea ne învață.

S-a dus un copil la grădiniță - noi mergem în Craiova la o grădiniță, care e patronată de Mitropolie - la directoare și i-a zis că drepturile copilului nu dau voie educatoarei să-l jignească, să-l maltrateze; nu știu ce i-a făcut, i-a răspuns urât, nu l-a băgat în seamă. Deci, să fim atenți! Noi trebuie să folosim metodele prin care copilul să simtă autoritatea și iubirea. Dacă iubim și suntem responsabili vom avea autoritate și copilul nu are nevoie să se gândească la drepturi.

***Botoșani. De 2 ani nu
rătășit. Oare din cauza asta
noștri de ce se răzbună pe***

Apoi, păcatele părinților nu se răzbună asupra noastră, ci au adus niște neputințe în firea pe care noi am moștenit-o. Dar acesta este darul lui Dumnezeu. *Talanții noștri nu sunt numai talentele noastre, ci și defectele noastre.* Pentru că Dumnezeu ne dă în dar harul cu care *să transformăm aceste defecte în calități, să transformăm aceste neputințe în virtuți.* A reușit tata să se lase de băut? Să reușească fiul! Să se ducă la Dumnezeu și să zică: „Nu pun paharul la gură nici dacă mor. Doamne, învață-mă Tu cu Duhul Sfânt să scap de spirit” (că *spirit* sau *spirit* vin tot de acolo). Și atunci, în felul acesta, nu se duce neputința mai departe, nu se duce răul mai departe, în familie, dacă eu mă vindec. Ce-am primit noi de la părinți este chiar zestrea noastră, pe care noi putem s-o transformăm în zestre duhovnicească. Dumnezeu face minuni acolo, în țărâna în care suntem noi.

Pentru ce să ne rugăm lui Dumnezeu? Ce să cerem de la Dumnezeu prin rugăciune? Cum știm care este voia lui Dumnezeu?

În rugăciune cerem prezența lui Dumnezeu. Noi știm atât, că atunci când zicem: „Doamne”, Dumnezeu este prezent în noi; nu putem să zicem: „Domn este Iisus Hristos” fără ca Duhul Sfânt să

fie în noi. Și simt că asta-i calea, acesta ne hrănește duhul. Ne hrănim *trupul* cu mâncare, ne hrănim *sufletul* cu frumusețe, cu artă, cu poezie, cu distracții, cu relațiile noastre bune, dar *duhul* se hrănește numai cu Dumnezeu. Pe Dumnezeu Îl primim prin Sfintele Taine, prin rugăciune. Când mă rog eu îmi hrănesc duhul. Și avem hrana duhovnicească: slujbele, rugăciunile din slujbe și respirația duhovnicească - rugăciunea de toată vremea: „Doamne miluiește”, „Doamne ajută”. Gândul la Dumnezeu este ca respirația. Și socoteala mea este aceasta: să fiu, Doamne, cu Tine, să fiu conștientă că Tu ești cu mine, și toate se schimbă.

Dar rugăciunea noastră este și de ajutor: „Doamne, uite, un câine vrea să mă muște, scapă-mă”, „Doamne, nu am ce să mănânc, fă ceva cu mine”. Acestea sunt rugăciuni de *cerere*. Apoi, sunt rugăciuni de *slavă*: „Slavă Ție, Doamne, slavă Ție”, rugăciuni de *mulțumire*. Toate acestea ne hrănesc. Mântuitorul se ruga noaptea. De ce? Își hrănea duhul Lui omenesc prin rugăciune. Ne-a arătat că duhul nu are altă hrană decât rugăciunea. Și aceasta să-I cerem lui Dumnezeu: „Hrănește-mă, sunt flămând de Tine!” Și duhul bine hrănit va lumina sufletul, sentimentele noastre și emoțiile noastre vor fi din ce în ce mai înduhovnicite; nu duhovnicești, ci înduhovnicite. Dacă nu ne rugăm și duhul nu este plin de Duhul Sfânt, atunci sentimentele noastre sunt îndobitocite, că spațiul acesta din om trebuie umplut de Dumnezeu. Dacă nu e Dumnezeu care să-l înduhovnicească, atunci vine dracul și ne îndrăcește sau dobitocul și ne îndobitoceste. Golul acela nu poate fi decât umplut de altcineva. Și atunci noi să ne înduhovnicim prin chemarea lui Dumnezeu, și Dumnezeu lucrează cum știe El, și în sentimente și în trupul nostru.

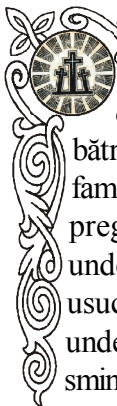
Cum știm care e voia lui Dumnezeu? La început știm că nu e voia noastră. Renunțarea la voia noastră este voia lui Dumnezeu. Sfântul Siluan zice un cuvânt extraordinar. Un părinte îi spune: „Mergem la părintele duhovnic cutare”. Și au plecat. Și pe drum zice: „Ce-ai de gând să-l întreb?” „N-am nimic să-l întreb”. „Atunci de ce mergi?” „Ca să fac mai degrabă voia matală decât a mea”. Voia lui Dumnezeu este ca tu să nu păcătuiești, voia lui Dumnezeu este ca tu să fii în relație bună cu Dumnezeu, voia lui Dumnezeu e ca tu să iubești, voia lui

Dumnezeu este ca tu să ierți. Nu se pune problema dacă voia lui Dumnezeu este să te faci călugăr sau să te căsătorești. Nu! Voia lui Dumnezeu este să faci poruncile ca să ai bucuria și lumina pe care ți-o aduc poruncile, oriunde ai fi. Asta e voia lui Dumnezeu: să faci poruncile Lui. De ce? Ca să-L ai pe Dumnezeu. Dumnezeu e pîtit acolo, în porunci.

Un părinte s-a dus la episcopul lui și i-a spus că are necazuri și că are nevoie de ajutor. Și episcopul îi spune: „Da, uite, ia cartea asta - e o Biblie și vei găsi ajutor”. Și el a luat-o și zicea: „Mie Biblie îmi trebuie acum, nu? Eu n-am cu ce-mi hrăni copiii...”, a luat-o și a pus-o undeva în casă. După un an se duce episcopul să-l cerceteze și zice: „Ai primit ajutor atunci?”. „Am primit, părinte episcop”. „Ia adu cartea încoace!” Și deschide Biblia și acolo era o bancnotă mare de bani. Nici n-a deschis-o. Noi, când deschidem cartea, când facem porunca, ce zice Dumnezeu? Iartă pe cel care-ți face rău. Dar nu simt iertare. Păi, cine să simtă? Omul vechi din noi simte resentimente, dar avem și omul nou. Și zic: „Doamne, îl iert, dar tu vezi neputința mea”. Acest ban al văduvei, care e vârful buzelor mele, a împlinit porunca. Și Dumnezeu face fiecăruia după putință, și dă mult mai mult decît am dat noi.

Cum să le explic părinților mei că viața de mănăstire este ceea ce-mi doresc?

După ce te duci la mănăstire. Nu pricep, nu pricep așa. Și să nu te lași impresionată. În primul rînd, să fii în bună rînduială cu părintele duhovnicesc. Foarte mulți tineri și foarte multe tinere pleacă la mănăstire fără să aibă părinte duhovnic. Atunci umblăm după cai verzi pe pereți, noi credem că ne ducem la mănăstire să trăim în rugăciune. Da, dar după ce vezi că rugăciunea nu este ce era acasă... Noi ne îndulcim acasă cu acatiste, citeam 7 acatiste pe zi și aveam o stare foarte bună. Acelea erau cărnurile din Egipt; când ne ducem în pustia din mănăstire nu mai apucăm, și ori te obligă să citești acatiste și zici: „Dar tot pe mine mă pune, că mă doare gura”, ori nu te lasă că ești de rînd la vaci și zici „Pe mine nu mă lasă”. Orice am face, trecem prin această lepădare. Și atunci, trebuie întîi să te lămurești pe tine. Întîi, părintele duhovnic să-ți spună: „Da, ești destul de matur duhovnicește să te duci

acolo”. Apoi, să te duci să-ți găsești mănăstirea, *nu te duci la mănăstire, ci la o mănăstire*. Oamenii se adunau în mănăstire în jurul bătrânului, a starețului, a stareței, a duhovnicului, pentru că suntem familii diferite duhovnicești. Te duci să-ți tai voia, dar dacă nu ești pregătit? Dacă tu te împărtășești săptămânal și te duci undeva unde nu-ți dă voie decât la 40 de zile o să ajungi să mori, să te usuci. Dacă tu ești obișnuit să te împărtășești la Paști și te duci undeva unde se împărtășesc la fiecare Sfântă Liturghie poți să te smintești. Deci, trebuie să știi unde te duci, la cine te duci, să cunoști cât de cât mănăstirea la care te-ai dus.

Apoi, să știi că te-ai dus acolo ca să mori. Ce bine! Moare acum, moare, și se naște cealaltă care vine. Și atunci părinții vor simți bucuria ta, părinții au un simț special cu care ne simt când suntem bucuroși. Dar vor vedea după aceea. Am o măicuță care a zis: „Vin la mănăstire, dar să știți că tata o să moară de inimă”. „Nu-i nimic, măicuță, îi faci înmormântare, parastase, că asta e specialitatea noastră...” După o săptămână sau două s-a dus acasă și a zis: „Deja mi-au și ocupat camera; n-a murit nimeni, ba chiar s-au bucurat că au mai mult spațiu”. Nu e chiar așa, eu mai și exagerez când spun ceva, dar acei părinți, dacă fetița lor s-ar întoarce acasă ar fi foarte dezamăgiți. De ce? Pentru că ar însemna că fetița s-a înșelat. Eu am un test când vine cineva: din când în când îi zic: „Pleacă acasă”. Și atunci a trecut testul când zice: „Dar aici e casa mea, unde să mă duc?”. „Atunci stai aici”.

Când vei avea bucuria acolo, bucuria de acasă, cu necazurile și cu truda de acasă, părinții se vor bucura. Sunt și cărora n-o să le treacă, că au avut ambiții cu noi. Tata îmi spunea: „Eu te-am făcut, eu te omor”. Uite, că nu m-a omorât, săracul, Dumnezeu să-l odihnească! Să îndrăznim să ne urmăm vocația, e chemarea noastră, dar s-o punem la încercare, să verificăm să nu fie un vis de-al nostru, un sentiment de-al nostru.

Este diferit sufletul de duh?

Este și nu este. Dă, Doamne, să pot să zic, așa, simplu. Lucrul acesta este foarte important. Noi trebuie să știm în Cine credem.

Când facem teologie noi, de fapt, aflăm ce zice Dumnezeu despre noi și despre El în relația cu noi. Omul este, după credința ortodoxă, dihotomic: *trup* și *suflet*. Iar sufletul este trihotomic, are trei lucrări, trei părți. Dacă citim Sfânta Scriptură și, mai ales, la Sfântul Apostol Pavel, reiese că diferența dintre duh și suflet este mare. Și spune: „Cuvântul lui Dumnezeu intră până la despărțitura dintre duh și suflet”. Dar noi, în limba română, avem un singur cuvânt pentru suflet. În limbajul biblic există *sufletul* (*psyche*), adică numai partea pătimitoare a sufletului, numai partea poftitoare, doritoare; psihismul este numit suflet. De aceea duhul este văzut ca o parte, o lucrare, o putere a sufletului.

Sufletul este, ca să zicem așa, ca energia electrică. Ea este una singură, într-un fel, se mișcă electronii aceia, se mută și dau o putere. Această putere când ajunge în bec luminează, când ajunge în reșou încălzește, când ajunge în frigider face gheață. Sufletul nostru este o putere întregă, o putere duhovnicească, dar care lucrează diferit în organele ființei noastre. În trup lucrează să ne menținem viața biologică, să facem metabolismul nostru, să respirăm, să digerăm, toată lucrarea trupului o face sufletul. Sufletul este cel care-și construiește trup acolo, în burta mamei, de la celula aceea unică până la trupul care se va naște și va intra apoi în groapă. Tot sufletul este cel care lucrează în zona poftitoare, el simte iuțimea, el simte impulsurile, el are dorințele, el își identifică nevoile și căile prin care să și le satisfacă, cum să intre în relații cu ceilalți ca să-și împlinească nevoile, în relația cu semenii, iar în relația cu trupul este relația cu lumea. Ne împărtășim de lume prin bunurile ei. Este euharistia trupului cu materia. Apoi, în relațiile cu ceilalți, ne împărtășim de dragostea celorlalți, de sentimentele celorlalți. Iar în relația cu Dumnezeu, sufletul lucrează în partea numită *duh*, și numai acolo vine Duhul Sfânt, numai acolo este vasul Duhului Sfânt.

De aceea e important să psihologizăm. Să nu credem că dacă avem o evlavie, avem sentimente pozitive, suntem duhovnicești. Că ne ține 3 luni, și când trece se alege praful. De aceea, încercările, punerile la încercare sunt cele care ne aduc cu picioarele pe pământ

și ne verifică din punct de vedere duhovnicesc. Pe măsură ce creștem duhovnicește identificăm în noi Duhul, prin lumina pe care o aduce în sufletul nostru.

Sufletul meu simte nevoia să mă spovedesc cât mai repede după ce am săvârșit păcatul cu fapta sau cu gândul, și astfel ajung să mă spovedesc la orice preot pe care-l găsesc la biserică. Credeți că e bine așa?

E și bine și rău. În primul rând, nu știu de ce nu mai rabzi 5 minute să alergi la biserică la care ți-e duhovnicul. Este un început. Poate să fie aici o lipsă de maturitate. Când sunt un om matur, când nu mai sunt copil duhovnicesc, eu pot să cred că Dumnezeu mă iartă și în clipa în care eu zic: „Doamne, iartă-mă”. Acum am spus minciuna, acum am judecat pe cineva și este ceea ce numește Părintele Rafail *spovedania permanentă*. Mă arăt mereu lui Dumnezeu, ies din ascundere în fața lui Dumnezeu și mă arăt lui Dumnezeu: „Doamne, uite ce-mi trece prin cap”, „Doamne, iartă-mă”. Și românul zicea mereu: „Doamne, iartă-mă”. Această permanentă spovedanie îmi dă un fel de încredere că nu vom muri nespovediți, că nu vom muri în starea aceasta și că nu folosesc spovedania ca pe un act magic. Eu țin să cred că la spovedanie capăt o putere cu care pot să lupt să nu cad în păcat, cu care pot să zic: „Doamne, iartă-mă” de la începutul ispitei și nu doar după ce am căzut. Aici poate să fie o viclenie a psihismului nostru care să spună: „Nu-i nimic, fă liniștit, că doar ne spovedim”. Nu știu, sufletelul dumitale o să-ți descopere. Dar încearcă spovedania permanent. Să ne arătăm mereu lui Dumnezeu și neapărat trebuie să fim fiul duhovnicesc al unui părinte. Nu suntem fiul tuturor părinților. În caz de urgență, sigur că ne spovedim, că-i părintele plecat în străinătate, că suntem departe, dar, altfel, părintele acela nu știu dacă îmi știe păcatul de azi, dar știe cum am crescut, știe cum cad, știe cum mă raportează la realitate. Sigur că un părinte duhovnicesc poate să mă vadă deodată.

Nu se cuvine, ceva nu este în rânduială, dar nu trebuie să te înspăimânți, totul e să devii statornic și să primești taina

aceasta a dezlegării prin părintele care ne și naște. Taina Spovedaniei nu este numai dezlegarea de păcat și iertarea, ci o putere cu care noi rămânem în Biserică. Că zicem: „Împacă pe ea cu Sfânta Ta Biserică”. Or, acea putere eu o primesc prin Taina Spovedaniei. Apoi primesc o epitimie, un canon pe care împlinindu-l, eu îmi exersez sănătatea duhovnicească. Iar când nu primiți canon întrebați: „Părinte, dar care-i canonul?”. Eu l-am întrebat odată pe părintele de ce nu-mi dă canon. „Cum, nu-ți dau? Ei, îți dau eu unul acum: să te uiți la oameni cu privirea lui Hristos!”. Așa că mai bine nu cer. Fă-l pe cel care ți l-a dat părintele, tot ce-ți spune să faci este canonul pe care trebuie să-l împlinești.

Trebuie statornicie și să atârnăm de părintele nostru duhovnic pentru că acolo lucrează Dumnezeu. Și el ne naște cu adevărat în niște dureri și ne însoțește cu rugăciunea. Dacă ne spovedim la un părinte, el știe cum mă cheamă atunci când îi spun păcatul. Dar pe urmă, cum să mă pomenească? Dar, dacă știe că Siluana este fiica mea duhovnicească, când își aduce aminte zice: „Doamne, miluiește pe Siluana, pe acolo pe unde este”. Și atunci rugăciunile părintelui mă ajută și avem pe cineva care să mijlocească pentru noi la toată vremea și acesta este părintele duhovnic.

Tot ce e bun primim prin mâna părintelui nostru. Dezlegarea de păcate și harul înfierii prin părintele duhovnic, Hrana cea vie – Trupul și Sângele Mântuitorului, prin părintele liturghisitor îl primim; de aceea îi și sărutăm mâna.

Maica ne-a vorbit de bucurie, dar cea mai mare bucurie este cea care o dă Domnul Iisus. Sfântul Pavel spune: „Bucurați-vă și iar zic bucurați-vă în Domnul”. Care e cea mai esențială bucurie, aceea care o dă lumea sau aceea care o dă Hristos?

Știi răspunsul, dar cred că ai vrut să ne spui asta. Când avem o bucurie mare de la oameni, de la evenimente, să zicem: „Doamne, Îți mulțumesc pentru bucuria aceasta, și nu lua de la mine nici bucuria cea cerească”. Când n-avem nici o bucurie lumească să zicem: „Doamne nu mă lipsi de bucuria cea cerească”.

Cruce sfântă de pe munte

I. Duță-Novaci

Sfântă cruce-n vârful de munte
Strigăt către Dumnezeu
Dorită de cele sfinte
Vin la tine azi și eu.

Spinii cad în raze sfinte
Iadul țipă, e cutremur
Tu călcând pe iad, părinte,
De mărirea Ta, eu tremur.

Sânge de pe frunte-Ți pică
Spălând focul Său Pământul
Biruința-Ți mă ridică
Scut pe veci îmi e Cuvântul.

Și cum am ajuns la Tine
Sunt cuprins de raze calde
Inima-mi aici rămâne
Domnu-n dragoste mi-o scalde!

Că purtând o grea povară
De păcate, Tu m-ajută
Să mă scol când mă doboară.
De mă doare, mă săruți.

Râde crucea-n vârful de munte
Strălucește universul
Leapăd grijile mărunte
Domnul îmi veghează mersul.

Către crucea de pe munte
Rug aprins cu raze calde
Între cer și lut ea-i punte
Nestemată de smaralde.

Un patriarh în furtună

Moto:

„Nu te teme turmă mică,

Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor”

Dr. Iosif Niculescu

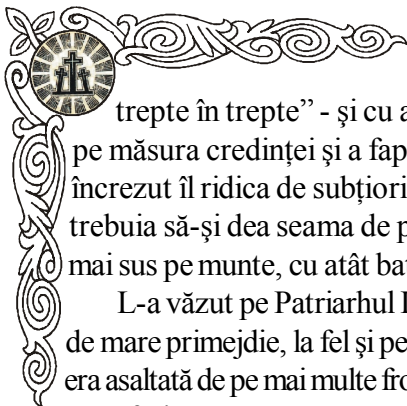
veteran de război

[...] Era în 6 martie 1946. Apostolul lui antiHrist, Vișinski, venit la București ca să impună guvernul roșu, la nevoie cu forța armelor, a asistat prin rânduiala Providenței, la procesiunea de întoarcere a moaștelor Sf. Cuvioase Parascheva, de la Mănăstirea Cirogârla - loc de refugiu, către tradiționalul loc de așezare triseculară. Privind din înaltul Palatului regal impresionantul convoi alcătuit din clerici și popor, oarecum speriat, a spus: „***Va fi greu cu acest popor***”. Adică planul de rupere de Hristos cu care venise la București, nu i-a mai părut o joacă a tancurilor și tunurilor sovietice, așa cum gândea la sosire.

Poporul valah era prezent cu credința lui în Iisus Hristos, în acel nesfârșit șir de oameni care însoțeau racla cu Sfintele moaște.

Între smeriții însoțitori din procesiune, se afla și tânărul monah Teoctist, mânat în București de credința lui în cuvintele Mântuitorului lumii: “nu te teme turmă mică”. Însuflețit de această încurajare divină în care a crezut cu tărie, a trăit zbuciumul întregului popor român care cu zi ce trecea își vedea mai amenințată existența.

Scos din lume prin îmbrăcarea veșmântului îngeresc, a început să trăiască realitatea “alegerii”. Deși ales din lume, nu mai era al lumii. Nu numai că a crezut cuvintelor lui Hristos dar le-a și împlinit.

An după an, a trăit aievea cuvintele psalmistului: “merge-vor din trepte în trepte” - și cu adevărat, a ajuns să-și dea seama că pe măsura credinței și a faptelor sale, Cel în al cărui cuvânt s-a încrezut îl ridica de subțiori, mereu mai sus. Cu fiecare ridicare trebuia să-și dea seama de primejdiile ce-l pândeau. Cu cât ești mai sus pe munte, cu atât bate vântul mai tare.

L-a văzut pe Patriarhul Iustinian plecând din lume în condiții de mare primejdie, la fel și pe urmașul său Iustin. Biserica română era asaltată de pe mai multe fronturi. Haite de lupi răpitori se zbăteau să o sfășie. Căzuse un apostol al lui antiHrist, bulgarul Gheorghiu Dej. Se ridica amenințător un nou cuplu Ahab- Izabela. Cu o îndrăzneală nemaîntâlnită pe acest pământ, se face cunoscut actul ultim al planului de desființare a Bisericii creștine ortodoxe române: dărâmarea Bisericilor .

În această atmosferă, Dumnezeu îl ridică pe fostul și smeritul monah Teoctist, pe ultima treaptă. Este ales Patriarh - De ce l-a ales Sfânta Pronie tocmai pe el? este o întrebare pe care și-au pus-o mulți și încă nu au aflat răspuns.

În fața acestei amenințări, începută a fi împlinită în chiar capitala țării, ce avea de făcut capul Bisericii? Sigur, sugestiile nu au lipsit. A avut el un plan al lui, o strategie proprie pe care punând-o în practică să aibă asigurarea succesului, adică salvarea Bisericilor?

Atunci, la început, nici un semn nu exista care să îndrituiască așa ceva. Astăzi însă o știm. Propusele atitudini “eroice” de așezare fățișă în fața vrășmașului, cu riscul suprem, nu le-a acceptat. De ce? A avut o viziune corectă, exactă asupra situației. Gândul la marii martiri ai Sfintei Biserici (Gheorghe, Dimitrie, Mina etc.), l-a făcut să-și dea seama că voința lui Dumnezeu care a acceptat aceste jertfe avea pentru acele vremuri un țel precis. Dumnezeu lucra prin aceste acte martirice, prin minunile prea bine cunoscute și prin care se realiza convertirea lumii păgâne, care, văzându-le, putea să-și dea seama de măreția lucrării divine. Focul, sfărâmarea trupurilor și alte multe astfel de acte de

barbarie erau depășite de numele pe care le lucra El. Dar acestea au fost făcute față de lumea păgână, cu scop precis al convertirii ei.

Aici însă actele de barbarie se făceau în fața unei lumi creștine, care, pusă în lanțuri prin legile monstruoase ale lui antiHrist, nu puteau avea efectul de odinioară - nu era vorba de convertire, ci de rezistență în fața unor acte de demență anticreștină.

Și, convins că această demență va fi dovedită ca atare, a rezistat, a așteptat și, mai ales, s-a rugat. Așa s-a ajuns la decembrie 1989. Nebunia și-a aflat sfârșitul care așteaptă pe orice dement, fiindcă: *“zis-a cel nebun întru inima sa: nu este Dumnezeu”*.

Aici s-a aflat și s-a validat dreapta lui judecată, prin care Patriarhul Teoctist s-a dovedit inspirat de Sfântul Duh. Și l-a ținut Dumnezeu în înaltul scaun până ce treptat s-a vădit că el a cunoscut lucrarea divină: vădirea în fața întregii lumi a nebuniei doctrinei comuniste. A trăit să vadă nu numai căderea tiraniei dar și rușinarea lor până într-atât încât nimeni să nu mai creadă în minciunile lui antiHrist.

Aceasta a fost viața și biruința Patriarhului Teoctist, obținută prin credința lui Petru și răbdarea apostolică. A primit o Biserică amenințată cu nimicirea și a lăsat-o puternică, expresie a unei nădejdi întemeiate a unui întreg popor că, într-adevăr, cântarea *“cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați”* exprima un act de credință împlinită.

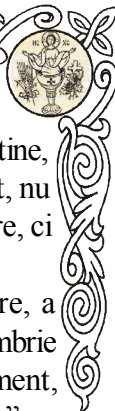
Pleacă din lume asemenea unui general care a obținut o victorie strălucită și hotărâtoare.

Dumnezeu să-l ierte și să-i primească și rugăciunile lui alături de acelea ale tuturor aleșilor Tatălui ceresc din turma valaha, amin.

3 august 2007 - Zi în care s-a săvârșit slujba de înmormântare,
în fața unei asistențe de câteva mii de români

P.S. Împrejurările în care Prea Fericitul Teoctist a părăsit această lume, repun în discuție o mare lipsă a Bisericii Ortodoxe Române.

Dacă noi socotim că sacerdoțiul creștin reprezintă cu adevărat aleșii lui Dumnezeu (Biserica), ceea ce se exprimă prin acordarea titlaturii de “Sfințiți”, atunci este logic a admite că de trupurile lor

nu se pot atinge orice mâini, mai ales în cazul când aceste trupuri sunt lovite de inevitabilul bolii și al bătrâneții.

De aceea, în anul 1956, într-o audiență la răposatul Patriarh Iustinian, am propus ca Patriarhia să întemeieze și întrețină un serviciu medical, deservit de personal medical și auxiliar de credință creștin ortodoxă, mărturisită și trăită, de preferință din ordinul monahal, și, paralel, Biserica să inițieze studii de formulare a unei doctrine medicale inspirate din învățătura evanghelică, ferindu-se de rătăcirile materialiste și altele care azi domină practica medicală.

Am fost refuzat categoric, ba mai mult am fost refuzat în toate încercările de a intra pe căi legale în cler.

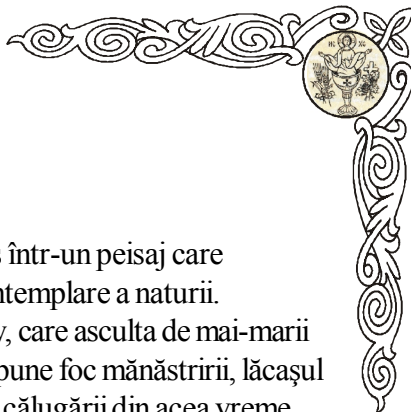
Este momentul de a reînnoi aceasta sugestie.

Părintele Modest - Mănăstirea Bucium

MĂNĂSTIREA BUCIUM

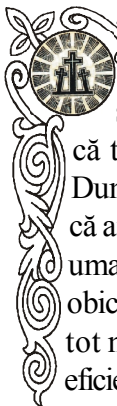

Scurt istoric

- situată la poalele Munților Făgăraș într-un peisaj care îndeamnă la meditație și contemplare a naturii.
- 1761- în vremea generalului Bucow, care asculta de mai-marii imperiului austro-ungar, se pune foc mănăstirii, lăcașul sfânt va fi mistuit de flăcări, călugării din acea vreme aleg moartea mucenicească și vor arde de vii împreună cu sfântul lăcaș.
- 1928-Regina Maria întocmește pentru aceste locuri, planurile unui îndrăzneț și amplu proiect, un ansamblu arhitectural ce urma a purta numele Biserica „Întregirii neamului românesc
- 1953-încep demersurile pentru a se construi din nou mănăstirea. „Moș Ilie” și familia Șandru obțin cu trudă multă, binecuvântarea de a se clădi mănăstirea Bucium
- 1990-strădania de peste o jumătate de veac a diverșilor truditori, care au voit ca pe aceste locuri să se ridice din nou un sfânt lăcaș, a fost răsplătită. Cu binecuvântarea Î.P.S. Antonie Plămădeală încep lucrările de construcție.
- 1995- Biserica mănăstirii este sfințită de Î.P.S. Antonie Plămădeală, mitropolit al Ardealului
- printre cei mai vechi viețuitori și ostenitori la Bucium se află Părintele Sava, starețul mănăstirii, Părintele Modest și Elisabeta Șandru o femeie ctitor care și-a ales smerita ocupație de vânzătoare la pangar

Contactul cu Sfânta Mănăstire

Am luat contact cu mănăstirea Bucium, colțul de Rai de sub poalele Făgărașului, într-o blândă zi de mai. De îndată ce noi, cei circa 100 de pelerini, am coborât din mijloacele de transport, a început ritualul, roim ca după un scenariu dinainte scris și cunoscut. E atâta

frumusețe în jur, în paraclis, în aghiasmatar, în biserică, în curte încât simțirile duhovnicești se ascut încât să te dumirești fără tăgadă că te afli într-un loc nu binecuvântat de oameni, ci de Însuși Dumnezeu. E liniște. Un fel de liniște așezată, o liniște care anunță că ai pășit în ale ardelenilor... Parcă și timpul și vorba și zbaterile umane, toate sunt mai molcome. În sâmbăta aceasta, contrar obiceiului locului, mănăstirea nu este înțesată de turiști... Devine tot mai evident că în liniște te poți ruga mai bine, mai mult, mai eficient...

Cumpărăături, rugăciuni, acatiste, o lacrimă în fața icoanei Maicii Domnului... Secunde se scurg fecund. Aici, după mărturiile oamenilor locului, se află (probabil sub izvor) o parte din moaștele Sfântului Ioan Botezătorul. Este motivul pentru care oamenii „se adapă” de la izvorul dătător de vindecări și har, cu apă din belșug. Deși are o istorie recentă, „Buciumul” are zbateri seculare în „a scoate capul”. Trei sunt coordonatele importante ale acestor zbateri: 1. mucenicia primilor călugări de pe aceste locuri; 2. Moș Ilie și activitatea sa neobosită în a vedea aici ridicată mănăstire; 3. familia Șandru și eforturile ei ctitorești.

Părintele Modest renunță la odihna de după-amiază

Personal simt însă că trebuie ruptă monotonia acestei după amiezi paradisiace și îndrăznesc să merg spre chilia părintelui Modest, cu gând de a-l aduce să rostească către noi toți, un cuvânt de învățătură. Părintele se trezește din binemeritata odihnă ce i se cuvenea după oficierea Sfintei Liturghii și acceptă să ne spună câteva cuvinte, dorind să ne împărtășească din preaplinul harului său (nu exagerez când aduc vorba de har, fiindcă pot spune fără rezerve că părintele m-a întrebat, intuind starea mea civilă, când am de gând să mă căsătoresc...)

- „Părinte, vreau să vorbim un pic despre tineri. Ce ziceți de noile tentații? M-aș referi la televizor, internet, discoteci și celelalte...”

- „Of, mânca-v-ar Raiul! E cam greu de răspuns la asta. Fiindcă e așa, o problemă în întreaga lume. Eu vă recomand cu putere să urmați exemplul lui Ioan Valahul, un tânăr mucenic de al nostru pe care îl sărbătorim chiar azi... În vremea lui Matei Basarab acest tânăr avea doar 18 ani. El a fost forțat de păgâni să treacă la păgânism. Și l-a ajutat să treacă peste toate, ce? Credința. Ce altceva? Fiindcă, acesta, credința, trebuie să fie ca munții... Ca Munții Făgărașului și ceilalți. Așa mare credință avea acest tânăr că nu l-au lămurit nici cu avere, nici cu aur, nici cu fete frumoase și nici cu toate de pe suprafața pământului...Țineți minte că doar credința mântuiește...că dacă nu avem credință degeaba mergem pe la toate mănăstirile din lume...Ascultați la mine că am 77 de ani...Tineretul trebuie să se întărească prin credință...E nevoie ca noi preoții să ne rugăm la Dumnezeu să le lumineze mintea tuturor celor care sunt în școli, elevi, copii, studenți...În fiecare zi eu îi pomenesesc pe toți, nu numai pe cei care sunt pe pomelnice, ci și pe cei care nu are cine să-i pomenească sau pe cei care nu au bani de un pomelnic...

O mare datorie în a crește copiii revine părinților... Să vă zic de o familie din Brașov...M-au rugat să trec pe la ei, să vorbim chestii de credință că eram prieteni...Atunci, fata lor, să fi avut așa la vreo 16 ani, s-o gătit și dusă a fost pe ușă... Iar eu întreb: „...Da un’ se duce?”. Iar mama ei: „Păi las-o părinte! Merge la discotecă, acum e timpul ei!”. Și a trecut vremea, și mă trezesc la biserică cu mama fetei venind la mine, și cade plângând. „Ce-i cu tine?”, îi zic. „Păi părinte, mă bate fata!”. „Păi bine îți face!”. Așa i-am zis... Nu! Nu la discotecă, nu la „interneturi”, nu la filme deocheate... Că dacă te duci o dată, sau te uiți o dată...hai și încă o dată și iaca...se pierde credința...

Ar trebui să urmăim lui Constantin Brancoveanu care s-a dat pe sine morții mucenicești, dar i-a dat și pe cei trei fii ai săi, de au murit și s-au făcut îngerași, căci așa zicea: „Câini turbați,

turci, liftă rea/De-ați mânca și carnea mea/Să știți c-a murit creștin/Brâncoveanu Constantin” Așa vă urez să fiți ca aceștia, dar și ca mucenicul pe care îl sărbătorim astăzi (n.red. Sf. Ioan Valahul, sărbătorit pe 12 mai)”.

Familia Șandru, o familie de ctitori

Puține sunt în România, familiile care se pot lăuda că au zidit o mănăstire. Cu toate astea, lauda stă departe de familia Șandru, familie în care dintru început a domnit armonia, pacea și smerenia. Cei doi soți nu s-au crezut vreodată deasupra cuiva cu ceva. Principala lor dorință și preocupare a fost să vadă mănăstirea ridicată să împlinească dorința de decenii a lui „Moș Ilie” și a locuitorilor zonei. Ioan Șandru a trecut la Domnul, dar Elisabeta Șandru este încă un administrator eficient și un om de care mănăstirea nu se poate lipsi, chiar dacă a pășit în al optzecelea an de viață. Pentru reporterul revistei a fost o adevărată desfătare jurnalistică să aibă parte de un contact cu un om atât de dedicat peisajului monahal. Întrebarea a venit firesc:

- „*Cum de v-ați legat așa tare de locurile acestea și nu ați optat pentru haina de călugăriță?*”

- „Nu m-am simțit demnă de a fi călugăriță, mi-a fost teamă că nu o să pot respecta pravilele și canoanele, rânduielile... Oricum sunt de folos și așa... Stau aici la pangar până pe la șase-șapte seara și când ajung acasă, cos straie preotești”.

- **„Sunt curios să-mi spuneți cum a început totul...”**

- „O să vă mire... Totul a început după ce eu și soțul am convenit să ne facem un concediu la mare. Atunci am venit pe aici, am luat legătura cu Moș Ilie, am auzit de doleanța lui și toți banii i-am dat ca să umblăm după acte să construim mănăstirea sau măcar să obținem aprobarea...”

Din acest punct Elisabeta Șandru deapănă o poveste, adevărată odisee, pe cât de frumoasă pe atât de captivantă, poveste ce culminează firește cu construirea abia în 1990 a acestei superbe mănăstiri. Sunt fascinat de-a dreptul de această femeie care are o memorie și o inteligență ca a unei persoane aflată la prima tinerețe.

„Buciumul” are istoria sa seculară cu zbateri, căutări și așteptări mai mult sau mai puțin împlinite (de multă vreme, de exemplu, se lucrează la o casă de oaspeți). Rămâne, peste toate acestea, farmecul unui loc aparte, în care simți că fiecare fir de iarbă și fiecare petic de pământ au ceva sfânt. Pe pământul „Buciumului” abia îți vine să calci, acest lucru izvorând din teama de a nu strica armonia și divinul ce și-au făcut casă trainică aici, în preajma mănăstirii de sub Munții Făgărașului.

Reportaj de CRISTIAN ȘERBAN